

ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

นพวรรณ เทศกุล

มหาวิทยาลัยนเรศวร

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

กรกฎาคม 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

อาจารย์ที่ปรึกษาและหัวหน้าภาควิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา ได้พิจารณา
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1" เห็นสมควรรับ
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา ของมหาวิทยาลัยนเรศวร

จ.ร.น.

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี)

อาจารย์ที่ปรึกษา

จ.ร.น.

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรณศรี ที่ปรึกษาและคณะกรรมการทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำ ปรึกษา ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนการศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเองสำเร็จสมบูรณ์ได้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทร์ศิลา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอี่ยมพร หลินเจริญ ดร.วิเชียร อารังโสตถิสกุล อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ดร.ประจักษ์ ศรีสาลี ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา ดร.วรวิทย์ สิทธิโสภณ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านไตรตรึงษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ ในการศึกษาค้นคว้า จนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สมบูรณ์และมีคุณค่า

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสถานศึกษา และคณะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวกและให้ความ ร่วมมือเป็นอย่างยิ่งในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถาม

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขออุทิศแต่ผู้มี พระคุณทุกท่าน

นพวรรณ เทศกุล

ชื่อเรื่อง	ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1
ผู้วิจัย	นพวรรณ เทศกุล
สถานที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี
ประเภทสารนิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2558
คำสำคัญ	การนิเทศภายใน, ประสิทธิผลของสถานศึกษา

บทคัดย่อ

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เพื่อศึกษาการนิเทศภายในของสถานศึกษา
ศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 กลุ่มตัวอย่างในการ
วิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 136 คน และครูฝ่ายวิชาการจำนวน 136 คน รวม
272 คนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ปีการศึกษา
2558 จำนวน 136 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดย
ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการศึกษา พบว่า

1. ผลการศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน
2. ผลการศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน
3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ใน
ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Title RELATIONSHIP BETWEEN INTERNAL SUPERVISION AND EFFECTIVENESS OF SCHOOLS UNDER KAMPHAENG PHET PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

Author Noppawan Tedkul

Advisor Assistant Professor Jitima Wannasri, Ph.D.

Academic Paper Independent Study M.Ed. in Educational Administration, Naresuan University, 2015

Keywords Internal Supervision, Effectiveness of schools

ABSTRACT

The purposes of this study was to 1) study the internal supervision of schools 2) study the effectiveness of schools and 3) study the relationship between internal supervision and effectiveness of schools under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 1. The sample subject, consisting of 136 administrators and 136 teachers of academic 272 persons in schools under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 1, 2015, 136 schools. Data were analyzed by frequency distribution the percentage the mean (\bar{X}) the standard deviation (S.D.) and the coefficient of correlation. The results showed that

1. The internal supervision of schools under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 1, as a whole at a high level.
2. The effectiveness of schools under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 1, as a whole at a high level.
3. The relationship between internal supervision and effectiveness of schools under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 1, as a whole, was positively related, had medium level are statistically significant at the .01 level.

สารบัญ

บทที่

หน้า

1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา.....	10
การนิเทศภายในโรงเรียน.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา.....	50
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	62
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	67
3 วิธีดำเนินการวิจัย	68
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	68
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	69
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	69
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	70
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	73
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม....	74
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1.....	75
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1.....	80
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายใน กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1.....	84
5 บทสรุป.....	86
สรุปผลการวิจัย.....	86
อภิปรายผลการวิจัย.....	88
ข้อเสนอแนะ.....	90
บรรณานุกรม.....	92
ภาคผนวก.....	98
ประวัติผู้วิจัย.....	117

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงการสังเคราะห์กระบวนการนิเทศภายในของนักวิชาการศึกษา.....	49
2 แสดงการสังเคราะห์การประเมินประสิทธิผลของสถานศึกษาของ นักวิชาการศึกษา.....	60
3 แสดงจำนวนร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	74
4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการศึกษานิเทศ ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 โดยภาพรวม.....	75
5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการศึกษานิเทศ ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 ด้านการสำรวจ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของกรนิเทศภายในสถานศึกษา.....	76
6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการศึกษานิเทศ ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 ด้านการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา.....	77
7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการศึกษานิเทศ ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 ด้านการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา.....	78
8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการศึกษานิเทศ ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 ด้านการประเมินผลและปรับปรุงผลการนิเทศภายใน สถานศึกษา.....	79

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

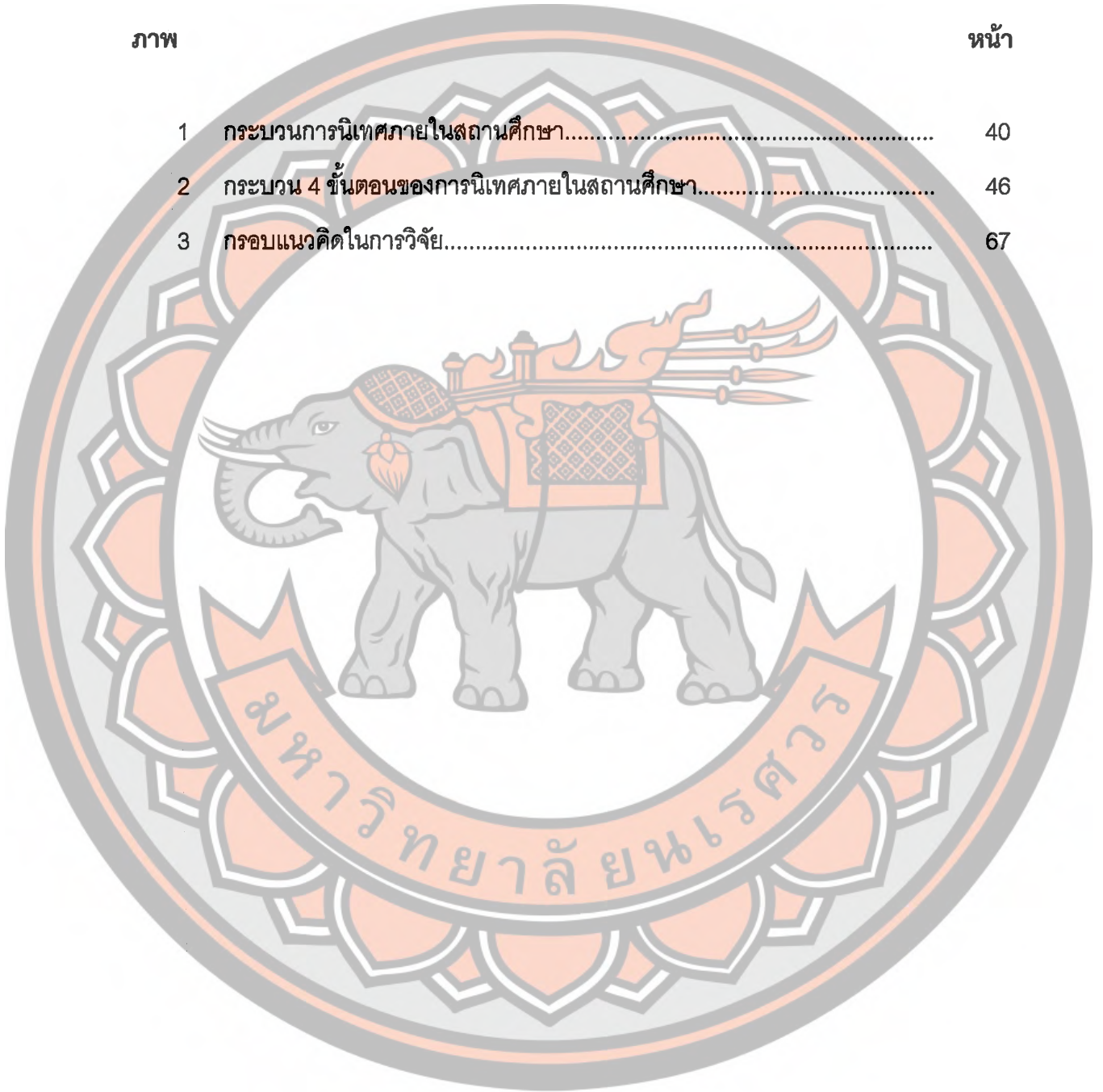
9	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการศึกษาประสิทธิผล ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 โดยภาพรวม.....	80
10	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการศึกษาประสิทธิผล ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 ด้านผู้เรียน.....	81
11	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการศึกษาประสิทธิผล ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 ด้านบุคลากร.....	82
12	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการศึกษาประสิทธิผล ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 ด้านการบริหาร.....	83
13	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิผล ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน.....	84

สารบัญภาพ

ภาพ

หน้า

1	กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา.....	40
2	กระบวนการ 4 ขั้นตอนของกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา.....	46
3	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	67

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมของสังคม ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนระบบการจัดการศึกษา การจัดการเรียน การสอนในสถานศึกษาจึงต้องแปรเปลี่ยนไปตามระบบการศึกษา เช่น หลักสูตร การจัดและ ดำเนินการสอน ผู้บริหารและครูอาจารย์ในสถานศึกษา จำเป็นต้องได้รับความรู้เพิ่มเติม และ พัฒนาให้มีความรู้ความสามารถเพื่อรับการเปลี่ยนแปลง และก้าวทันความเปลี่ยนแปลงที่กำลัง เป็นอยู่ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, น. 221) ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ได้ กล่าวถึงความหมายของการศึกษาว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและ สังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และได้กล่าวถึงความหมายของ สถานศึกษาว่าเป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ ในการจัดการศึกษา

การที่สถานศึกษาจะมีประสิทธิผลหรือมีคุณภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับที่กำหนด จุดมุ่งหมายร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรในสถานศึกษา มีการวางแผน กำหนดเกณฑ์ในการประเมินที่ชัดเจน มีการติดตาม ตรวจสอบประเมินผล เพื่อปรับปรุงพัฒนาการ บริหารงานให้ทันการเปลี่ยนแปลงและตอบสนองของความต้องการของชุมชน ประสิทธิผลของ สถานศึกษาเป็นความสำเร็จของสถานศึกษาที่สามารถดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมายหรือ วัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยอาศัยความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ประสิทธิผลเป็นเครื่องมือหรือตัวบ่งชี้ในการตัดสินใจว่าการบริหารงานในสถานศึกษาสามารถบรรลุ วัตถุประสงค์ได้มากน้อยเพียงใด เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลที่ได้รับหรือผลสำเร็จของสถานศึกษาที่ สามารถดำเนินการบรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งประสิทธิผลของสถานศึกษา พิจารณาจากความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการ

พัฒนาผู้เรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียน และความสามารถในการปรับเปลี่ยน และพัฒนาสถานศึกษา (สงวนพงศ์ ชวนชม, 2557, น. 61)

สถานศึกษาส่วนใหญ่ที่อยู่ในความควบคุมดูแลจากหน่วยงานทางการศึกษาระดับสูงกว่าที่มีอำนาจในการตัดสินใจทางการบริหาร จะแบ่งโครงสร้างของการบริหารสถานศึกษาให้ครอบคลุมไว้ 6 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยถือว่างานวิชาการเป็นงานหลัก และงานอื่นๆ เป็นงานสนับสนุนที่จะช่วยส่งเสริมการปฏิบัติงานหลักให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (จันทราณี สงวนนาม, 2553, น. 143) ในมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ดังนั้นขอบข่ายของงานบริหารสถานศึกษาภายหลังการปฏิรูปการศึกษาจึงมี 4 ด้าน คือ งานด้านวิชาการ งานด้านงบประมาณ งานด้านการบริหารงานบุคคล และงานด้านการบริหารงานทั่วไป

การบริหารงานวิชาการ ถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษา คุณภาพ และมาตรฐานของสถานศึกษา จึงอยู่ที่งานด้านวิชาการ ซึ่งจะประกอบด้วยงานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การจัดบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การจัดสิ่งส่งเสริมงานด้านวิชาการ รวมถึงงานด้านการวัดและประเมินผล ขั้นตอนการดำเนินงานด้านวิชาการ จะมีขั้นการวางแผนงานด้านวิชาการ ขั้นการจัดและดำเนินการ และขั้นส่งเสริมและติดตามผลด้านวิชาการ หลักการบริหารงานด้านวิชาการคือ หลักแห่งประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, น. 7) การบริหารงานวิชาการมีขอบข่ายภาระงานที่กว้างขวางและครอบคลุมการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยงานที่สำคัญ 7 ด้าน คือ การวางแผนงานวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และการนิเทศภายใน (จิตติมา วรณศรี, 2557, น. 6)

การนิเทศการศึกษา หมายถึง กิจกรรมหนึ่งในหลายๆ กิจกรรมของการบริหารการศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงเงื่อนไขการเรียนรู้และความเจริญงอกงามของผู้เรียน โดยมุ่งให้ผู้สอนไปปรับปรุงวิธีการสอนและจัดกิจกรรมอื่นควบคู่ไปด้วย เช่น กิจกรรมการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ กิจกรรมการอบรมครู เป็นต้น พร้อมทั้งให้ครูได้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร เมื่อหลักสูตรที่ใช้สอนอยู่ได้รับการปรับปรุงให้เปลี่ยนแปลงไป การสอนของครูก็ต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ครบถ้วนตาม

หลักสูตรที่ปรับปรุงใหม่ (สันติ บุญภิรมย์, 2552, น. 204) นอกจากนี้การบริหารการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานด้านการศึกษาให้บรรลุไปตามความมุ่งหมายของการศึกษา ขณะเดียวกันก็จะต้องใช้การนิเทศการศึกษาซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยนำพางานด้านการศึกษาให้บรรลุไปตามความมุ่งหมายในทุกระดับได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งงานการบริหารการศึกษากับการนิเทศการศึกษา มีลักษณะชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างของงาน ในขณะเดียวกันนั้น ทั้งสองงานก็ต้องเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน โดยการบริหารการศึกษามีภาพกว้าง ส่วนการนิเทศการศึกษามีภาพเชิงลึก และจะช่วยกันนำพาการศึกษาให้ไปสู่เป้าหมายถึงพร้อมในเรื่องของประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษา (สันติ บุญภิรมย์, 2552, น. 207) การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้เกิดสัมฤทธิ์ผลนั้น ต้องอาศัยกระบวนการอย่างน้อย 3 กระบวนการคือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา โดยจะต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องและควบคู่กันไป ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสนใจและส่งเสริมการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนมากขึ้น (เพชรรา กิติศรีวรพันธุ์, 2554, น. 78)

งานนิเทศภายในสถานศึกษา มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา จะต้องร่วมมือร่วมใจกันดำเนินการพัฒนางานทุกด้านในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในฐานะหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบการจัดการศึกษา จะต้องให้ความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน โดยกำหนดไว้ในมาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาให้สอดคล้องกัน ทำให้เกิดผลในทางการปฏิบัติที่ชัดเจนขึ้น (กรองทอง จิรเดชากุล, 2550, น. 2)

จากการศึกษาข้อมูลการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2557 พบว่า ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ร้อยละ 49 ละเลยการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา ร้อยละ 66 ไม่มีการจัดการดำเนินการนิเทศและไม่มีข้อมูลหรือหลักฐานการนิเทศภายในสถานศึกษาแต่อย่างใด (กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1, 2557) จากข้อมูลข้างต้น ทำให้เป็นภาพสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศภายในสถานศึกษา ผลกระทบที่เกิดขึ้น ก็คือสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายใน และภาพรวมสถานศึกษาจะอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ ซึ่งจะส่งผลไปถึงการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. ในรอบต่อไป และทำให้สถานศึกษาไม่มีประสิทธิผลเนื่องจากไม่บรรลุตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยนำ การนิเทศภายในมาเป็นกลไกหรือกระบวนการในการขับเคลื่อนให้สถานศึกษามีประสิทธิผลสูงขึ้น พร้อมทั้งกระตุ้นผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาเห็นถึงความสำคัญของการนิเทศ ภายในอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อจะได้ไปตอบสนองประสิทธิผลของสถานศึกษาที่ได้กำหนดไว้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษากำแพงเพชร เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ดังนี้

1. ผลจากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการนิเทศภายใน สถานศึกษาที่สามารถนำมาพิจารณาประกอบการพัฒนา ปรับปรุง การนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1
2. ผลจากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับประสิทธิผลของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 สามารถนำไปใช้ เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนา สถานศึกษาให้มีประสิทธิผลดีขึ้น
3. ผลจากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ซึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนา ความสัมพันธ์ให้เป็นไปในทิศทางที่สูงขึ้น ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 ภายใต้ขอบเขตเนื้อหา ดังนี้

1.1 การนิเทศภายในสถานศึกษา ตามที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษาของนักวิชาการจำนวน 10 คน สรุปได้เป็น 4 ด้าน ดังนี้

1.1.1 ด้านการสำรวจ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของการนิเทศภายในสถานศึกษา

1.1.2 ด้านการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา

1.1.3 ด้านการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา

1.1.4 ด้านการประเมินผลและปรับปรุงผลการนิเทศภายในสถานศึกษา

1.2 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ตามที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการ 5 ท่านซึ่งสามารถสังเคราะห์แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1.2.1 ด้านผู้เรียน

1.2.2 ด้านบุคลากร

1.2.3 ด้านการบริหาร

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูฝ่ายวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ปีการศึกษา 2558 ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 205 คน และครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 205 คน จาก 205 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูฝ่ายวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ปีการศึกษา 2558 กำหนดขนาดตามตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p. 608 อ้างถึงใน เอื้อมพร หลินเจริญ, 2554, น. 143) จำแนกออกเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 136 คน และ

ครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 136 คน รวม 272 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการสุ่มโรงเรียน 136 โรงเรียน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 การนิเทศภายในสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่

3.1.1 ด้านการสำรวจ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของการนิเทศภายในสถานศึกษา

3.1.2 ด้านการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา

3.1.3 ด้านการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา

3.1.4 ด้านการประเมินผลและปรับปรุงผลการนิเทศภายในสถานศึกษา

3.2 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา 3 ด้าน ได้แก่

3.2.1 ด้านผู้เรียน

3.2.2 ด้านบุคลากร

3.2.3 ด้านการบริหาร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศได้ร่วมมือกัน ปรับปรุง พัฒนางาน ส่งเสริม สนับสนุน การเรียนการสอนให้เกิดผลดีและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา และในบางโอกาสก็เชิญบุคลากรภายนอกเป็นวิทยากรร่วมด้วย เพื่อให้การพัฒนานักเรียนได้ดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา คือ การดำเนินงาน ส่งเสริม สนับสนุนช่วยเหลือ ชี้แนะในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศอย่างเป็นระบบ มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสำรวจ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของการนิเทศภายในสถานศึกษา 2) ด้านการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา 3) ด้านการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา 4) ด้านการประเมินผลและปรับปรุงผลการนิเทศภายในสถานศึกษา

2.1 ด้านการสำรวจ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของการนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง การวิเคราะห์ และศึกษาข้อมูลความต้องการของโรงเรียน สภาพการณ์ปัจจุบัน และปัญหาในการดำเนินงาน อาทิ สำรวจข้อมูลความต้องการจำเป็นในการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่าย ศึกษาปัญหาในด้านต่างๆ รวมทั้งนำนโยบายของต้นสังกัดมากำหนดเป็นนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา โดยมีการประชุมปรึกษาหารือระดมสมอง และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อจัดทำแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา

2.2 ด้านการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง การร่วมกันวางแผน กำหนดแนวทาง วิธีการต่างๆ ที่จะใช้ในการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา กำหนดวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน และเขตพื้นที่ มีรายละเอียดขั้นตอนในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย และสร้างความรู้ ความเข้าใจของการนิเทศภายในที่ชัดเจน

2.3 ด้านการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง ขั้นตอนลงมือปฏิบัติตาม แผนการนิเทศภายในที่ได้กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงหลักการนิเทศ เทคนิค ทักษะ และเครื่องมือ ประกอบการนิเทศที่จัดเตรียมไว้ เพื่อสร้างความพร้อมในการดำเนินการนิเทศ รวมทั้งมีการเสริมแรง ให้กำลังใจ และสร้างบรรยากาศที่เป็นกัลยาณมิตรมีความเป็นประชาธิปไตย เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและทำงานด้วยความพึงพอใจ

2.4 ด้านการประเมินผลและปรับปรุงผลการนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง การตรวจสอบ ติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานนิเทศภายใน และสรุปประเมินผลการดำเนินงาน รวมทั้งการนำเสนอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ หรือปัญหา อุปสรรคที่พบระหว่างการดำเนินงาน โดยการนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

3. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา หมายถึง ผลการดำเนินงานที่ประสบผลสำเร็จ โดยผ่านการตรวจสอบการดำเนินงาน การประเมินผลตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งอาศัย เกณฑ์ประเมินเป็นกรอบในการประเมินประสิทธิผลของสถานศึกษา รวมทั้งต้องอาศัยองค์ประกอบ แห่งความสำเร็จหลายๆ ด้าน ต้องมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีทรัพยากรที่เพียงพอและมี คุณภาพ มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีความสัมพันธ์อันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ผู้บริหารมี วิสัยทัศน์เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน และต้องมีภาวะผู้นำที่สามารถชี้แนะให้ เกิดการเปลี่ยนแปลงได้

4. การประเมินประสิทธิผลของสถานศึกษา หมายถึง การตรวจสอบการดำเนินงาน ของสถานศึกษา โดยการประเมินผลตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งอาศัยเกณฑ์ประเมิน เป็นกรอบในการประเมินประสิทธิผลของสถานศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้เรียน 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านการบริหาร

4.1 ด้านผู้เรียน หมายถึง พฤติกรรมของผู้เรียนที่เกิดจากความสนใจ ความต้องการ แสวงหาความรู้ การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องให้มีสุขภาพะ สุนทรีย์ภาพที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ มีการพัฒนาศักยภาพทางการคิด อาทิ การคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์

และตัดสินใจแก้ปัญหา การมีความรู้ ทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มีทักษะในการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

4.2 ด้านบุคลากร หมายถึง ครู ผู้บริหาร และคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนที่ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษา

4.3 ด้านการบริหาร หมายถึง การบริหารจัดการกิจกรรมภายในของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา จุดเน้น นโยบายที่กำหนดขึ้น เพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้มีคุณภาพที่สูงขึ้น โดยมีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีการจัดสภาพแวดล้อม การบริการ รวมไปถึงมีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และสถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในตามกำหนดในกฎกระทรวง

5. ผู้อำนวยการสถานศึกษา หมายถึง ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ที่ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาประจำปีการศึกษา 2558 ในจังหวัดกำแพงเพชร

6. ครูฝ่ายวิชาการ หมายถึง ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลงานฝ่ายวิชาการของสถานศึกษาประจำปีการศึกษา 2558 ในจังหวัดกำแพงเพชร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกรณีศึกษาภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.2 จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.3 ความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา
2. การนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.1 ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.2 จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.3 หลักการของการนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.4 ขอบข่ายของการนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.5 บทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ
 - 2.6 เทคนิควิธีการนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.7 กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน
3. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา
 - 3.1 ความหมายของประสิทธิผล
 - 3.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล
 - 3.3 คุณลักษณะและองค์ประกอบประสิทธิผลของสถานศึกษา
 - 3.4 การประเมินประสิทธิผลของสถานศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดในการศึกษา

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา

1. ความหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศศึกษานั้น มีผู้ให้ความหมายของการนิเทศศึกษาไว้ที่ต่างกัน และมีความหลากหลาย ดังนี้

จิตติมา วรณศรี (2557, น. 107) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร/ผู้นิเทศกับครูเพื่อดูแลช่วยเหลือ ให้คำแนะนำแก่ครูในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา และส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู

ประกิต สิงห์ทอง (ประกิต สิงห์ทอง, 2552, น. 12 อ้างถึงใน วันเพ็ญ ยศ-duty, 2556, น. 9) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคและวิธีการต่างๆ ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, น. 223) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการบริหารการศึกษาเพื่อชี้แนะ ให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครู และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู และเพิ่มคุณภาพของบทเรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

วันเพ็ญ ยศ-duty (2556, น. 9) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมด้วยวิธีต่างๆ อย่างเป็นระบบของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนตลอดจนงานอื่นๆ ที่มีประสิทธิผลต่อการจัดการศึกษาและทำให้เกิดผลต่อผู้เรียนสูงสุด

สันติ บุญภิรมย์ (2552, น. 292) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง ส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารการศึกษาได้มอบหมายให้ผู้ที่ทำหน้าที่การศึกษาคือ ศึกษานิเทศน์ได้ช่วยครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้บรรลุไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตร สอดคล้องกับการจัดการศึกษาของชาติโดยส่วนรวม

จากความหมายของนักการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการหนึ่งในการจัดการบริหารการศึกษาโดยมีเทคนิคและวิธีการต่างๆ อย่างเป็นระบบ ช่วยชี้แนะและให้ความช่วยเหลือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อการจัดการศึกษา

2. จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

กรรทอง จิระชากุล (2550, น. 3) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา มีดังนี้

1. เพื่อให้ผู้บริหารและคณะกรรมการนิเทศของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติกรนิเทศได้

2. เพื่อพัฒนาความสามารถของครู

3. เพื่อช่วยเหลือและจัดสรรเครื่องมือ สื่อการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยเหลือและปรับปรุง วิธีจัดการเรียนรู้

4. เพื่อให้ครูเกิดความเจริญงอกงามทางวิชาชีพ

สมคิด บางโม (สมคิด บางโม, 2544 อ้างถึงใน สันติ บุญภิรมย์, 2552, น. 293-294)

ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามีความมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อให้ครูได้พัฒนางานการสอนของตนเอง เนื่องจากครู อาจารย์เป็นบุคลากรที่สำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะงานด้านวิชาการซึ่งเป็นการสอน ผู้เรียนจะมีความรู้ ความสามารถและทักษะที่ดีได้นั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถในการสอนของครู อาจารย์ ดังนั้นครู อาจารย์จึงต้องพยายามปรับเปลี่ยนวิธีการสอน ซึ่งเป็นงานหลักในหน้าที่ของครู อาจารย์ให้ผู้เรียนได้ สนใจและไม่เบื่อหน่าย การสอนที่มีประสิทธิภาพและมุ่งสู่ประสิทธิผลของผู้เรียนตลอดจนครูอาจารย์ ได้พยายามเลือกใช้กิจกรรมการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาและความสามารถของผู้เรียนให้สามารถ พัฒนาผู้เรียนให้เจริญงอกงามตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

2. เพื่อส่งเสริมขวัญและกำลังใจของคณะครู อาจารย์ให้อยู่ในสภาพที่ดีและเข้มแข็ง เนื่องจากงานการสอนเป็นงานที่หนักงานหนึ่งในหลายๆ งาน เพราะเป็นการมุ่งพัฒนาคนก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวร จากภายในออกมาสู่ภายนอกให้เห็นเป็นประจักษ์ ไม่ใช่ให้ คณะครู อาจารย์ทำงานแต่เพียงอย่างเดียว จึงต้องมีการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน ให้อยู่ในสภาพที่ครบถ้วนสมบูรณ์ จะได้ปรับปรุงงานครู อาจารย์ให้ก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลาโดยทั่วไป ทางด้านจิตวิทยา สติปัญญาของบุคคลจะนำเอามาใช้ได้เต็มศักยภาพก็ต่อเมื่อบุคคลผู้นั้นมีขวัญ และกำลังใจที่มั่นคงและสม่ำเสมอ

3. เพื่อช่วยครูใหม่ เนื่องจากการสอนในโรงเรียนเป็นประสบการณ์ตรง อาจจะทำให้ ครูที่บรรจุใหม่ไม่เข้าใจงานของสถานศึกษา ทำให้เกิดการปรับตัวได้ยาก ดังนั้นการนิเทศจึงเป็น วิธีการหนึ่งที่ทำให้ครูบรรจุใหม่เข้าใจงานของโรงเรียนได้เร็วขึ้น ก่อให้เกิดผลดีต่อการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาและเป็นผลดีต่อผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการจัดการศึกษา

4. เพื่อช่วยให้ครู อาจารย์ได้เข้าใจในวัตถุประสงค์ของการศึกษาอย่างแท้จริง โดยเฉพาะมุ่งเน้นในส่วนที่เป็นหน้าที่ของโรงเรียน และครู อาจารย์ ได้ทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างสมบูรณ์ในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนให้เจริญงอกงามทุกๆ ด้านอย่างสมดุล

5. เพื่อช่วยเสริมสร้างครู อาจารย์ ให้มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำ ทั้งนี้มุ่งเน้นให้ครู อาจารย์ได้มีความรู้ดีในวิชาที่ตนทำการสอน พร้อมทั้งเสริมสร้างให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในวิชาการอื่นๆ ที่มาสนับสนุนวิชาที่ทำการสอนอยู่ควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีสุขภาพอนามัยดีไปพร้อมๆ กัน และให้ครู อาจารย์ได้เป็นผู้นำที่ยั่งยืนต่อไป

6. เพื่อช่วยแก้ปัญหาให้แก่ครู อาจารย์ เนื่องจากการปฏิบัติงานในสถานศึกษา บางครั้งอาจจะพบกับปัญหา ทั้งในด้านงานวิชาการ ธุรการ กิจกรรมและอื่นๆ ผู้นิเทศการศึกษา อาจจะช่วยเหลือแก้ปัญหาล้วนตัวของครู อาจารย์ด้วยก็ได้ เพราะถือว่าผู้นิเทศก็มีประสบการณ์มาก่อนย่อมมีแนวทางในการให้ข้อเสนอแนะได้ด้วย

จากแนวคิดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือ แก้ปัญหาต่างๆ และส่งเสริมพัฒนาครู ให้มีความรู้ความสามารถ และเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาอย่างแท้จริง

3. ความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นกิจกรรมที่สำคัญในการสนับสนุนการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีนักวิชาการได้เสนอให้เห็นถึงความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา ดังนี้

ชาญชัย อาจีนสมภาร (ชาญชัย อาจีนสมภาร, 2525 อ้างถึงใน สันติ บุญภิรมย์, 2552, น. 204-205) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่ง ดังนี้

1. มีความจำเป็นในการให้บริการทางวิชาการแก่ครูที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก และมีความสามารถที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการศึกษาเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญที่สุดในการพัฒนาคน ซึ่งมีความยุ่งยากและซับซ้อนในการจัดการศึกษา จึงต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญในด้านการสอนมาช่วยผู้สอน ในการปฏิบัติงานด้านการสอนให้ดียิ่งขึ้นเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันที่มีเป้าหมายร่วมกันคือ การพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพตามความต้องการของสังคม

2. มีความจำเป็นต่อความเจริญงอกงามของผู้สอน เนื่องจากการนิเทศเป็นการช่วยเหลือผู้สอนให้ได้รับการฝึกฝนพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ในข้อนี้ต้องยอมรับกันว่าผู้สอนได้รับการฝึกฝนอบรมศึกษาเล่าเรียน จนสำเร็จมาจากสถานศึกษาต่างๆ เป็นอย่างดีแล้ว แต่เมื่อผู้สอนได้เข้าไปทำการสอนในสถานการณ์จริงและกาลเวลาก็ล่วงเลยไป วิชาการและแนวคิดใหม่ๆ ทางการศึกษา

โดยเฉพาะในด้านการเรียนการสอนก็เปลี่ยนแปลงไป หากผู้สอนได้รับการนิเทศ ก็จะสามารถพัฒนางานในด้านอาชีพของตนเองได้เป็นอย่างดี ทำให้เกิดความเจริญงอกงามในอาชีพครูได้

3. มีความจำเป็นต่อการช่วยเหลือผู้สอนในการลดภาระการเตรียมการสอนได้ เนื่องจากการนิเทศเป็นการบอกช่องทางในการสอนของครูให้ตรงประเด็นกับปัญหาของผู้เรียนทำให้ช่วยลดเวลาและภาระงานสอนลงได้ เพราะการสอนมีหลายวิธี สามารถเลือกได้ตามภาวะนั้นๆ

4. มีความจำเป็นต่อการทำให้ผู้สอนเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ เนื่องด้วยความเจริญในหน้าที่ทางวิชาการด้านการศึกษาและด้านอื่นๆ เจริญรุดหน้าไปตลอดเวลา ซึ่งเกิดจากงานวิจัยและข้อค้นพบในการตั้งสมมติฐานต่างๆ พร้อมทั้งได้ข้อสรุป ข้อเสนอแนะจากการประชุมสัมมนาต่างๆ ทางการศึกษา และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีผู้คอยช่วยเหลือครูให้มีความรู้ เข้าใจในลักษณะเชิงวิชาการที่ก้าวหน้าไปด้วย ในลักษณะของการให้บริการ

5. มีความจำเป็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาชีพในระบอบประชาธิปไตย จึงเป็นรูปแบบหนึ่งของการดำเนินวิธีการโดยใช้สติปัญญา (Intelligence) ผู้นำในการนิเทศการศึกษาต้องใช้สติปัญญาในการนำผู้สอนไปในทางที่ดีที่สุด ความเจริญงอกงามในด้านวิชาชีพเนื่องจากการศึกษาจะบรรลุความสำเร็จได้นั้น ต้องอาศัยคณะผู้สอนเป็นจำนวนมากและจะต้องรวมพลังสร้างสรรค์อีกด้วย การดำเนินการดังกล่าวจะบรรลุผลสำเร็จได้ก็โดยอาศัยการนิเทศการศึกษาเท่านั้น

วิจิตร ละของเดช (2551, น. 13) ได้กล่าวถึงเหตุผลความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา คือ ระบบการนิเทศการศึกษามีกำลังไม่เพียงพอที่จะดูแล และให้ความช่วยเหลืออย่างทั่วถึง ในปัจจุบันครูในโรงเรียนแต่ละแห่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถมากขึ้นตลอดจนความเปลี่ยนแปลงทางสังคม หลักสูตรและเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การรักษามาตรฐานของการศึกษาต้องอาศัยผู้ชำนาญโดยเลือกจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถมาทำงาน และช่วยนิเทศความรู้ใหม่ๆ ให้แก่ครูที่สอนประจำให้มีความคิดกว้างไกล ก้าวหน้าต้องพัฒนาตนเอง ซึ่งจะทำให้แก้ไข ปัญหาได้ตรงเป้าหมาย จึงกล่าวว่าการนิเทศการศึกษากายในโรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนได้รับประโยชน์สูงสุด

สุรพล สีขาวอ่อน (2550, น. 13) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างมาก เนื่องจากสังคมเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องได้รับการปรับปรุงฝึกฝนตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ แม้จะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีก็ตามนอกจากนี้การนิเทศ

การศึกษายังมีความจำเป็นต่อความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพเป็นกำลังใจในการทำงานอันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญและจำเป็นในการจัดการศึกษา เพราะผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา จำเป็นต้องเรียนรู้ปัญหาปรับปรุง ผิดฝนตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ และยังเป็นการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

การนิเทศภายในโรงเรียน

1. ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนไปสู่ผู้เรียนให้ก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

กรมวิชาการ (กรมวิชาการ, 2543 อ้างถึงใน ชาลิสสา แลเชอญ์, 2555, น. 24) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการที่ผู้นิเทศภายในสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา ครูชำนาญการ ครูผู้ร่วมนิเทศ ครูแกนนำดำเนินการโดยใช้ภาวะผู้นำทำให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ ประสานงาน และใช้ศักยภาพการทำงานอย่างเต็มที่ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนางานของสถานศึกษา โดยส่วนรวมให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานการศึกษา

กรองทอง จิระเดชากุล (2550, น. 4) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุน หรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก ได้แก่ การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา ให้เต็มตามวัยและศักยภาพ

จันทรานี สงวนนาม (2553, น. 159) กล่าวว่า การนิเทศภายใน คือ เป็นการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งดำเนินการโดยผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตลอดจนบุคลากรภายในสถานศึกษา ร่วมมือกันปรับปรุงงานด้านต่างๆ เป็นการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน อันจะนำมาซึ่งคุณภาพของสถานศึกษาและของผู้เรียนให้อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ ซึ่งผู้รับการนิเทศ ได้แก่ ครูผู้สอนและบุคลากรภายในสถานศึกษาทุกคน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, น. 223) กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง การนิเทศที่มีการริเริ่มและจัดดำเนินการโดยบุคลากรภายในสถานศึกษา และในหลายโอกาสก็เชิญบุคลากรภายนอกเป็นวิทยากรร่วมโครงการ

เปรมฤดี รักษา (2556, น. 18) กล่าวว่า การนิเทศเป็นการให้ความช่วยเหลือ การชี้แนะ แนะนำ การปรึกษาหารือ การวางแผนร่วมกันและให้ความร่วมมือในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดผลดีและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา รวมทั้งเป็นการสนับสนุนแนะนำ ให้ผู้รับการนิเทศสามารถปฏิบัติและพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการมองรอบด้าน เข้าใจ ปัญหาหรือโครงสร้างของงานที่ตนรับผิดชอบอยู่ทั้งหมด ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศคนอื่นจะต้องเป็นผู้มี ประสบการณ์เรียนรู้จากงานเล็กๆ ไปจนงานใหญ่ที่มีความสลับซับซ้อน คลุกคลีกับปัญหา เข้าใจ ปัญหาและสามารถแก้ไขปัญหาก็ได้เป็นอย่างดี

พีระศักดิ์ ฑะธารัมย์ (2554, น. 19) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียน โดยผู้บริหาร และบุคลากรทุกคนในโรงเรียนร่วมมือกัน โดยใช้ เทคนิควิธีการ และกิจกรรมการนิเทศแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเต็มตาม ศักยภาพของแต่ละบุคคล มีการประสานสัมพันธ์และเสริมสร้างขวัญกำลังใจ โดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ คุณภาพของคน คุณภาพของงาน คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน และคุณภาพของนักเรียน

วันเพ็ญ ยศด้อย (2556, น. 16) ได้สรุปว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการดำเนินการ พัฒนาการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลายที่เกิดขึ้นในโรงเรียนโดยมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ เป็นระบบอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้บริหารและคณะครู เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียน การสอนของครูและนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สันติ บุญภิรมย์ (2552, น. 307) กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง ความ พยายามที่จะปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ โดยบุคลากรภายในของสถานศึกษา เป็นหลัก และในบางโอกาสก็เชิญบุคลากรภายนอกมาเป็นวิทยากรร่วมด้วย เพื่อให้การพัฒนา นักเรียนได้ดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2541, น. 51) ได้ให้ความหมายของ การนิเทศภายในโรงเรียนไว้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุน หรือให้ ความร่วมมือช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก คือ การสอนโดยให้ความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน

จากความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน กล่าวโดยสรุป คือ กระบวนการที่ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศได้ร่วมมือกัน ปรับปรุง พัฒนางาน ส่งเสริม สนับสนุน การเรียนการสอนให้เกิดผลดี และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา และในบางโอกาสก็เชิญบุคลากรภายนอกเป็น วิทยากรร่วมด้วย เพื่อให้การพัฒนานักเรียนได้ดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครูเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญ ดังนั้นวิธีการที่จะช่วยให้ครูมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน คือ การนิเทศภายในโรงเรียน จึงมีนักวิชาการได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้หลายความคิด ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543, อ้างถึงใน ดนตรี ศรีสุวรรณ, 2549, น. 11) ได้กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

1. เพื่อให้สถานศึกษามีศักยภาพการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องตามมาตรฐานหลักสูตร และให้เป็นไปตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
2. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหาร และจัดการเรียนรู้
3. เพื่อพัฒนาหลักสูตร และการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน สังคม ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน
4. เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาได้พัฒนา เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการปฏิบัติงาน ตลอดจนความก้าวหน้าในวิชาชีพ
5. เพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนปฏิรูประบบบริหาร โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบ ชื่นชมในผลงาน
6. เพื่อให้เกิดการประสานงาน และความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระหว่างผู้เกี่ยวข้องทั้งหลาย ได้แก่ ชุมชน สังคม และวัฒนธรรม วิชาชีพต่างๆ

กรองทอง จิระเดชากุล (2550, น. 3) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน มีดังนี้

1. เพื่อให้สถานศึกษา มีแผนการนิเทศภายในโรงเรียน
2. เพื่อเน้นให้มีการวิเคราะห์ ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้รับมอบหมาย
3. เพื่อให้ครูจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบูรณาการ เน้นทักษะกระบวนการคิด ฯลฯ
4. เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการ/วิธีจัดการเรียนรู้ของครู
5. เพื่อให้มีการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม
6. เพื่อพัฒนาการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้
7. เพื่อให้มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และปรับปรุงกระบวนการวัดและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

จันทรานี สงวนนาม (2553, น. 160) ได้กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษามีจุดมุ่งหมายดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้สถานศึกษามีศักยภาพในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตรตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
2. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารและจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ
3. เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม ทันทต่อการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน
4. เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาได้พัฒนาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนพัฒนาวิชาชีพ
5. เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษาปฏิรูประบบบริหาร โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบและชื่นชมในผลงาน
6. เพื่อให้เกิดการประสานงานและความร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ชุมชน สังคม และวัฒนธรรม ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จิตติมา วรรณศรี (2557, น. 107) กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาโดยทั่วไปมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อให้คำแนะนำในการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ของครู
2. เพื่อสนับสนุนให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดประสิทธิผล
3. เพื่อส่งเสริมครูได้เรียนรู้ คิดค้นและพัฒนานวัตกรรม/วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียน
4. เพื่อส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น
5. เพื่อช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาให้นักเรียนในชั้นเรียน
6. เพื่อติดตาม ดูแลการจัดการเรียนรู้และการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด
7. เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, น. 226) ได้กล่าวว่า ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษา มีดังนี้

1. เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการบริหารและงานวิชาการของสถานศึกษา
2. เพื่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เพื่อสำรวจ วิเคราะห์ วิจัยและประเมินผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา

4. เพื่อพัฒนาหลักการ และสื่อการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน และเอกสารทางวิชาการให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการ และจำเป็นของสถานศึกษาและครูอาจารย์

5. เพื่อพัฒนาบุคลากรโดยเฉพาะครูอาจารย์ให้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์อันจำเป็นที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอน การจัดการศึกษาทั้งให้สามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้

วันเพ็ญ ยศดุษฎี (2556, น. 19) สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การช่วยเหลือและพัฒนาปรับปรุงให้ครูมีความรู้ ทักษะเพิ่มความสามารถในการปฏิบัติงาน และเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน สามารถจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพได้ตามมาตรฐาน การศึกษาและส่งผลให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนด้วยดี

สุริยะ ศรีสุโคตร (2552, น. 23) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษามีดังนี้

1. เพื่อพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความรู้ มีทักษะและเจตคติที่ดี และสามารถจัดการศึกษาร่วมกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนให้บรรลุตามเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

3. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ ให้บุคลากรทางการศึกษามีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจ

4. เพื่อพัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถทำงานร่วมกันทั้งในรูปแบบการมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม เป็นหมู่หรือเป็นคณะ ให้สามารถเพิ่มพลังของกลุ่มในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการปฏิบัติงานร่วมกัน

อำภา บุญช่วย (อำภา บุญช่วย, 2537, อ้างถึงใน สันติ บุญภิรมย์, 2552, น. 308) ได้กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษามีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของสถานศึกษา จะได้นำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนางานในสถานศึกษาในด้านต่างๆ โดยเฉพาะงานด้านวิชาการ เช่น การกำหนดทางเลือก การปรับปรุงหลักสูตร การเลือกแบบเรียน การสร้างสื่อและเครื่องมือการเรียน การสอนให้เหมาะสมแก่สภาพของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในชุมชนท้องถิ่น

2. เพื่อให้ครูที่สอนได้จัดประสบการณ์ให้แก่เด็กได้ถูกต้องตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

3. เพื่อให้ครูที่สอนได้ตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ ทำให้สามารถแก้ปัญหาได้

4. เพื่อสนับสนุน ส่งเสริม และให้กำลังใจแก่ครูที่สอน

5. เพื่อมุ่งให้เกิดความร่วมมือและประสานงานกันเป็นอย่างดีภายในระบบงาน

6. เพื่อควบคุมมาตรฐานและพัฒนางานในด้านการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากแนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อมุ่งช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุง ส่งเสริม ประสานงาน มีการร่วมมือในการทำงานและการพัฒนาครูในด้านต่างๆ อย่างเต็มที่ อีกทั้งเพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาอันจะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอนและความเจริญก้าวหน้าของนักเรียนและสถานศึกษามากที่สุด

3. หลักการของการนิเทศภายในโรงเรียน

หลักการนิเทศภายในซึ่งใช้เป็นแนวทางในการช่วยเหลือผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้จัดการศึกษาให้บรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอหลักการนิเทศภายใน ไว้ดังนี้

กรองทอง จิระเดชากุล (2550, น. 5) กล่าวว่า หลักการนิเทศภายในโรงเรียน มีดังนี้

1. การดำเนินการนิเทศ จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน
2. บุคลากรที่เป็นหลักสำคัญในการดำเนินการพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียน คือผู้บริหารสถานศึกษา
3. การนิเทศภายในโรงเรียน จะต้องสอดคล้องกับความต้องการ/จำเป็นในการพัฒนาครูและนักเรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, น. 227) กล่าวว่า หลักการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นแนวปฏิบัติที่ผู้นิเทศต้องนำไปปฏิบัติขณะทำการนิเทศ การนิเทศภายในสถานศึกษา โดยเฉพาะทางด้านวิชาการจะบรรลุผลตามความมุ่งหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ดำเนินงานต้องมีหลักยึดในการทำงาน หลักการนิเทศภายในสถานศึกษา มีดังนี้

1. การนิเทศควรมีการบริหารงานเป็นระบบ และมีการวางแผนการดำเนินงานเป็นโครงการ
2. การนิเทศต้องถือหลักการมีส่วนร่วมในการทำงาน คือ มีความเป็นประชาธิปไตย เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นความร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินงาน และใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานนั้นไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ
3. การนิเทศเป็นงานสร้างสรรค์ เป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล ให้แต่ละบุคคลได้แสดงออก และพัฒนาความสามารถเหล่านั้นได้อย่างเต็มที่

4. การนิเทศเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน โดยให้ครูอาจารย์ได้เรียนรู้ว่าปัญหาของตนเองเป็นอย่างไร จะหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นได้อย่างไร

5. การนิเทศเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ดีขึ้น สร้างความเข้าใจระหว่างกัน สร้างมนุษยสัมพันธ์มีวิธีการทำงานที่ดี และความสามารถที่จะอยู่ร่วมกันได้

6. การนิเทศเป็นการสร้างความผูกพัน และความมั่นคงต่องานอาชีพ รวมทั้งความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง เกิดความพึงพอใจในการทำงาน

7. การนิเทศเป็นการพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพครู ให้มีความรู้สึภาคภูมิใจในอาชีพเป็นอาชีพที่ต้องใช้วิชาความรู้และความสามารถ และความสามารถที่จะพัฒนาได้

ยรรยง ศิริภูมิ (2551, น. 27) นำเสนอหลักการนิเทศภายในสถานศึกษามี หลักการดังนี้

1. งานนิเทศการศึกษา เป็นงานพัฒนาวิชาชีพมุ่งพัฒนาครูทุกคนให้สามารถคิดได้เอง ตัดสินใจเอง ลงมือทำเอง และพัฒนาให้ดีขึ้นได้ด้วยตนเองอยู่เสมอ การจะบรรลุผลดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อการนิเทศได้ตั้งจุดมุ่งหมายที่แน่นอนและกำหนดวิธีการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลโดยข้อตกลงร่วมระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

2. การนิเทศภายในโรงเรียน ควรเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกันของบุคลากรกิจกรรมการนิเทศทั้งหลายในโรงเรียน จึงเป็นกิจกรรมในลักษณะกระตุ้น ยั่วยุให้ลงมือปฏิบัติให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และทำให้ผู้รับการนิเทศมีความรู้สึกว่าได้พบวิธีที่ดีกว่าในการทำงาน และรู้สึกประสบผลสำเร็จในงาน

3. การนิเทศภายในโรงเรียนจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีความหมายต่อครูผู้รับการนิเทศ เมื่อการนิเทศนั้นเป็นเรื่องที่ตรงกับความต้องการของผู้รับการนิเทศ และสอดคล้องกับความสามารถที่จะพัฒนาศักยภาพของตนให้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่

4. การนิเทศภายในโรงเรียนจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนไปในทางที่พึงประสงค์อย่างถาวรได้นั้น ผู้รับการนิเทศจะต้องเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติงานตามกิจกรรมนิเทศด้วยตนเองรับรู้ผลการปฏิบัติด้วยการประเมินตนเอง ปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้นอยู่เสมอด้วยตนเองในสภาวะงานปกติของผู้รับการนิเทศ

วันเพ็ญ ยศดุษฎี (2556, น. 21) สรุปได้ว่า หลักการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการที่ผู้นิเทศภายในโรงเรียนประกอบด้วย ผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา ครูผู้ร่วมนิเทศ ดำเนินการโดยมุ่งให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์เป็นประชาธิปไตย มุ่งบรรยากาศที่เป็นกันเอง และให้เกิดผลกับผู้เรียนมากที่สุด

สุวัฒน์ ทัดเทียม (สุวัฒน์ ทัดเทียม, 2538, น. 17-18 อ้างถึงใน วิจิตร ละองเดช, 2551, น. 18) สรุปว่าการนิเทศภายในโรงเรียนให้ได้ผลนั้น ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้นิเทศ ควรมีความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะการปฏิบัติงานบุคลากรและควรยึดหลักการสำคัญ ดังนี้

1. ความเชื่อพื้นฐานเกี่ยวกับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียน การจัดการนิเทศภายในโรงเรียนจะได้ผลดี ถ้าผู้จัดการนิเทศเข้าใจถึงธรรมชาติของผู้ปฏิบัติงานเข้าใจถึงศักยภาพ สภาพพื้นฐานทางจิตใจ ตลอดจนความต้องการของบุคลากร

2. หลักสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน การจัดการนิเทศภายในโรงเรียนให้ได้ผลต้องยึดหลัก ดังนี้

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนต้องถือว่า เป็นงานในความรับผิดชอบของผู้บริหารโดยตรง ซึ่งการดำเนินการนั้นผู้บริหารต้องดำเนินการเอง หรือมอบหมายให้ผู้อื่นดำเนินการ

2.2 การนิเทศภายในโรงเรียนจะสำเร็จลงได้ ก็จำเป็นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากฝ่าย คือ ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ หากขาดความร่วมมือจากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด การนิเทศก็ไม่มีโอกาสพบความสำเร็จ

2.3 จะต้องตระหนักว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการทำงานร่วมกันเพื่อช่วยพัฒนาเพื่อนร่วมงาน ให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานสูงขึ้น การนิเทศไม่ใช่การบังคับหรือคอยจับผิดแต่ประการใด

2.4 บุคลากรในโรงเรียนต้องมีการยอมรับ และให้เกียรติซึ่งกันและกันแลกเปลี่ยนถ่ายทอดความเชี่ยวชาญให้แก่เพื่อนร่วมงาน เพื่อให้ทุกคนในหน่วยงานมีความรู้ ความสามารถสูงขึ้น

2.5 การนิเทศภายในโรงเรียน จะต้องเกิดขึ้นจากความจำเป็นในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

2.6 การสร้างขวัญกำลังใจของผู้บริหารโรงเรียน จะส่งผลต่อความสำเร็จของการนิเทศภายในโรงเรียน

Beach & Reinhartz (Beach & Reinhartz, 2000, p. 10-11 อ้างถึงใน จิตติมา วรรณศรี, 2557, น. 108) กล่าวว่า หลักการที่ควรคำนึงถึงในการดำเนินการนิเทศ มี 6 ประการ ดังนี้

1. หลักการเปลี่ยนแปลงเริ่มที่ตนเอง ครูสามารถแก้ปัญหาการเรียนการสอนโดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง

2. หลักความเชื่อและความศรัทธา บุคคลจะยอมรับความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนนั้นมาจากความรู้สึกภายในตน ไม่ใช่จากการสั่งหรือบังคับโดยผู้อื่น

3. หลักวิธีการที่หลากหลาย มีวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการสอนของครูที่หลากหลายวิธี อาทิ การประชุมอภิปรายอย่างเป็นทางการ การเยี่ยมชั้นเรียน การสังเกตอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้สามารถสำรวจ และระบุสภาพ ปัญหาในชั้นเรียนได้

4. หลักการเป็นพี่เลี้ยง ให้คำแนะนำ การใช้เวลาในชั้นเรียน การอำนวยความสะดวก จะช่วยให้ครูจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. หลักครูเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ครูคือผู้มีบทบาทหลักในการกำหนดการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามความต้องการ ความพร้อมและความสามารถของครู

6. หลักกัลยาณมิตร ผลลัพธ์ของการนิเทศการศึกษาขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ที่ดี การประสานงาน ความร่วมมือ ความไว้วางใจ การให้เกียรติซึ่งกันและกันระหว่างผู้นิเทศกับครู จากแนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่า หลักการนิเทศภายในโรงเรียน คือ การดำเนินการนิเทศอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยความร่วมมือกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ ซึ่งยึดหลักประชาธิปไตย มีกระบวนการที่เป็นระบบและมีขั้นตอนของการนิเทศ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน ในทางที่พึงประสงค์อย่างถาวร และสร้างความเจริญงอกงามแก่ผู้เรียนและผู้สอน

4. ขอบข่ายของการนิเทศภายในโรงเรียน

กระทรวง จิตรเดชากุล (2550, น. 7-9) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นการนิเทศ การปฏิบัติงานตามขอบข่ายงานในสถานศึกษา ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุภารกิจของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยงาน 4 งาน ได้แก่

1. งานด้านวิชาการ เป็นงานที่เกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ ให้บรรลุตามจุดหมาย ของหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ได้แก่

1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

1.2 การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ และการออกแบบการจัดการเรียนรู้

1.3 การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดทำและใช้แผนการจัดการเรียนรู้

1.4 การจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ แบบบูรณาการ และเน้น

ทักษะการคิด

1.5 การจัดหา พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

1.6 การสนับสนุนให้ครูผลิตและใช้สื่อการเรียนรู้

1.7 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

1.8 การจัดมุมหนังสือ ห้องสมุด และแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา

- 1.9 การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง
- 1.10 การสอนซ่อมเสริม
- 1.11 การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา
- 1.12 การประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.13 การนิเทศภายในโรงเรียน
- 1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดทำแฟ้มข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 1.15 การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
- 1.16 การจัดศูนย์โสตทัศนูปกรณ์
- 1.17 การจัดบริการแนะแนว

2. งานด้านบริหารบุคคล เป็นการจัดดำเนินการ เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาได้รู้และเข้าใจหน้าที่และความรับผิดชอบของตน การติดตามดูแล ช่วยเหลือให้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างบรรยากาศในการทำงานให้ผู้ร่วมงานทุกคนเกิดความสำนึกในหน้าที่ที่รับผิดชอบสร้างความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาตนเอง ให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานสูงขึ้น ได้แก่

- 2.1 การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
- 2.2 การกำหนดความต้องการ หน้าที่ และความรับผิดชอบของบุคลากร
- 2.3 การมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบ
- 2.4 การปฐมนิเทศบุคลากรใหม่
- 2.5 การจัดสวัสดิการ
- 2.6 การนิเทศ ติดตามผลการปฏิบัติงาน
- 2.7 การพัฒนาบุคลากร
- 2.8 การส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาต่อ
- 2.9 การประเมินผลการปฏิบัติงาน
- 2.10 การพิจารณาความดีความชอบ
- 2.11 การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคลากร
- 2.12 งานวินัยและนิติกร

3. งานด้านบริหารทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับระบบสำนักงาน ซึ่งมีข้อกำหนดกฎเกณฑ์และวิธีการที่แน่นอน ได้แก่

- 3.1 งานธุรการและสารบรรณ

- 3.2 งานทะเบียนและรายงาน
- 3.3 งานข้อมูลและสารสนเทศ
- 3.4 งานจัดทำแผนปฏิบัติการและการจัดระบบการศึกษา
- 3.5 งานอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย
- 3.6 งานประชาสัมพันธ์
- 3.7 งานสวัสดิการ
- 3.8 งาน พ.ร.บ. การศึกษา
- 3.9 งานระเบียบ กฎหมาย กฎกระทรวง และข้อปฏิบัติต่างๆ
- 3.10 กิจกรรม 5 ส.
4. งานด้านงบประมาณ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับระบบการเงินและพัสดุ ได้แก่
 - 4.1 งานงบประมาณ
 - 4.2 งานจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี
 - 4.3 งานจัดตั้งและการของบประมาณประจำปี
 - 4.4 งานเบิกจ่ายงบประมาณ
 - 4.5 งานรายงานการใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปี
 - 4.6 การตรวจสอบ ติดตาม และประเมินประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณ
 - 4.7 การบริหารการเงิน
 - 4.8 การบริหารการบัญชี
 - 4.9 การบริหารงานพัสดุ
 - 4.10 ระบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น. 32-64 อ้างถึงใน สุรพล สีขาวอ่อน, 2550, น. 28) กล่าวว่า กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดภาระงานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล และถือเป็นขอบข่ายของการนิเทศภายในสถานศึกษา ประกอบด้วยงาน 4 ด้าน ดังนี้

1. การบริหารวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของการศึกษาที่พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการ บริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วม จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหาร

และการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้ง การวัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมี ประสิทธิภาพ ซึ่งมีขอบข่ายดังนี้

- 1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 1.3 การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
- 1.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 1.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 1.6 การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
- 1.7 การนิเทศการศึกษา
- 1.8 การแนะแนวการศึกษา
- 1.9 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 1.10 การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน
- 1.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
- 1.12 การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. การบริหารงบประมาณ

การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหาร งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดการหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษารวมทั้ง จัดหารายได้จากบริการมาใช้บริการจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อ ผู้เรียน ซึ่งมีขอบข่ายดังนี้

- 2.1 การจัดทำและเสนอของบประมาณ
- 2.2 การจัดสรรงบประมาณ
- 2.3 การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
- 2.4 ระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
- 2.5 การบริหารการเงิน
- 2.6 การบริหารการบัญชี
- 2.7 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

3. การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อีตระภายใต้กฎหมาย ระเบียบเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ มีขอบข่ายงาน ดังนี้

- 3.1 การวางแผนอัตรากำลังคนและกำหนดตำแหน่ง
- 3.2 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
- 3.3 การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
- 3.4 วินัยและการรักษาวินัย
- 3.5 งานออกจากราชการ

4. การบริหารทั่วไป

การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการ บริหารอื่นๆ บรรลุตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวก ความสะดวกต่างๆ ในการให้บริการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและจัดการการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน เป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใสความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งมีขอบข่ายงาน ดังนี้

- 4.1 การดำเนินงานธุรการ
- 4.2 งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 4.3 การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
- 4.4 การประสานงานและพัฒนาระบบเครือข่ายการศึกษา
- 4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
- 4.6 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 4.7 การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป
- 4.8 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 4.9 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน

4.10 การรับนักเรียน

4.11 การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

4.12 การส่งเสริมกิจการนักเรียน

4.13 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

4.14 การส่งเสริม สนับสนุน และประสานจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กรและหน่วยงานอื่น

4.15 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

4.16 งานบริการสาธารณะ

4.17 งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

วันเพ็ญ ยศดุษฎี (2556, น. 23) สรุปว่า ขอบเขตของกรณีเทศภายในโรงเรียนครอบคลุม การดำเนินงานที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ประกอบด้วย งานวิชาการ งานบุคคล งานบริหารทั่วไป และ งานงบประมาณ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนเพื่อให้บรรลุภารกิจของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน สามารถสรุปขอบข่ายของกรณีเทศภายในโรงเรียน ได้ว่า ขอบข่ายของกรณีเทศภายในโรงเรียนนั้นจะประกอบไปด้วยงานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริหาร วิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านบริหารทั่วไป โดยทั้ง 4 ด้านนี้จะมีความสอดคล้องกัน ซึ่ง อยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่กำหนดไว้

5. บทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

กรณีเทศการศึกษาเป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับนิเทศ ดังนั้นต้องรู้ บทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายที่ต้องปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานนั้นสำเร็จบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนด ร่วมกันได้ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศและผู้รับนิเทศ ดังนี้

กรรองทอง จิรเดชากุล (2550, น. 5-7) ได้กล่าวว่า บุคลากรกรณีเทศ หมายถึง ผู้บริหาร และคณะกรรมการนิเทศของสถานศึกษาแต่ละแห่งมีบทบาทและภารกิจสำคัญ ดังนี้

1. บทบาทในการส่งเสริมและจัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง สามารถดำเนินงานตามนโยบายได้ถูกต้อง ทำหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างสมบูรณ์

2. บทบาทในการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพครู โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้มีการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี ที่มีประสิทธิภาพ นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับครูในโรงเรียน

3. บทบาทในการจัดประชุมอบรม มีการจัดประชุมอบรมในรูปแบบต่างๆ เช่น การประชุมปฏิบัติการ การสัมมนา อภิปรายกลุ่ม เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องส่งเสริมให้ครูมีโอกาสเข้ารับการอบรมในการพัฒนาวิชาชีพ นำทักษะความรู้มาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. บทบาทในการติดตามประเมินผล ซึ่งจะช่วยให้ครูพัฒนาศักยภาพได้ดีขึ้นการประเมินเพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข ให้เกิดการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์

5. บทบาทในการใช้กลุ่มโรงเรียน สมาคมวิชาชีพหรือเครือข่ายเป็นแนวทาง เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ครูในโรงเรียน โดยใช้กลุ่มหรือเครือข่ายช่วยเหลือด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การจัดประชุมทางวิชาการ การศึกษาเอกสาร การศึกษาดูงาน ฯลฯ

6. บทบาทในการสร้างครุต้นแบบในสาขาวิชาต่างๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลในการพัฒนาและเป็นแบบอย่างแก่ครูทั่วไปได้

บทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศ

1. กำหนดนโยบายของการนิเทศภายในโรงเรียน เช่น ส่งเสริมให้ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงาน เพื่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ เป็นต้น

2. ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรและเรื่องอื่นๆ ที่ครูสนใจมีความต้องการในการพัฒนา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน

3. ปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ตามแผนการนิเทศของสถานศึกษา

4. เปิดโอกาสให้คณะครู มีส่วนร่วมในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนและมีการประเมินตนเอง

5. สรุปและเผยแพร่งานที่ประสบความสำเร็จ

บทบาทของผู้รับการนิเทศ

1. ร่วมกิจกรรมในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการจัดทำแผนการนิเทศภายในโรงเรียน

2. นำแนวทางที่ได้รับจากการนิเทศ ไปแก้ไขปัญหาหรือพัฒนางาน

3. เสนอปัญหาต่อผู้นิเทศเมื่อพบปัญหาระหว่างการปฏิบัติงานเพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไข

4. ให้ความร่วมมือในการประเมินผลการนิเทศ

จิตติมา วรรณศรี (2557, น. 116) กล่าวว่า ผู้ทำหน้าที่นิเทศทางการศึกษามีหลายตำแหน่ง ขึ้นอยู่กับโครงสร้างของแต่ละหน่วยงาน อาทิ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ หัวหน้าสายชั้น หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ นักวิชาการที่เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง เป็นต้น ซึ่งแม้จะมีตำแหน่งหน้าที่แตกต่างกัน แต่ในฐานะผู้นิเทศจะมีบทบาทดังต่อไปนี้

1. บทบาทผู้นำ ผู้นิเทศจะต้องเป็นผู้นำ สามารถชักจูงโน้มน้าว ทำงานร่วมกับครู ให้ครูปรับปรุงรูปแบบวิธีการสอน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์
2. บทบาทนักวางแผน เป็นบทบาทสำคัญของผู้นิเทศที่เกี่ยวข้องกับกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับตารางการเรียนการสอน วัสดุหลักสูตร โดยอาจวางแผนในระดับภาพรวมหรือระดับงานย่อย ผู้นิเทศต้องมีความสามารถในการจัดและเชื่อมโยงงานของบุคลากร กับทรัพยากรต่างๆ และกรอบเวลาในการปฏิบัติงาน
3. บทบาทผู้อำนวยความสะดวก ผู้นิเทศมีหน้าที่อำนวยความสะดวก และสนับสนุนครู ซึ่งแต่ละคนอาจมีความต้องการจำเป็นและความสามารถที่แตกต่างกัน อาทิ การช่วยเหลือโดยการให้คำแนะนำ การจัดหาทรัพยากร วัสดุ งบประมาณ รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในทีมงาน การสังเกต การรับฟังความคิดเห็นของครู
4. บทบาทนักประเมิน ผู้นิเทศต้องมีความสามารถในการประเมินการสอนโดยการประเมินความก้าวหน้าเป็นระยะ ร่วมกับการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือครู ซึ่งจะช่วยในการพัฒนาการเรียนการสอน
5. บทบาทผู้จูงใจ บทบาทสำคัญอีกประการหนึ่งของผู้นิเทศคือ การจูงใจผู้อื่น ผู้นิเทศจะต้องสามารถจูงใจ และพัฒนาด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้ครูมีเจตคติที่ดี และมีความปรารถนาที่จะพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งการจูงใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน
6. บทบาทนักสื่อสาร ผู้นิเทศต้องเป็นสื่อสารที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยผ่านการฟัง และการตอบสนอง ผู้นิเทศต้องสามารถสื่อสารความคิด ข้อมูลสารสนเทศไปสู่ครูได้เป็นอย่างดี เพื่อให้เข้าใจได้ตรงกันและทำงานร่วมกันได้บรรลุวัตถุประสงค์
7. บทบาทผู้ตัดสินใจ กระบวนการทำงานของผู้นิเทศทำให้ต้องตัดสินใจอย่างต่อเนื่องและส่งผลต่อผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย อาทิ ครู ผู้ปกครอง นักเรียน หรือผู้บริหาร เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อกำหนดสิ่งที่ดีและเหมาะสมที่สุดสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยการตัดสินใจที่ดีต้องมีพื้นฐานจากข้อมูลเป็นสำคัญ
8. บทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้นิเทศจะต้องเป็นผู้ริเริ่ม และเสริมพลัง เพื่อนำสถานศึกษาไปสู่ความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านหลักสูตร วิธีการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา
9. บทบาทพี่เลี้ยง ผู้นิเทศควรมีทักษะของพี่เลี้ยง โดยการใช้วิธีการต่างๆ เพื่อสนับสนุนช่วยเหลือครูทั้งด้านความรู้ การปฏิบัติหน้าที่ การให้ผลสะท้อนกลับ และสนับสนุนครูเพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน

เปรมฤดี รักษา (2556, น. 44) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างมากในการจัดการศึกษาและการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา จึงทำให้ผู้บริหารต้องแสดงบทบาท 2 บทบาท คือ บทบาทในการบริหารงานต่างๆ และบทบาทในฐานะผู้นำและผู้นิเทศการศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาอาชีพ ในฐานะผู้ร่วมงานที่ดี บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา มีอยู่ 5 ด้าน คือ บทบาทด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศ บทบาทด้านการวางแผนการนิเทศ บทบาทด้านการดำเนินการนิเทศ บทบาทด้านการประเมินผลการนิเทศ และบทบาทด้านการปรับปรุงแก้ไขการนิเทศ

ภควัต เทศน์ธรรม (2552, น. 33-34) ได้กล่าวว่า ในการนิเทศภายในสถานศึกษานั้น ครูในสถานศึกษาจะต้องมีบทบาทอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ ผู้นิเทศ กับผู้รับการนิเทศ หรืออาจเป็นได้ทั้งสองบทบาท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความจำเป็น ดังนี้

ผู้นิเทศภายในสถานศึกษา คือ ผู้ที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา หรือ ช่วยเหลือ สนับสนุน ประสานงานให้เกิดความร่วมมือทางวิชาการ โดยบทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหาร รองผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระ และบุคลากรครูที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ในการนิเทศเป็นที่ยอมรับของคณะครูในสถานศึกษานั้นๆ

ผู้รับการนิเทศ คือ บุคลากรครูที่ต้องการพัฒนาตนเอง พัฒนางาน ในด้านที่เป็นความรู้ และทักษะจำเป็นต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ โดยควรคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

1. ให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาตนเอง พัฒนางาน ที่เป็นความต้องการจำเป็นของกลุ่มและของสถานศึกษา
2. กล้าที่จะเปลี่ยนแปลง ไม่ใช้วิธีการซ้ำแบบเดิมๆ
3. ไม่มองการพัฒนาตนเอง โดยเห็นเป็นการเพิ่มภาระแก่ตนเอง
4. มีความใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นและยอมรับในความสามารถของเพื่อนครูด้วยกันเอง ให้โอกาสเพื่อนครูที่มีความเชี่ยวชาญ มีความสามารถ ได้เป็นผู้นำในการพัฒนาและแก้ปัญหา

5. ร่วมมือกันในการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้นำทางวิชาการ มุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ

วันเพ็ญ ยศดุษฎี (2556, น. 32) กล่าวว่า บุคลากรในโรงเรียนมีบทบาทในการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสำคัญมากในการจัดการศึกษา เช่น การพัฒนาหลักสูตร การเป็นผู้นำการเรียนการสอน การเป็นผู้ประเมินการสอน และเป็นผู้ผลักดันให้การนิเทศภายในบรรลุผล

สมคิด บางโม (สมคิด บางโม, 2544 อ้างถึงใน สันติ บุญภิรมย์, 2552, น. 224-225) กล่าวว่า งานของผู้บริหารการศึกษาจะสำเร็จลงได้ด้วยดีนั้น ต้องสร้างความเข้าใจอย่างต่อเนื่องให้แก่ คณะครูและบุคลากรอื่นๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ในส่วนของกรณีศึกษายกในผู้บริหารการศึกษา จึงต้องมีบทบาทเกี่ยวกับการนิเทศดังนี้

1. บทบาทในด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่จัดความขัดแย้งต่างๆ ที่มีอยู่ในสถานศึกษาให้หมดไป พยายามสร้างความเข้าใจอันดีให้เกิดขึ้นภายในกลุ่มเสริมสร้างความเป็นเอกภาพ

2. บทบาทในฐานะผู้นำ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพัฒนาความเป็นผู้นำให้เกิดขึ้นแก่เพื่อนร่วมงาน ช่วยให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบ การตัดสินใจร่วมกับการใช้อำนาจ

3. บทบาทในด้านการจัดและดำเนินงานในหน่วยงาน ผู้บริหารถือว่าการพัฒนาด้านการจัดองค์กรในสถานศึกษาช่วยให้การดำเนินงานของคณะกรรมการและฝ่ายต่างๆ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อกลุ่มตัดสินใจแล้ว ต้องไม่คัดค้าน พยายามให้ทุกคนในกลุ่มมีเป้าหมายเป็นเอกภาพ

4. บทบาทในการคัดเลือกและการใช้บุคลากร เป็นความสามารถของผู้บริหารที่จะต้องศึกษาข้อมูลบุคคลที่ได้จากการพิจารณาสรรหาบุคคลใหม่ให้ตรงกับความต้องการเข้ามาทำงาน โดยให้ผู้สอนทุกคนมีส่วนร่วมในการพิจารณา มอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถของเขา

5. บทบาทในการสร้างขวัญและกำลังใจของครู ช่วยให้เกิดความพึงพอใจในงานอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน ให้ครูมีส่วนร่วมในการวางโครงการ ให้เขามั่นใจในความสามารถของตนเอง ให้เขารู้สึกมีความสำคัญ ทำงานด้วยความสบายใจ มีสิทธิต่างๆ ที่ควรจะได้รับ และโอกาสของความก้าวหน้าในอาชีพ

6. บทบาทในการพัฒนาบุคลากร จัดให้มีการบรรยายเสริมความรู้ จัดอบรม สัมมนาหรือประชุมเชิงปฏิบัติการในสถานศึกษา ส่งเข้ารับการฝึกอบรมสัมมนาภายนอกสถานศึกษา ทั้งนี้ต้องให้ตรงกับความต้องการของครู การพัฒนาบุคลากรจะส่งผลในด้านประสิทธิภาพการเรียนการสอน

จากแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจากนักวิชาการหลายท่าน สามารถสรุปได้ว่า บทบาทและหน้าที่การนิเทศภายในสถานศึกษา แบ่งออกได้เป็น 2 บทบาท ได้แก่ บทบาทของผู้ให้การนิเทศ และบทบาทของผู้รับการนิเทศ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในฐานะผู้ให้การนิเทศ โดยควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการและมีหน้าที่สนับสนุน ช่วยเหลือประสานงาน ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศคนอื่นๆ พร้อมทั้งเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

6. เทคนิควิธีการนิเทศภายในโรงเรียน

เทคนิควิธีการนิเทศภายในโรงเรียนมีหลากหลายวิธี เช่น การเยี่ยมชั้นเรียน การสาธิต การสอน การประชุมกลุ่ม การพบปะรายบุคคล การสังเกต ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านเสนอแนวคิดไว้ดังนี้

จิตติมา วรรณศรี (2557, น. 109-112) กล่าวว่า เทคนิคการนิเทศที่จะช่วยเหลือครูในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนมีหลายแนวทาง ดังนี้

1. การให้ข้อมูลสารสนเทศโดยตรง (The Directive Informational Approach) เป็นวิธีการนิเทศที่ครูเป็นผู้ให้ข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้นิเทศเพื่อช่วยเหลือ แนะนำแนวทางในการแก้ปัญหา และปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ โดยมีแนวทางดำเนินการดังนี้

1.1 ระบุปัญหา โดยผู้นิเทศสืบค้น สอบถาม รวบรวมข้อมูลสารสนเทศเพื่อระบุปัญหาที่ชัดเจน

1.2 เสนอแนวทางแก้ปัญหา โดยผู้นิเทศวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา แล้วเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหาและปรับปรุงการเรียนการสอน โดยครูมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม

1.3 สรุปทางเลือก โดยผู้นิเทศให้ครูพิจารณาทบทวนแนวทางปฏิบัติเพื่อปัญหา และตัดสินใจเลือกแนวทางในการแก้ปัญหา

1.4 กำหนดแผนดำเนินการ ผู้นิเทศและครูร่วมกำหนดแผนในการปฏิบัติ โดยผู้นิเทศมาพบปะติดตามผลและให้คำปรึกษาหรือแก่ครู

2. การนำตนเอง (The Self-Directed Approach) เป็นวิธีการนิเทศที่ช่วยกระตุ้นให้ครูสามารถค้นพบสาเหตุของปัญหาและกำหนดแนวทางแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนด้วยตนเองโดยมีผู้นิเทศคอยช่วยเหลือ มีแนวทางดำเนินการดังนี้

2.1 ผู้นิเทศรับฟังคำบอกเล่าข้อมูลต่างๆ จากครู

2.2 ผู้นิเทศสะท้อนความคิดเกี่ยวกับปัญหาที่ได้ฟังจากครูด้วยความเข้าใจ

2.3 ผู้นิเทศรับฟังข้อมูลปัญหาต่างๆ เพิ่มเติมและสะท้อนกลับ จนสามารถระบุปัญหาที่แท้จริงได้อย่างชัดเจน

2.4 ผู้นิเทศและครูร่วมกันกำหนดแนวทางแก้ปัญหา และจัดลำดับทางเลือกปฏิบัติที่หลากหลาย

2.5 ครูพิจารณาตัดสินใจ และวางแผนดำเนินการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอน

2.6 ผู้นิเทศทบทวนแผนของครู และกำหนดการพบปะติดตามผล

3. การเดินเยี่ยมชั้นเรียน (Standards-Based Walk-Through) เป็นการนิเทศโดยผู้นิเทศไปเยี่ยมชั้นเรียนของครู สังเกตสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน พฤติกรรมและผลงานของนักเรียน แฟ้มสะสมงาน และอื่นๆ การเยี่ยมชั้นเรียนจะส่งเสริมความร่วมมือและสร้างโอกาสให้ได้เรียนรู้เกี่ยวกับงานของครูคนอื่นๆ การสะท้อนผลกลับเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน และความร่วมมือในการพัฒนาวิธีการใหม่ที่ดีกว่าเพื่อพัฒนาการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

3.1 ประชุมระหว่างผู้นิเทศกับคณะครู เพื่อหารือเกี่ยวกับวิธีการนิเทศโดยการเดินเยี่ยมชั้นเรียน

3.2 กำหนดจุดมุ่งหมาย/วัตถุประสงค์เฉพาะในการเดินเยี่ยมชั้นเรียน

3.3 สร้างเครื่องมือ/แบบฟอร์มเพื่อเป็นแนวทางในการสังเกตการณ์ชั้นเรียน

3.4 กำหนดเวลา สถานที่ และการดำเนินการในการนิเทศ

3.5 ครูจัดเตรียมชั้นเรียนเพื่อการเยี่ยมชมตามวัตถุประสงค์

3.6 กำหนดวันประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างการนิเทศ

3.7 จัดทำแผนปฏิบัติการ ระบุสิ่งที่ครูแต่ละคนจะได้เรียนรู้จากกระบวนการนิเทศและขั้นตอนดำเนินการ ที่จะช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียน

4. การให้คำแนะนำเพื่อน (Peer Coaching) เป็นการนิเทศที่มีลักษณะของการช่วยเหลือกันระหว่างเพื่อนครูด้วยกัน และไม่เกี่ยวข้องกับการประเมินผล เป็นการพบปะเพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน การวางแผน การสังเกต การสะท้อนความคิดและการร่วมกันสร้างสรรค์เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและทักษะการสอน โดยมีแนวทางการดำเนินการดังนี้

4.1 ครูแต่ละคนเลือกเพื่อนครูที่ตนรู้สึกไว้วางใจ และสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างสบายใจ

4.2 จับคู่ผลัดกันสังเกตการณ์เรียนการสอน ทักษะการสอนของเพื่อน

4.3 จัดสัมมนาทุกสัปดาห์หรือเดือนละ 2 ครั้ง สำหรับครูแต่ละคู่ เพื่อทบทวนผลจากการสังเกต การสะท้อนผลกลับ การเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน รวมทั้งการระดมความคิดใหม่ๆ เพื่อปรับวิธีการสอน

5. การนิเทศแบบคลินิก (Clinical supervision) การนิเทศแบบคลินิกเป็นกระบวนการดำเนินการเพื่อช่วยเหลือ และปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนที่เป็นระบบ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

5.1 การประชุมก่อนสังเกตการณ์โดยผู้นิเทศจะพูดคุยสนทนากับครู เพื่อร่วมกันวางแผนกำหนดแนวทางดำเนินการนิเทศ ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ของการสังเกตการณ์ จุดเน้นของการสังเกต วิธีการและเครื่องมือที่จะใช้ในการสังเกต ช่วยเวลาในการสังเกต

5.2 การสังเกตชั้นเรียน ดำเนินการสังเกตการณ์จัดการเรียนการสอนของครูในชั้นเรียน โดยสามารถใช้วิธีการสังเกตหลายแบบ อาทิ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การใช้แบบสอบถาม การจดบันทึกสิ่งที่พบเห็นเชิงพรรณนา เป็นต้น

5.3 การวิเคราะห์และกำหนดกลยุทธ์โดยผู้นิเทศนำข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสังเกตมาวิเคราะห์และสรุปผลจากการสังเกต และกำหนดแผนปฏิบัติการหรือกลยุทธ์เพื่อการสังเกตการณ์ครั้งต่อไป

5.4 การประชุมการนิเทศ เป็นการประชุมร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับครู หลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต โดยขั้นนี้ผู้นิเทศจะแจ้งผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนที่พบในชั้นเรียนเพื่อเป็นการทบทวน ขั้นตอนนี้เปิดโอกาสให้ผู้นิเทศและครูได้ร่วมอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของครู และปรึกษาหารือเพื่อกำหนดแผน เทคนิคการนิเทศ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนร่วมกัน

5.5 การวิเคราะห์หลังการประชุม ขั้นตอนนี้เป็นการทบทวนการดำเนินใน 4 ขั้นตอนที่ผ่านมา เพื่อตรวจสอบประเมินการดำเนินงานว่า การดำเนินงานของผู้นิเทศมีประสิทธิภาพหรือไม่ มากน้อยเพียงใด สามารถช่วยให้ครูได้พัฒนาการจัดการเรียนรู้และเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง มีสิ่งใดที่ผู้นิเทศควรปรับปรุง ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจของผู้นิเทศว่าควรทบทวน หรือควรเปลี่ยนแปลงอย่างไร สำหรับการดำเนินการนิเทศครั้งต่อไป

6. การนิเทศแบบพื้เลี้ยง (Peer Monitoring) เป็นกระบวนการปรับปรุงการเรียนการสอนโดยนักวิชาการหรือผู้นิเทศที่มีประสบการณ์ทำงานร่วมกับครูที่มีประสบการณ์น้อย เพื่อให้คำปรึกษาหารือ แนะนำช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการสอนในชั้นเรียนและมีศักยภาพการทำงานสูงขึ้น โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

6.1 การรวมกลุ่มครูโดยมีผู้นิเทศทำหน้าที่เป็นพื้เลี้ยง กำหนดประเด็นในการประชุมหรือพบปะกัน ให้ครูที่เป็นสมาชิกในกลุ่มได้บอกเล่าปัญหาอุปสรรคในการทำงาน โดยพื้เลี้ยงรับฟังอย่างตั้งใจ เห็นอกเห็นใจและเป็นมิตร

6.2 พื้เลี้ยงให้คำปรึกษา คำแนะนำ ให้ข้อมูล หรือแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุมเป้าหมายแก่สมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม รวมทั้งกระตุ้นให้มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นที่จะช่วยให้สมาชิกในกลุ่มเรียนรู้เพิ่มขึ้น

6.3 สมาชิกในกลุ่มตัดสินใจเลือกแนวทางในการแก้ปัญหาพัฒนาการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ หรือการปฏิบัติงานด้วยตนเองและนำไปสู่การลงมือปฏิบัติจริง

6.4 พี่เลี้ยงให้คำปรึกษาเมื่อกลุ่มต้องการและสนับสนุนให้สมาชิกมีเครือข่ายกับกลุ่มบุคคลอื่นหรือกลุ่มงานอื่นที่จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนางานได้สำเร็จ

7. การนิเทศที่ใช้การวิจัยเป็นฐาน (Action Research) เป็นวิธีการที่นิยมนำมาใช้เพื่อให้ นักวิชาการหรือผู้นิเทศได้มีส่วนร่วมในการสะท้อนผลกลับเกี่ยวกับงาน การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเป็นวิธีที่ง่ายไม่ซับซ้อน และช่วยแก้ปัญหาที่มีลักษณะเฉพาะ การวิจัยเชิงปฏิบัติการมีลักษณะที่เป็นกระบวนการปฏิบัติต่อเนื่อง ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การสังเกต และการสะท้อนผล ซึ่งจากการสังเคราะห์แนวคิดของซัลลิแวนและแกลนซ์ กับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

7.1 การวิเคราะห์ปัญหา ผู้นิเทศและครูจะร่วมกันค้นหา รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ปัญหาในการปฏิบัติงานหรือการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุและเป้าหมายของการพัฒนาที่ชัดเจน

7.2 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่มีความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหา ผู้นิเทศและครูร่วมกันค้นคว้าศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีหรือนวัตกรรมทางการสอน เพื่อวิเคราะห์แนวทางหลากหลายที่เป็นไปได้ในการนำมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้

7.3 การเลือกวิธีการแก้ปัญหา ผู้นิเทศและครูร่วมกันพิจารณาและเลือกแนวทางวิธีการที่เหมาะสมสอดคล้องและสามารถนำมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหาได้จริง

7.4 การสร้างต้นแบบนวัตกรรม ผู้นิเทศและครูร่วมกันสร้างนวัตกรรมหรือวิธีการใหม่เพื่อนำมาใช้แก้ปัญหาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยยึดหลักการ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

7.5 การทดลองใช้นวัตกรรม ครุภัณฑ์นวัตกรรมหรือวิธีการแก้ปัญหาที่สร้างขึ้นมาทดลองปฏิบัติจริงในชั้นเรียนหรือการปฏิบัติงาน และสังเกต รวบรวมข้อมูลจากการทดลองใช้นวัตกรรม

7.6 ประเมินผลการใช้นวัตกรรม ผู้นิเทศและครูร่วมกันวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้นวัตกรรม ประเมินความสำเร็จ ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ผลที่เกิดขึ้นกับครู และสรุปผลการดำเนินงานสามารถแก้ปัญหาได้มากน้อยเพียงใด จัดทำรายงานการพัฒนานวัตกรรม

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, น. 229-230) กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาสามารถทำได้หลายรูปแบบ รวมทั้งสามารถผสมผสานแต่ละรูปแบบเข้าด้วยกัน แต่จะใช้รูปแบบใด

เมื่อใดนั้นควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพปัญหาของสถานศึกษาเป็นสำคัญ วิธีการที่สถานศึกษาสามารถนำมาใช้ ดังนี้

1. การเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้ ซึ่งสามารถจัดเป็นการบรรยายที่เน้นการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจของวิทยากรไปสู่ครูอาจารย์ การให้ความรู้ของวิทยากรสามารถทำได้หลายวิธี ได้แก่

1.1 การบรรยายโดยวิทยากรคนเดียวมาบรรยาย โดยมีครูอาจารย์เป็นผู้รับฟัง การเชิญวิทยากรที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิได้รับการยอมรับและให้ความสนใจจากครูอาจารย์มาก ซึ่งอาจจะจัดเป็นกลุ่มใหญ่หรือเล็กก็ได้ เป็นกิจกรรมที่สามารถจัดได้โดยสะดวกและเปลืองค่าใช้จ่ายน้อย

1.2 การบรรยายโดยวิทยากรหลายคน วิทยากรจะมาเป็นทีม แต่ละคนจะมีความเชี่ยวชาญในเรื่องของตน การบรรยายโดยวิทยากรหลายคนช่วยให้บรรยากาศน่าสนใจ และสามารถช่วยกันพูดช่วยกันเสริม ลักษณะนี้คล้ายกับการจัดสัมมนา หรือจัดแบบซิมโปเซียม (Symposium) มีการอภิปรายประกอบด้วย

1.3 การบรรยายโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ เป็นการบรรยายโดยใช้สื่อการสอนช่วย เช่น แผ่นใส สไลด์ แผนภูมิ ประกอบการบรรยาย สื่อการสอนเป็นสิ่งเร้าที่น่าสนใจ และทำให้ผู้รับการนิเทศมีความเข้าใจในเรื่องที่บรรยายได้มากขึ้น

2. การเชิญสถานประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรมและบริษัทห้างร้านมาสาธิต อุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ ในการเรียนการสอนปัจจุบันโดยเฉพาะด้านวิชาชีพ การอาชีวศึกษาต้องการเครื่องมือและอุปกรณ์ในการฝึกมาก การสาธิตจึงเป็นเทคนิควิธีที่ให้ความรู้ ที่มุ่งให้ผู้นิเทศได้เห็นการดำเนินการกระบวนการทำงานของอุปกรณ์เครื่องมือที่คล้ายกับสถานการณ์จริง แต่ควรจะเป็นกลุ่มขนาดเล็ก และใช้วิธีการอื่นควบคู่กันไป

3. การไปศึกษาดูงานตามหน่วยงาน เช่น สถานศึกษา สถานประกอบการ และโรงงานอุตสาหกรรม การออกภาคสนาม (Field Trip) นี้ เป็นเทคนิควิธีที่ต้องเดินทางออกจากสถานศึกษาไปยังแหล่งอื่น เพื่อศึกษาดูงานในด้านที่สัมพันธ์กับงานของครูอาจารย์ เช่น การเยี่ยมชมสถานศึกษาอื่น การเยี่ยมชมสถานประกอบการและโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งหน่วยงานอื่นจะพาชมสถานที่ สาธิตอุปกรณ์เครื่องมือ ชี้แจง บรรยาย หรือจัดฉายแผ่นใส สไลด์ประกอบการบรรยาย แล้วแต่หน่วยงานนั้นจะนำเสนอให้ชม การไปทัศนศึกษาดูงานเป็นที่นิยมของครูอาจารย์ เพราะเป็นประสบการณ์ตรง และได้พักผ่อนจากการเดินทาง

4. สถานศึกษาจัดแหล่งและบริการทางวิชาการ เช่น จัดห้องสมุดอาชีพ นิทรรศการ ตลาดนัดแรงงาน เป็นต้น เป็นเทคนิควิธีที่เป็นการส่งเสริมทางด้านวิชาการให้กับครูอาจารย์

5. การสนทนาทางวิชาการ เป็นการจัดประชุมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ โดยการจัดกิจกรรมที่มีหัวข้อ อาจจัดเป็นครั้งคราวตามแต่ความสะดวกของสถานศึกษา การสนทนาทางวิชาการนี้สามารถเชิญวิทยากร ทั้งจากภายนอกหรือวิทยากรภายในสถานศึกษา

6. การสาธิตการสอน เป็นการแสดงที่อาจจะจำลองสถานการณ์จริง หรือที่เรียกว่า บทบาทสมมุติ (Role Playing) โดยการกำหนดสถานการณ์ขึ้น แล้วให้ผู้ทำกิจกรรมตอบสนองหรือลองปฏิบัติไปตามที่ควรจะเป็นในการนำมาใช้ในการนิเทศ จะเป็นการนำเอาปัญหาที่เกิดขึ้นกับครู มาเป็นตัวกำหนด ให้ผู้ทำกิจกรรมสมมุติตัวเองว่า ถ้าอยู่ในสถานการณ์นั้นเขาจะทำอย่างไร ซึ่งจะ เป็นลักษณะสาธิตการสอนในแต่ละเรื่อง เช่น วิธีนำเข้าสู่บทเรียน การตั้งคำถาม การสร้างกำลังใจ ให้ผู้เรียน เป็นต้น

7. การประชุม การประชุมสัมมนาที่ใช้ในการนิเทศมีหลายลักษณะ เช่น การประชุมชี้แจงจากฝ่ายบริหารสถานศึกษา การประชุมกลุ่มย่อยในงานการประชุมเฉพาะกิจ การประชุม ระดมสมอง ตลอดจนการประชุมสัมมนา

8. การสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน เป็นเทคนิควิธีที่ทำการสังเกตการณ์สอนใน สถานการณ์จริงของครูอาจารย์ เพื่อวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงานของครูอาจารย์เหล่านั้น การสังเกต ภายในห้องเรียนจะช่วยให้ทราบจุดดีหรือจุดอ่อนของการสอน เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการนิเทศได้ การสังเกต การสอนต้องได้รับความยินยอม และพร้อมที่จะให้ความร่วมมือ ในการแก้ไขปัญหาการสอน

วิจิตร ละออเดช (2551, น. 25) ได้กล่าวว่า วิธีกรนิเทศภายในโรงเรียนสรุปได้ ดังนี้

1. การประชุม
2. การให้คำปรึกษา
3. การสังเกตการณ์สอน
4. การอบรม
5. การศึกษาดูงาน
6. การเชิญวิทยากร
7. การศึกษาเอกสาร
8. การจัดนิทรรศการ
9. การสาธิตการสอน

อัมพร วัฒนินันตร์ (อัมพร วัฒนินันตร์, 2546, น. 77 อ้างถึงใน เปรมฤดี รักษา, 2556, น. 34-35) กล่าวว่า การดำเนินการนิเทศภายในจะสำเร็จได้หรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ทำการนิเทศภายใน ต้องเลือกเทคนิคการนิเทศภายในที่เหมาะสมกับผู้รับการนิเทศ จึงจะทำให้การนิเทศมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. เทคนิคการประชุม เป็นการนิเทศเชิงพัฒนา ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ความเข้าใจ ทักษะในการปฏิบัติงาน เน้นให้ผู้เข้าประชุมมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติ อย่างแท้จริง
2. เทคนิคการสังเกต เป็นการนิเทศเชิงแก้ไข ผู้รับการนิเทศจะมีทักษะและเจตคติที่ดี ในการสอนซึ่งเป็นการจัดให้บุคคลหนึ่งที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเรียนการสอนมาสังเกต พฤติกรรมการสอนของครูในขณะที่ทำการสอน เพื่อให้ครูสามารถปรับปรุงการสอนให้มี ประสิทธิภาพ โดยใช้ข้อมูลย้อนกลับจากการสังเกตการณ์สอน
3. เทคนิคการให้คำปรึกษาแนะนำ เป็นการนิเทศรายบุคคล เน้นให้ผู้รับการนิเทศ ได้รับความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน เพื่อช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานก้าวไปถึงจุดหมาย ปลายทาง
4. เทคนิคมนุษยสัมพันธ์ เป็นเรื่องของผู้นิเทศต้องทำงานร่วมกับครู ผู้นิเทศต้องรู้และ เข้าใจเรื่องมนุษยสัมพันธ์และเสริมสร้างให้เกิดขึ้นในตนเอง เพราะเป็นการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น อย่างมีความสุข เกิดความรักใคร่เชื่อถือ ศรัทธา ไว้วางใจซึ่งกันและกัน ร่วมมือร่วมใจกันทำงานจน บรรลุเป้าหมายร่วมกัน
5. เทคนิคกระบวนการกลุ่ม เป็นเทคนิคที่สำคัญอีกประการหนึ่ง เพราะการทำงานจะ ประสบผลสำเร็จและได้ผลดีนั้น ต้องมาจากความคิดและร่วมกันปฏิบัติงานของบุคคลหลายฝ่ายการนิเทศ ปัจจุบันจึงนิเทศเป็นกลุ่มมากกว่าการนิเทศเป็นรายบุคคล ผู้นิเทศจะทำงานได้ดีหรือล้มเหลวย่อมอยู่ที่ ความสามารถที่จะดำเนินการนิเทศเป็นกระบวนการกลุ่มหรือทีม ทั้งนี้เพราะการนิเทศจะดำเนินการไปได้ดี ถ้ากลุ่มและทีมงานมีประสิทธิภาพ
6. เทคนิคเสนอแนะ เป็นการชี้แนะคำสั่ง แนะให้ทราบถึงความจำเป็นในการดำเนินการนิเทศ
7. เทคนิคสาธิต เป็นการนิเทศเชิงพัฒนา ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้และประสบการณ์ใน การสอนเพิ่มขึ้น การสาธิตการสอนเป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้ดูได้เห็นการดำเนินการคล้ายสถานการณ์จริง นำประโยชน์จากการชมสาธิตไปปรับปรุงการเรียนการสอน และพัฒนาตนเอง และเป็นการเสริมแรงผู้ สาธิตการสอนให้ปรับปรุงตนเองให้มากยิ่งขึ้นและเพื่อสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้สาธิตการสอน

8. เทคนิคชวนพาที เป็นเทคนิคที่เป็นการสนทนาในหลักการและวิชาการให้ในสิ่งที่ขาดเป็นการชวนให้พูด ชวนให้คิด ชวนให้ทำงาน

จากแนวคิดดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า เทคนิควิธีการนิเทศภายใน เป็นการนำกิจกรรม หรือรูปแบบต่างๆ ของการนิเทศไปใช้ในการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับบุคคล สถานการณ์ เวลา และสถานที่โดยการนิเทศเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้ รวมทั้งสามารถผสมผสานแต่ละรูปแบบเข้าด้วยกัน แต่จะใช้รูปแบบใดเมื่อใดนั้นควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพปัญหาของสถานศึกษาเป็นสำคัญ

7. กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศจะประกอบด้วยบุคคล 2 กลุ่ม คือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อร่วมกันดำเนินงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ร่วมกัน กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนจึงมีความสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงได้มีนักวิชาการหลายท่านได้นำเสนอกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้

จิตติมา วรณศิริ (2557, น. 113-114) กล่าวว่า กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อให้การนิเทศภายในสถานศึกษาสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการตามบริบทของสถานศึกษา โดยการประยุกต์ใช้กระบวนการวิจัย และกระบวนการบริหาร PDCA ดังรายละเอียดต่อไปนี้

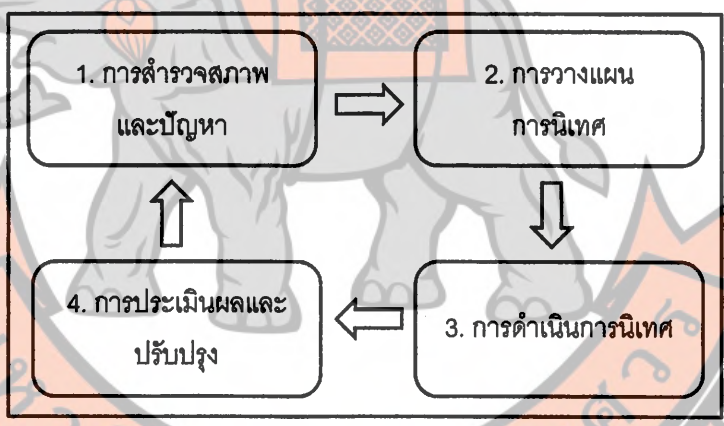
ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจสภาพและปัญหา เป็นการสำรวจรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการณ์ปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินงาน อาทิ ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียน โดยในการสำรวจหรือเก็บรวบรวมข้อมูลอาจใช้วิธีการประชุมระดมสมอง การใช้แบบสำรวจหรือการสัมภาษณ์ เป็นต้น แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ และลำดับความสำคัญของปัญหาที่ต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการนิเทศ เป็นการร่วมกันพิจารณาวางแผนกำหนดแนวทางวิธีการ หรือเทคนิคต่างๆ ที่จะใช้ในการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยวิธีการนิเทศภายในที่เลือกใช้ควรให้เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหาและสอดคล้องความต้องการของครู เพื่อปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และจัดทำกำหนดการและปฏิทินการนิเทศภายใน มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการนิเทศอย่างชัดเจนโดยการกำหนดผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ รวมทั้งการกำหนดและจัดเตรียมเครื่องมือที่จะใช้ในการนิเทศ อาทิ แบบสังเกต แบบประเมิน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการนิเทศ เป็นการดำเนินการนิเทศภายใน โดยผู้นิเทศที่ได้รับมอบหมายปฏิบัติการนิเทศตามกำหนดการในปฏิทินการนิเทศ ด้วยวิธีการหรือเทคนิคการนิเทศที่ได้วางแผนไว้ ระหว่างการนิเทศผู้นิเทศดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือประกอบการนิเทศที่

จัดเตรียมไว้ อาจใช้การสังเกต หลักฐานต่างๆ ประกอบการบันทึกเพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ สรุป ประเมินผลของการนิเทศ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคต่างๆ ของการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ทำให้การปฏิบัติงาน ไม่บรรลุเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุง เป็นการตรวจสอบการบรรลุจุดมุ่งหมายและการแก้ปัญหาในการนิเทศ โดยอาจใช้การประชุมคณะผู้นิเทศเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากการดำเนินการนิเทศ ตามแผนที่กำหนด และสรุปประเมินผลการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา รวมทั้งการนำเสนอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ หรือปัญหาอุปสรรคที่พบระหว่างดำเนินการนิเทศ มาใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศ ในการกำหนดแนวทางปรับปรุงพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา รวมทั้งการสำรวจ/สอบถาม ความพึงพอใจเกี่ยวกับดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาจากครูผู้รับการนิเทศเพื่อเป็นข้อมูล ประกอบการพิจารณาวางแผนการนิเทศในช่วงเวลาต่อไป

ภาพ 1 กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

ที่มา : จิตติมา วรณศรี, 2557, น. 113-114

ประยูร ลังการพันธ์ (2552) กล่าวว่า กระบวนการนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ครูใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีจุดเน้นที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 การนิเทศการศึกษาในโรงเรียนหรือการนิเทศภายในโรงเรียน ถือเป็นกระบวนการสำคัญ หากมีการวางแผนการนิเทศอย่างเป็นระบบ จะช่วยให้ครูพัฒนาหลักสูตรในระดับชั้นเรียนได้ดี และการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพ มีขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัญหาการใช้หลักสูตร
2. วางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน
3. สร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ
4. ชั้นปฏิบัติการนิเทศ
5. ชั้นสรุปผลการนิเทศ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, น. 232-235) กล่าวว่า ขั้นตอนในการบริหารงานนิเทศภายในสถานศึกษา มีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศเป็นขั้นตอนที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดก่อนที่ผู้นิเทศจะดำเนินการนิเทศ ผู้นิเทศต้องทราบสภาพปัญหาและความต้องการของผู้รับการนิเทศ

สภาพปัจจุบัน เป็นสภาพที่เป็นจริงและกำลังเป็นอยู่ในปัจจุบัน ส่วนความต้องการ หมายถึง เป็นจุดสุดท้ายที่ต้องการจะไปถึง เป็นสภาพที่คาดหวังว่าจะเกิด อย่างไรก็ตามการกำหนดสภาพที่ต้องการและคาดหวังว่าจะเกิดนั้น มิใช่จะกำหนดลอยๆตามใจใครก็ได้ แต่ต้องกำหนดโดยคำนึงถึงองค์ประกอบมากมายที่ควรจะนำมาศึกษาและพิจารณาประกอบ คือ

1. นโยบายของสถานศึกษาในด้านการนิเทศ
2. ปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา
3. ข้อมูลที่ได้จากสภาพปัจจุบัน หมายถึง สิ่งที่มีอยู่ทั้งทรัพยากรบุคคลและวัตถุ
4. ผลการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัญหาและความต้องการการนิเทศ

จากการศึกษาและสำรวจโดยเฉพาะ เมื่อพิจารณาจากสภาพปัจจุบันกับสภาพที่ต้องการแล้ว สถานศึกษาก็จะพบว่าม้งานมากมายที่ต้องการดำเนินการในเวลาเดียวกัน แต่สถานศึกษาก็มีข้อจำกัดทั้งในด้านบุคลากร งบประมาณ และทรัพยากรอื่น จึงจำเป็นต้องจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ โดยพิจารณาจากประเด็นต่อไปนี้

1. ขนาดและขอบข่ายของปัญหาที่เกิดขึ้น
2. ความรุนแรงของปัญหาที่พบ
3. ข้อจำกัดของทรัพยากรที่มีอยู่
4. นโยบายและความต้องการเร่งด่วนในเรื่องนั้นๆ เมื่อได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการนิเทศแล้ว ก็จะได้วางแผนการจัดโครงการการนิเทศต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนและการจัดทำโครงการนิเทศ การวางแผนตามลักษณะงานนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง วิธีการที่อาศัยหลักการ และเหตุผลและข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพ

ปัจจุบัน และปัญหาความต้องการของสถานศึกษาว่า มีความต้องการนิเทศในด้านใดบ้างแล้วนำมาจัดทำแผน และโครงการต่อไป ในการวางแผนยังกำหนดวิธีการว่าจะทำอย่างไร โดยกำหนดเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน

การจัดทำแผนงานและโครงการนั้น ต้องจัดทำล่วงหน้าก่อนที่จะดำเนินการนิเทศ เช่น ถ้าต้องการนิเทศในเรื่องการสอน จากการศึกษาพบว่า ครูอาจารย์ยังขาดการนำสื่อการสอนมาใช้ยังใช้วิธีสอนแบบบรรยายมากกว่าวิธีสอนอื่น จึงควรจัดแผนงานและโครงการนิเทศในด้านการส่งเสริมการใช้สื่อการสอน โครงการสาธิตการสอนแบบต่างๆ เป็นต้น

การจัดทำแผนงานและโครงการ ถือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำรายละเอียดของแผน ซึ่งเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ให้เฉพาะมากขึ้น และกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนขึ้น ดังนี้

1. แจกแจงกิจกรรมการนิเทศที่จะทำในโครงการนั้น
2. กำหนดแผนงานการนิเทศ รวมถึงการกำหนดหน่วยปฏิบัติค่าใช้จ่าย เวลา และสถานที่ เป็นต้น
3. จัดทำงบประมาณโครงการ การขออนุมัติ และการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงาน การดำเนินการนิเทศเป็นการนำแผนงานหรือโครงการไปปฏิบัติเพื่อให้ได้ตามความต้องการหรือเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งจะมีรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนดังนี้

1. การให้ความรู้ในงานที่ปฏิบัติ เป็นการให้ความรู้ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะดำเนินการว่าจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถอย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร และจะทำอย่างไรจึงจะทำให้ได้ผลงานออกมาอย่างมีคุณภาพ เป็นความจำเป็นสำหรับการเริ่มการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ เพื่อจะได้สร้างความเข้าใจกันและทำให้การนิเทศนั้นได้ผล

2. การปฏิบัติงานประกอบด้วยการทำงานที่ได้รับความร่วมมือจากบุคคลทุกฝ่าย คือ
 - 2.1 ผู้รับการนิเทศ เป็นขั้นที่ผู้รับการนิเทศลงมือปฏิบัติงาน ตามความรู้ความสามารถที่ได้รับ

- 2.2 ผู้ให้การนิเทศ เป็นขั้นที่ผู้ให้การนิเทศจะทำการนิเทศ และดูแลให้ผู้รับการนิเทศได้ทำงานสำเร็จตามที่วางไว้

- 2.3 ผู้บริหาร เป็นผู้สนับสนุนการนิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาจะให้การสนับสนุนในเรื่องงบประมาณ ค่าใช้จ่าย วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องมือใช้ต่างๆ ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างได้ผล

3. การสร้างขวัญและกำลังใจ ผู้รับการนิเทศควรได้รับการเสริมกำลังใจ โดยเฉพาะจากฝ่ายบริหารเพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและทำงานด้วยความพึงพอใจ การสร้างขวัญและกำลังใจควรปฏิบัติไปพร้อมๆกับการทำงาน จึงจะได้ผล

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ การประเมินผลเป็นขั้นสุดท้ายในการดำเนินการ ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการประเมินผล ได้แก่ ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหน้าที่ให้ทำการประเมินผล หลักการที่ใช้ในการประเมินผล มีดังนี้

1. การประเมินผลต้องอาศัยข้อมูลที่น่าเชื่อถือ โดยการตั้งจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน การใช้เครื่องมือและการรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสม รวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เป็นที่ยอมรับของฝ่ายนิเทศ ครูอาจารย์ และนักเรียนนักศึกษา

2. การประเมินผลเป็นขั้นตอนหนึ่งของการนิเทศที่จำเป็นต้องทำ เมื่อได้จัดทำโครงการนิเทศแล้ว

3. การประเมินผลต้องอาศัยข้อมูลจากหลายฝ่าย ทั้งจากผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ

4. การประเมินผลสามารถทำได้ 2 ระยะเวลา คือ การประเมินผลระหว่างโครงการ เพื่อจะได้พิจารณาวิธีดำเนินการเพื่อปรับปรุงโครงการ ส่วนการประเมินผลสรุปเป็นการประเมินผลเพื่อการตัดสินใจถึงผลที่ได้รับจากโครงการ

5. การประเมินผลเป็นระบบ มี 3 ส่วน คือ

5.1 การประเมินผลที่ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ การประเมินผลที่มุ่งตัวนักเรียนนักศึกษา เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอน รวมทั้งคุณสมบัติและความสามารถของครูผู้สอน

5.2 การประเมินผลที่กระบวนการ เป็นการประเมินขณะดำเนินการตามโครงการ เพื่อการปรับปรุงโครงการ

5.3 การประเมินผลผลิต เป็นการประเมินผลหลังจากดำเนินตามโครงการแล้ว พิจารณาผลที่ได้จากโครงการว่า บรรลุจุดมุ่งหมายตั้งไว้หรือไม่

พีระศักดิ์ ทะธารัมย์ (2554, น. 30-31) กล่าวว่า การดำเนินการนิเทศภายในของแต่ละโรงเรียนตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. การตรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ

ในการสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียนได้กำหนดให้ผู้นิเทศ ศึกษาข้อมูลความต้องการของโรงเรียน รวมทั้งนโยบายของต้นสังกัดมากำหนดเป็นนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาให้มีการแจงบโยบายแก่ครู โดยผู้บริหารเพื่อให้ทราบนโยบายด้านการนิเทศภายในและมีความเข้าใจตรงกัน มีการประชุมปรึกษาหารือคณะกรรมการนิเทศ เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความ

ต้องการจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศภายในและนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ เพื่อจัดทำแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา

2. การวางแผนการนิเทศ

กำหนดให้มีการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา คณะกรรมการนิเทศประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นประธาน คณะครูเป็นกรรมการ ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการเป็นกรรมการ/เลขานุการ ทำหน้าที่ศึกษาสภาพปัญหาโดยนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรมาวิเคราะห์วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน และเขตพื้นที่การศึกษา กำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน มีรายละเอียดขั้นตอนในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย โดยสร้างความรู้ความเข้าใจและกำหนดให้มีโครงการนิเทศภายในที่ชัดเจน

3. การดำเนินการนิเทศ

ให้คณะกรรมการดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในศึกษารายละเอียดของแผนการนิเทศภายในเร่งรัดปฏิบัติ กิจกรรมในโครงการนิเทศต้องมีการกำหนดระยะเวลาและขั้นตอนที่ชัดเจนประชุมผู้เกี่ยวข้อง เพื่อกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้น เพื่อสร้างความพร้อมในการดำเนินการนิเทศ แบ่งความรับผิดชอบให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะสร้างขวัญกำลังใจให้มีบรรยากาศที่เป็นกัลยาณมิตรมีความเป็นประชาธิปไตย มีการกำกับ ติดตาม ให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์โดยเปิดโอกาสให้แต่ละโรงเรียนจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การเยี่ยมชั้นเรียน การสังเกตการณ์สอน การสาธิต การสัมมนา การฝึกอบรม การทัศนศึกษา การประชุมปรึกษาหารือ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ การอภิปราย การเสนอข่าวสารและบทความโรงเรียน เลื่อนนำไปใช้ตามความเหมาะสมกับสภาพความต้องการของตน

4. การประเมินผลการนิเทศ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้กำหนดให้แต่ละโรงเรียนทำการจัดให้มีการประเมินผลการนิเทศภายใน ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีการตรวจสอบปัญหาและอุปสรรคโดยให้บุคลากรในสถานศึกษา ได้มีส่วนร่วมตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในแผนการนิเทศภายใน ติดตามความก้าวหน้าในแต่ละโครงการ และกิจกรรมเพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ภาควัต เทคโนโลยี (2552, น. 29) ได้กล่าวว่า กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยทั่วไป มี 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นการสำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหา
2. ขั้นวางแผนการนิเทศ

3. ชั้นลงมือปฏิบัติการนิเทศ

4. ชั้นประเมินผลและปรับปรุงผลการดำเนินงานจากการนิเทศ

วิจิตร ละออเดช (2551, น. 21) ได้สรุปว่า กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นการดำเนินการภายในโรงเรียนที่มีขั้นตอนอย่างเป็นระบบแบบแผนโดยอาศัยหลักการ ทฤษฎี ความมีเหตุผล และกระทำอย่างต่อเนื่อง ในการดำเนินงานนั้นมีขั้นตอนที่สำคัญคือ การวางแผน การจัดองค์กร การคัดสรรบุคลากร การควบคุมชี้้นำ การวัดผลและประเมินผล

ศูนย์ประสานงานการจัดการมัธยมศึกษาอุดรธานี (2552, น. 14) ได้แบ่งกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ชั้นศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 ชั้นการวางแผน

ขั้นตอนที่ 3 ชั้นปฏิบัติการ

ขั้นตอนที่ 4 ชั้นประเมินผล

ซึ่งในแต่ละขั้นตอน มีรายละเอียดในการดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความ ต้องการ ประกอบด้วย การวิเคราะห์ ความต้องการในการพัฒนาของครู ได้แก่ ข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน การสอบไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง การตกซ้ำชั้น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยใช้การสำรวจความต้องการของครูจากแบบสอบถามและแบบสำรวจข้อมูลเชิงคุณภาพของผู้เรียน หรือการตรวจสอบพฤติกรรมการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ การสังเกตการณ์สอน ตลอดจนการตรวจเยี่ยมชั้นเรียน แล้วนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แบบสำรวจข้อมูลเชิงคุณภาพของผู้เรียน มาจัดลำดับความสำคัญของปัญหาวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุโดยวิเคราะห์หาจุดเด่นและจุดด้อย เพื่อกำหนดจุดหรือเป้าหมายในการพัฒนา พร้อมทั้งหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา

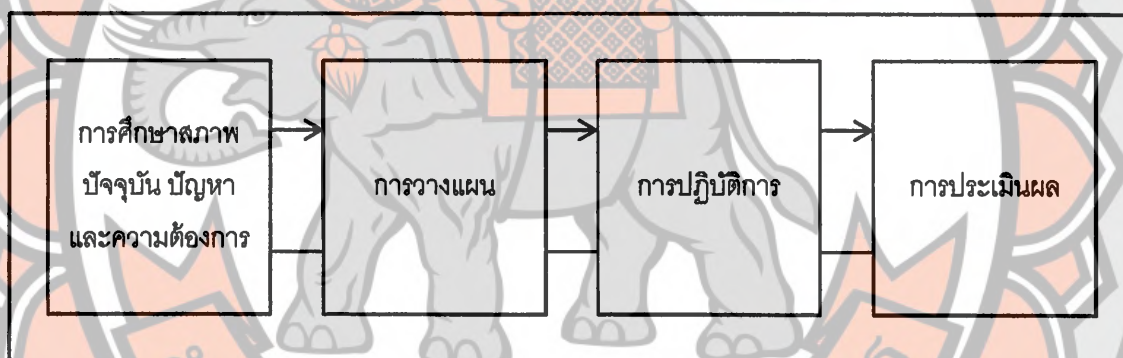
ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน เป็นการนำเอาทางเลือกที่ 1 มากำหนดรายละเอียดกิจกรรม โดยการจัดทำแผนการนิเทศ ประกอบด้วย การเขียนโครงการนิเทศ มีสาระสำคัญคือ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ผู้รับผิดชอบโครงการ แผนการดำเนินงาน ระยะเวลา สถานที่ งบประมาณ การประเมินผล และผลที่คาดว่าจะได้รับ

ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศ เป็นขั้นตอนลงมือตามโครงการนิเทศที่กำหนด เป็นหลัก โดยคำนึงถึงหลักการนิเทศ เทคนิค ทักษะ สื่อ และเครื่องมือนิเทศ การเตรียมความพร้อมเพื่อสร้างความเข้าใจรวมทั้งการเสริมแรงให้กำลังใจ ช่วยเหลือสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย การสร้างเครื่องมือนิเทศ เช่น แบบบันทึกการสังเกตการณ์สอน แบบบันทึกการนิเทศ แบบสำรวจข้อมูล

เชิงคุณภาพของผู้เรียน แบบบันทึกการศึกษาดูงาน แบบประเมินงานวิจัยในชั้นเรียนและการวางแผน การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน เช่น การจัดทำปฏิทินปฏิบัติการนิเทศ และการปฏิบัติการนิเทศ ตามปฏิทินการนิเทศที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล คือขั้นตอนการตรวจสอบผลการดำเนินงานนิเทศตามโครงการที่กำหนดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ โดยมีการประเมิน 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการดำเนินการนิเทศ ระหว่างการดำเนินการนิเทศ และหลังการดำเนินการนิเทศ ซึ่งประเมินจากความคิดเห็นโดยแบบสอบถาม ความคิดเห็นหรือแบบสรุปรายงานผลการปฏิบัติการนิเทศจากกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา รวมผลการประเมินข้อมูลย้อนกลับเพื่อการปรับปรุงต่อไป

ซึ่งกระบวนการทั้ง 4 ขั้นตอนสามารถกำหนดเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

ภาพ 2 กระบวน 4 ขั้นตอนของการนิเทศภายในสถานศึกษา

ที่มา : ศูนย์ประสานงานการจัดการมัธยมศึกษาอุดรธานี, 2552, น. 14

สุรพล สีขาวอ่อน (2550, น. 72) กล่าวว่า กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษามี 5 ขั้นตอน ได้แก่ การจัดระบบการนิเทศงานวิชาการ การดำเนินการนิเทศงานวิชาการ การประเมินการจัดระบบ การติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ ทั้งนี้ การดำเนินการนิเทศภายในจะต้องเป็นกระบวนการ เป็นระบบ เป็นระเบียบ เป็นขั้นตอนต่อเนื่อง สอดคล้องกับมาตรฐานและความต้องการของสถานศึกษาจึงจะทำให้การดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษามีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์

อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ ภิงคารวัตร (อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ ภิงคารวัตร อ้างถึงใน ประภิต สิงห์ทอง, 2552, น. 34-35) ได้เสนอกระบวนการและขั้นตอนของการนิเทศภายใน สถานศึกษาว่าประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ เป็นไปเพื่อกำหนดสิ่งที่ต้องการหรือสิ่งที่ต้องปฏิบัติ เพื่อจัดทำให้ ประสบผลสำเร็จ
2. การวางแผน เป็นขั้นตอนและเค้าโครงการทำงานให้บรรลุผลที่ต้องการด้วยวิธีที่ เหมาะสม มีประสิทธิภาพมากที่สุด ภายใต้สภาพแวดล้อมและข้อจำกัดที่มีอยู่
3. การลงมือปฏิบัติ เป็นการลงมือดำเนินงานตามขั้นตอนและเค้าโครงการทำงานใน แต่ละเรื่องตามที่กำหนดไว้
4. การนิเทศ ติดตามผล เป็นการกำกับติดตามดูแลช่วยเหลือ สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงาน สามารถทำงานได้บรรลุผลสำเร็จ

แฮริส (Harris, 1985 อ้างถึงใน ภควัด เทคนิธรรม, 2552, น. 26-28) ได้เสนอกระบวนการ นิเทศการศึกษาออกเป็น 6 ขั้นตอน คือ

1. การประเมินสภาพการทำงาน (Assessing) เป็นกระบวนการศึกษาถึงสภาพต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูล เพื่อเป็นตัวกำหนดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีขั้นตอนย่อยดังนี้
 - 1.1 การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อจะศึกษาถึงธรรมชาติและความสัมพันธ์ของเรื่องต่างๆ
 - 1.2 การสังเกตมองสิ่งรอบตัวด้วยความละเอียดถี่ถ้วน
 - 1.3 การทบทวนตรวจสอบสิ่งรอบตัวอย่างตั้งใจ
 - 1.4 การวัดพฤติกรรมการทำงาน
 - 1.5 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงาน
2. การจัดลำดับความสำคัญของงาน (Prioritizing) เป็นกระบวนการกำหนดความสำคัญของงานตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของกิจกรรมตามลำดับความสำคัญซึ่งประกอบด้วยงานต่อไปนี้
 - 2.1 การกำหนดเป้าหมาย
 - 2.2 การกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะ
 - 2.3 การกำหนดทางเลือก
 - 2.4 การจัดลำดับความสำคัญของงาน
3. การออกแบบวิธีการทำงาน (Designing) เป็นกระบวนการวางแผนหรือกำหนดโครงการต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยประกอบด้วยงานต่อไปนี้

- 3.1 การจัดสายงาน และส่วนประกอบของงานต่างๆ ให้สัมพันธ์กัน
- 3.2 การหาวิธีนำเอาทฤษฎีหรือหลักการไปสู่การปฏิบัติ
- 3.3 การเตรียมการต่างๆ ให้พร้อมที่จะทำงาน
- 3.4 การจัดระบบการทำงาน
- 3.5 การกำหนดแผนในการทำงาน
4. การจัดสรรทรัพยากร (Allocating Resources) เป็นกระบวนการกำหนดทรัพยากรต่างๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงาน ซึ่งประกอบด้วยงานต่อไปนี้
 - 4.1 การกำหนดทรัพยากรที่ต้องใช้ตามความต้องการของหน่วยงาน
 - 4.2 การจัดสรรทรัพยากรไปให้หน่วยงาน
 - 4.3 การกำหนดทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้สำหรับความมุ่งหมายเฉพาะอย่าง
 - 4.4 การมอบหมายบุคลากรให้ทำงานในแต่ละโครงการหรือแต่ละเป้าหมาย
5. การประสานงาน (Coordination) เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับ งาน เวลา วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ อย่าง เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงบรรลุผล ซึ่งประกอบด้วยงานต่อไปนี้
 - 5.1 การประสานการปฏิบัติงานในฝ่ายต่างๆ ให้ดำเนินการไปด้วยความราบรื่น
 - 5.2 การสร้างความกลมกลืนและความพร้อมเพรียงกัน
 - 5.3 การปรับการทำงานในฝ่ายต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด
 - 5.4 การกำหนดเวลาในการทำงานในแต่ละช่วง
 - 5.5 การสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้น
6. การอำนวยความสะดวก (Directing) เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดสภาพที่เหมาะสมที่จะสามารถบรรลุผลแห่งการเปลี่ยนแปลงให้มากที่สุด ได้แก่ งานต่อไปนี้
 - 6.1 การแต่งตั้งบุคลากร
 - 6.2 การกำหนดแนวทางหรือกฎเกณฑ์ในการทำงาน
 - 6.3 การกำหนดระเบียบแบบแผนเกี่ยวกับเวลา ปริมาณหรืออัตราเร่งในการทำงาน
 - 6.4 การแนะนำการปฏิบัติงาน
 - 6.5 การตัดสินใจเกี่ยวกับทางเลือกในการปฏิบัติงาน

จากแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านที่ได้เสนอเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศภายใน จะช่วยให้การดำเนินงานนิเทศนั้นบรรลุเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ ต้องประกอบไปด้วย การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ การวางแผนการ

นิเทศ การดำเนินการนิเทศ และการประเมินผล ปรับปรุงผลการดำเนินงาน โดยผู้วิจัยได้นำกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนจากนักวิชาการหลายท่านมาสังเคราะห์เพื่อหาข้อสรุป ดังตารางสังเคราะห์ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงการสังเคราะห์กระบวนการนิเทศภายในของนักวิชาการศึกษา

การนิเทศภายในสถานศึกษา	นักวิชาการ									รวมความถี่
	สุระพล สีขาวอ่อน (2550)	วิจิตร ละออองเดช (2551)	ศุภย์ประสาธน์งานการศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี (2552)	ประภิต สิงห์ทอง (2552)	Hanis (1995)	ภควัต เทศน์ธรรม (2552)	ประยูร ลังการพันธ์ (2552)	ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553)	พีระศักดิ์ ทะระรัมย์ (2554)	
1. การสำรวจ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
2. การวางแผนการนิเทศ		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
3. การดำเนินการนิเทศ	✓		✓	✓		✓	✓	✓	✓	8
4. การประเมินผลและปรับปรุง	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	9
5. การจัดองค์การ จัดระบบการนิเทศ	✓	✓								2
6. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์	✓									1
7. การจัดลำดับความสำคัญของงาน					✓					1
8. การจัดสรรบุคลากรและทรัพยากร		✓			✓					2
9. การประสานงาน					✓					1
10. การอำนวยความสะดวก					✓					1
11. การสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ							✓			1

จากตารางที่ 1 การสังเคราะห์กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดความถี่ของหัวข้อกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาตั้งแต่ 5 ขึ้นไป ประกอบด้วย 1) ด้านการสำรวจศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของการนิเทศภายในสถานศึกษา 2) ด้านการวางแผน

การนิเทศภายในสถานศึกษา 3) ด้านการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา 4) ด้านการประเมินผลและปรับปรุงผลการนิเทศภายในสถานศึกษา

จากการสังเคราะห์สรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา คือ การดำเนินงานส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ ชี้นำในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศอย่างเป็นระบบ ตามขั้นตอน 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการสำรวจ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของการนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง การวิเคราะห์ และศึกษาข้อมูลความต้องการของโรงเรียน สภาพการณ์ปัจจุบัน และปัญหาในการดำเนินงาน อาทิ สำรวจข้อมูลความต้องการจำเป็นในการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่าย ศึกษาปัญหาในด้านต่างๆ รวมทั้งนำนโยบายของต้นสังกัดมากำหนดเป็นนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา โดยมีการประชุมปรึกษาหารือระดมสมอง และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อจัดทำแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา

2. ด้านการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง การร่วมกันวางแผน กำหนดแนวทาง วิธีการต่างๆ ที่จะใช้ในการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา กำหนดวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนและเขตพื้นที่ มีรายละเอียดขั้นตอนในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย และสร้างความรู้ความเข้าใจของการนิเทศภายในที่ชัดเจน

3. ด้านการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง ขั้นตอนลงมือปฏิบัติตามแผนการนิเทศภายในที่ได้กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงหลักการนิเทศ เทคนิค ทักษะ และเครื่องมือประกอบการนิเทศที่จัดเตรียมไว้ เพื่อสร้างความพร้อมในการดำเนินการนิเทศ รวมทั้งมีการเสริมแรงให้กำลังใจ และสร้างบรรยากาศที่เป็นกัลยาณมิตรมีความเป็นประชาธิปไตย เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและทำงานด้วยความพึงพอใจ

4. ด้านการประเมินผลและปรับปรุงผลการนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง การตรวจสอบติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานนิเทศภายใน และสรุปประเมินผลการดำเนินงาน รวมทั้งการนำเสนอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ หรือปัญหา อุปสรรคที่พบระหว่างการดำเนินงาน โดยการนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา

1. ความหมายของประสิทธิผลของสถานศึกษา

ประสิทธิผลของสถานศึกษา เป็นสิ่งบ่งชี้ถึงความสำเร็จของสถานศึกษา ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอถึงความหมายของประสิทธิผลของสถานศึกษาไว้ ดังนี้

ชูศรี ถนอมกิจ (2550, น. 39) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาหมายถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือความพึงพอใจในการทำงาน รวมถึงการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา โดยพิจารณาจากความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ตลอดจนสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและรวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในสถานศึกษาจนทำให้เกิดความพอใจในการทำงานซึ่งเป็นการมองประสิทธิภาพในภาพรวมทั้งระบบ

พิมพรรณ สุริโย (2552, น. 25) ได้นิยามความหมายว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ทำงานร่วมกันจนสามารถทำให้นักเรียนใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ความพึงพอใจในการทำงานของครู ความสามารถในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากกระทบภายในและภายนอก

รังสิวุฒิ ป่าโสม (2556, น. 44) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง ความพึงพอใจ ความต้องการในองค์การนั้น ดังนั้นประสิทธิภาพของโรงเรียน จึงหมายถึง ความสามารถของโรงเรียนในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โรงเรียนสามารถปรับสภาพให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก สามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามความต้องการของสังคมและท้องถิ่น

เรียม สุขกล้า (2553, น. 28) ได้ให้แนวคิดวา ประสิทธิภาพโรงเรียน คือ ความสำเร็จของโรงเรียนที่สามารถทำหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เกิดจากประสิทธิภาพของผู้บริหาร ครูที่สามารถใช้ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการบริหารจัดการ เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีความสามารถในการปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และความสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

รุ่ง แก้วแดง และชัยณรงค์ สุวรรณสาร (รุ่ง แก้วแดง และชัยณรงค์ สุวรรณสาร, 2536, น. 169 อ้างถึงใน ณัฐดนัย ดวงใจ, 2554, น. 45-46) ได้ให้แนวคิดวาประสิทธิภาพมีความเกี่ยวข้องกับผลของงานที่องค์การพึงประสงค์ หรือหมายถึงความสำเร็จของการปฏิบัติงานที่เป็นไป หรือบรรลุผลตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ ในขณะที่ประสิทธิภาพมุ่งเน้นที่ความสามารถในการดำเนินงานหรือการใช้ทรัพยากรอันมีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด หรือสูญเสียประโยชน์น้อยที่สุด จึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสามารถของบุคคล คำว่าประสิทธิภาพจึงหมายถึงผลสำเร็จหรือผลที่เกิดขึ้นของงาน ส่วนคำว่าประสิทธิภาพนั้นหมายถึงความสามารถที่ทำให้เกิดความสำเร็จ การที่จะกล่าววาองค์การมี

ประสิทธิผลโดยคำนึงแต่ผลสำเร็จหรือผลงานนั้น สนองตอบหรือบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์การหรือไม่ ในบางครั้งพบว่าองค์การมีผลสำเร็จหรือผลของงานชัดเจน แต่ปรากฏว่าผลสำเร็จนั้นไม่ได้สนองตอบตามวัตถุประสงค์ขององค์การหรือว่าบนผลของความสำเร็จนั้นมีการใช้ทรัพยากรทั้งในด้านเงินทุน ระยะเวลาและบุคลากรมากเกินไปจนความจำเป็นจึงสำเร็จได้ ดังนั้น การวิเคราะห์ประสิทธิผลขององค์การจะต้องพิจารณาประสิทธิภาพ หรือความสามารถที่ทำให้เกิดความสำเร็จควบคู่กันไป

วิรัตน์ มะโนวัฒนา (วิรัตน์ มะโนวัฒนา, 2548, น. 47 อ้างถึงใน ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ, 2555, น. 22) กล่าวว่า ประสิทธิภาพขององค์การหรือโรงเรียน คือ การที่องค์กรหรือโรงเรียนสามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาใช้ดำเนินงานขององค์กรหรือโรงเรียนได้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยเฉพาะประสิทธิผลของโรงเรียนที่จะต้องคำนึงถึงในด้านผลผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีเจตคติที่ดี มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้าสิ่งแวดล้อมภายใต้ความสามารถของโรงเรียนในการแก้ปัญหาต่างๆ จนทำให้เกิดความพึงพอใจ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

อำภา ปิยารมย์ (อำภา ปิยารมย์, 2549, น. 38 อ้างถึงใน ธวัชชัย ยวงคำ, 2552, น. 73) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง การที่โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้สำเร็จด้วยดีโดยที่ผู้นำได้ใช้ความสามารถสูงใจผู้ได้บังคับบัญชาให้มาทำงานอย่างเสียสละ

สรุปได้ว่า จากแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านที่ได้เสนอความหมายของประสิทธิผลของสถานศึกษา ว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา หมายถึง ผลการดำเนินงานที่ประสบผลสำเร็จโดยผ่านการตรวจสอบการดำเนินงาน การประเมินผลตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งอาศัยเกณฑ์ประเมินเป็นกรอบในการประเมินประสิทธิผลของสถานศึกษา รวมทั้งต้องอาศัยองค์ประกอบแห่งความสำเร็จหลายๆ ด้าน ต้องมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีทรัพยากรที่เพียงพอและมีคุณภาพ มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีความสัมพันธ์อันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน และต้องมีภาวะผู้นำที่สามารถชี้้นำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล

กาญจน์ เรืองมนตรี (กาญจน์ เรืองมนตรี, 2547 อ้างถึงใน สดาญ์ กวยทิ, 2556, น. 32) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนมี 4 ด้าน คือ 1) ประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการ คือ ความมีชื่อเสียงของโรงเรียนเป็นที่ยอมรับในการบริหารงานโรงเรียน 2) ประสิทธิภาพด้านความพึงพอใจของครู คือ ครูผู้สอนมีความพอใจในตัวผู้บังคับบัญชาชั้นต้น มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บังคับบัญชา พึงพอใจต่องานที่ทำโดยส่วนรวม 3) ประสิทธิภาพด้านคุณภาพนักเรียน คือ ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียน

มัธยมศึกษา ซึ่งมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 8 ประการ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เป็นผลจากการที่สถานศึกษาใช้หลักสูตรการศึกษา พ.ศ. 2551 ซึ่งเริ่มใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2551 เป็นต้นไป 4) ประสิทธิผลด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน คือ การที่ชุมชนได้เข้ามาในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียน

คาทซ์ และคาห์น (Katz and Kahn, 1966 อ้างถึงใน ณัฐพงษ์ จันทรมณี, 2556, น. 37) เสนอความคิดว่า มีพฤติกรรม 3 ประการ ที่องค์การจะต้องได้รับการตอบสนองจากคนในองค์การเพื่อองค์การจะสามารถมีประสิทธิผลสูงสุดได้ คือ 1) ความสามารถในการสรรหาและรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรคนโดยจัดระบบรางวัลตอบแทนให้เหมาะสมกับผลงาน และสนองความต้องการของบุคคลตลอดจนความก้าวหน้าในอาชีพ 2) องค์การจะต้องมีความสามารถที่จะทำให้บุคลากรขององค์การปฏิบัติงานตามบทบาทงานของตนที่รับผิดชอบอย่างเต็มใจ 3) องค์การที่มีประสิทธิผลจะต้องสร้างบรรยากาศในการทำงานที่เอื้ออำนวยต่อการที่พนักงานไม่เพียงแต่ปฏิบัติตามหน้าที่เท่านั้น แต่ต้องมีความรับผิดชอบต่อการคิดสร้างสรรค์ที่จะทำงาน ปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานนำไปสู่เป้าหมายดียิ่งขึ้น

3. คุณลักษณะและองค์ประกอบประสิทธิผลของสถานศึกษา

มีนักวิชาการได้กล่าวถึงคุณลักษณะและองค์ประกอบประสิทธิผลของสถานศึกษา ได้ดังนี้

กอร์ดอน และ กอร์ดอน (Gordon and Gordon, 2001, p.49 อ้างถึงใน รังสิวุฒิ ป่าโสม, 2556, น. 46-47) กล่าวว่า คุณลักษณะของโรงเรียนประสิทธิผล หรือโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงานที่ดีได้มีการปรับปรุงแล้วว่ามี 12 ประการ คือ

1. ผู้บริหารมีความหลากหลายของภาวะผู้นำซึ่งรวมถึงภาวะผู้นำของครูด้วย
2. ตระหนักถึงสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมของโรงเรียน
3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
4. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันและปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์อย่างต่อเนื่อง
5. ได้รับการสนับสนุนทั้งจากภายนอกและภายในโรงเรียนในเรื่องเวลาเรียน การจัดกิจกรรมด้านวิชาการและคุณธรรมจริยธรรม
6. เน้นที่การเรียนการสอน
7. มีการพัฒนาที่ต่อเนื่อง เช่น การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโรงเรียน
8. มีแผนการสอนที่ดี
9. ครูมีความร่วมมือกัน

10. มีการศึกษาวิจัยเพื่อหาข้อมูลในการสร้างรูปแบบของโรงเรียน
11. มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการพัฒนาปรับปรุงโรงเรียน
12. ใช้วิธีหลากหลายเพื่อพัฒนาปรับปรุงโรงเรียน

อรุณ จันทวานิช (2547, น. 20-23) ได้เสนอแนวคิดของโรงเรียนที่สมบูรณ์ต้องประกอบด้วย

1. ผู้เรียนมีคุณภาพมาตรฐาน มีการพัฒนาทุกด้าน เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข ศึกษต่อและประกอบอาชีพได้
2. โรงเรียนเป็นที่ชื่นชมของชุมชน
3. โรงเรียนเป็นแบบอย่าง ให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชนและโรงเรียนอื่น
4. การจัดการกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด
5. การจัดบรรยากาศการเรียนรู้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน
6. การบริหารจัดการที่ดีใช้โรงเรียนเป็นฐานและเน้นการมีส่วนร่วม
7. การประกันคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของระบบบริหารโรงเรียน
8. มีครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาจำนวนเพียงพอ
9. ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนได้มาตรฐาน
10. หลักสูตรเหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น
11. สื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีทันสมัย
12. แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนหลากหลาย
13. งบประมาณมุ่งเน้นผลงาน
14. สภาพแวดล้อมภายนอกของโรงเรียนดีมีสังคม บรรยากาศ สิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า คุณลักษณะและองค์ประกอบประสิทธิผลของสถานศึกษา หมายถึง ผู้เรียนมีคุณภาพมาตรฐานมีการพัฒนาทุกด้าน เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข และมีการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน รวมทั้งมีการบริหารจัดการที่ดี มีการประกันคุณภาพการศึกษา มีการประเมินผลนักเรียนอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ

4. การประเมินประสิทธิผลของสถานศึกษา

การประเมินประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็น เพราะประสิทธิผลเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษาซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้นำเสนอหลักเกณฑ์การประเมินไว้หลากหลาย ดังนี้

เกร (Gray, 1993, p.33 อ้างถึงใน กษมาพร ทองเชื้อ, 2555, น. 18) ได้เสนอหลักการเบื้องต้นของการสร้างตัวบ่งชี้ประสิทธิผลว่าตัวบ่งชี้ประสิทธิผลควรมีลักษณะ 8 ประการ ประกอบด้วย

1. เกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน
2. มุ่งสู่กระบวนการสอนและการเรียนรู้ ซึ่งเป็นเป้าหมายแรกสุดของโรงเรียน
3. ครอบคลุมส่วนที่สำคัญของกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน
4. สะท้อนการแข่งขันเพื่อเป็นที่ 1 ของการศึกษา
5. เป็นสิ่งสามารถประเมินได้
6. มีความสำคัญเชิงเปรียบเทียบ
7. ให้โรงเรียนได้เห็นถึงระดับประสิทธิผลที่เพิ่มขึ้นจากความพยายามของตน
8. จำนวนตัวบ่งชี้ที่น้อย

จากหลักการข้างต้น Gray ได้เสนอปัจจัยที่บ่งชี้ประสิทธิผลของโรงเรียน 4 ประการดังนี้

1. ปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน
2. การสอนและการเรียน
3. ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและครู
4. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร

ชัยณรงค์ สุวรรณสาร และรุ่ง แก้วแดง (2546, น. 186-187) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพขององค์การหรือสถานศึกษา เกณฑ์การวัดมี 9 ประการ ดังนี้

1. ความพึงพอใจของนักเรียน/นักศึกษาเกี่ยวกับการศึกษา
2. พัฒนาการทางวิชาการ
3. พัฒนาการด้านอาชีพ
4. พัฒนาการส่วนบุคคล
5. ความพึงพอใจในการว่าจ้างของครู คณาจารย์และผู้บริหาร
6. พัฒนาการด้านวิชาชีพ
7. การเปิดของระบบและปฏิริยาต่อชุมชน
8. ความสามารถในการได้มาซึ่งทรัพยากร
9. สุขภาพขององค์การ

คอลลเวลและสปิงคส์ (Caldwell and Spinks, 1990, p.108 อ้างถึงใน รังสิวุฒิ ปาโสม, 2556, น. 49-50) ได้กล่าวและอธิบายถึงเกณฑ์ประเมินความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนประกอบด้วย 6 ด้าน จำนวน 43 รายการ ซึ่งถือว่าเป็นเกณฑ์ "แบบอุดมคติ" (Ideal Type) คือแม้แต่โรงเรียนที่มี

ประสิทธิผลสูงอาจจะมีไม่ครบทุกรายการแต่ก็มีประโยชน์ที่จะใช้วัดความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนได้ มี ดังนี้

1. ด้านหลักสูตรประกอบด้วย มีจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่ชัดเจน มีแผนงานที่ได้รับการวางแผนไว้อย่างสมดุลและเป็นระบบ สามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนในโรงเรียนได้ มีแผนงานพัฒนานักเรียนให้มีทักษะที่ต้องการและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนในระดับสูง

2. ด้านการตัดสินใจ ประกอบด้วย บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายโรงเรียนในระดับสูง คณะครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับโรงเรียนในระดับสูง ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับโรงเรียนในระดับสูง

3. ด้านทรัพยากร ประกอบด้วย โรงเรียนมีทรัพยากรอย่างเพียงพอที่จะช่วยให้ครูทำการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนมีครูที่มีความสามารถและแรงจูงใจ

4. ด้านภาวะผู้นำ ประกอบด้วย ความสามารถในการกำหนดหน้าที่และทรัพยากรเพื่อปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ การจัดสรรทรัพยากรได้สอดคล้องกับความต้องการทางการศึกษา การตอบสนองและสนับสนุนความต้องการของครู การใส่ใจต่อการพัฒนาวิชาชีพของครู การกระตุ้นครูที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาวิชาชีพและใช้ครูที่มีทักษะ การตระหนักถึงสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นในโรงเรียนระดับสูง การสร้างความสัมพันธ์อันต่อหน่วยงานอื่น ชุมชน ครู และนักเรียน มีรูปแบบการบริหารที่ยืดหยุ่น มีความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลง จัดให้มีข้อมูลย้อนกลับสำหรับครูอยู่ในระดับสูง ตรวจสอบแผนงานและวัดความก้าวหน้าตามจุดมุ่งหมาย

5. ด้านบรรยากาศ ประกอบด้วย โรงเรียนกำหนดค่านิยมที่สำคัญ ผู้บริหาร ครู นักเรียน แสดงความผูกพันและจงรักภักดีต่อจุดหมายและค่านิยมของโรงเรียน จัดสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่ ใต้นแดด และทำทนายต่อครูและนักเรียน มีบรรยากาศยอมรับและเชื่อถือกันของครูและนักเรียน มีบรรยากาศความไว้วางใจและการสื่อสารแบบเปิดในโรงเรียน มีความคาดหวังในโรงเรียนว่านักเรียนทุกคนจะทำดี ผู้บริหาร ครู และนักเรียนมีความคาดหวังความสำเร็จในระดับสูง นักเรียนมีการยอมรับนับถือและความเป็นเจ้าของผู้อื่น จัดให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อโรงเรียน มีความเป็นระเบียบวินัยที่ดีในโรงเรียน ผู้บริหารเอาใจใส่เกี่ยวข้องกับเรื่องวินัยของนักเรียนในระดับต่ำ อัตราความประพฤติเลวไหลของนักเรียนต่ำ ครูมีขวัญกำลังใจในระดับสูง ครูมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในระดับสูง อัตราการขาดงานของครูต่ำ คะแนนทดสอบแสดงถึงความสำเร็จในระดับสูง การศึกษาต่อหรือหางานทำของนักเรียนอยู่ในระดับสูง

6. ด้านผลลัพธ์ ประกอบด้วย อัตราการออกกลางคันของนักเรียนต่ำ คะแนนทดสอบ แสดงถึงความสำเร็จในระดับสูง การศึกษาต่อหรือหางานทำของนักเรียนอยู่ในระดับสูง

มอทท์ (Mott, 1972 อ้างถึงใน ณัฐคนัย ดวงใจ, 2554, น. 47-49) กล่าวถึงประสิทธิผล ของสถานศึกษาในแง่ของความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวกของนักเรียน ความสามารถในการแก้ไขปัญหาภายใน สถานศึกษา และความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

1. ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงานในสถานศึกษาส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยอยู่ใน ระดับสูง สถานศึกษาที่มีปริมาณมาก และคุณภาพการเรียนอยู่ในเกณฑ์สูงดังกล่าว ได้แก่ สถานศึกษาในเมือง สถานศึกษาระดับจังหวัดที่มีชื่อเสียง สถานศึกษาที่มีความพร้อมในด้านปัจจัย ต่างๆ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ บรรยากาศ สิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ด้านการเงินคลังตัว มีบุคลากร ครูผู้สอนมีคุณภาพ ตลอดจนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เรื่องคุณภาพของ นักเรียนนั้นส่วนใหญ่จะดูที่ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเป็นเกณฑ์ชี้วัดเพียงประการเดียว ซึ่งเป็นการ เข้าใจผิดควรจะพิจารณาส่วนต่างๆ ได้แก่ การพัฒนาทัศนคติ แรงจูงใจของนักเรียน ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง รวมทั้งความประพฤติปฏิบัติที่เหมาะสม มีจริยธรรม คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม จึงกล่าวได้ว่า คุณภาพที่เกิดกับนักเรียนที่พึงปรารถนาให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

องค์ประกอบต่างๆในการเสริมสร้างให้ประสบผลทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพของ นักเรียนนั้น นอกจากปัจจัยต่างๆ ซึ่งได้แก่ อาคารสถานที่ที่เหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการ ของผู้บริหาร บรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่สะอาด รื่นรมย์สวยงาม วัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอและทันสมัย ต่อการเรียนการสอนแล้ว บุคลากรที่สำคัญ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่ง ต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา หากผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถต่อการบริหารงานอย่าง มีประสิทธิภาพและมองเห็นถึงความสำคัญองงานวิชาการให้มีคุณภาพได้มาตรฐานและเป็นไป ตามความคาดหวังของรัฐบาล ผู้ปกครองและชุมชน สร้างบรรยากาศในการทำงานก่อให้เกิด ประสิทธิภาพ ครูอาจารย์รับบทบาทหน้าที่ของตนเอง พัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอยู่เสมอ วางแผนพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม โดยยึดกระบวนการและนักเรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนการสอน ตลอดจนปรับพฤติกรรมกรรมการสอนให้ทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงและ เทคโนโลยีใหม่ แล้วเป็นที่เชื่อว่าโรงเรียนนั้นจะต้องบรรลุวัตถุประสงค์เกิดประสิทธิผลในด้าน ปริมาณและคุณภาพของผู้เรียน

2. ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวกของนักเรียน หมายถึง ความคิดเห็นท่าทีความรู้สึกหรือพฤติกรรมของผู้เรียนที่ได้รับการศึกษาแสดงออกในทางที่ดีงาม สมเหตุสมผล และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม การศึกษานอกจากจะสร้างเสริมความเจริญให้กับบุคคลทั้ง 4 ด้าน กล่าวคือ ด้านร่างกายให้มีความสมบูรณ์แข็งแรง พัฒนาส่วนต่างๆเหมาะสมกับวัย ด้านสติปัญญามีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลและมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านสังคมสามารถนำความรู้ความสามารถและทักษะอันจำเป็นไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างมีความสุข และด้านจิตใจ รู้จักเหตุผล คุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสมและดีงามแล้วทัศนคติทางบวกจะเป็นผลที่เกิดจากผู้ได้รับการศึกษาครบถ้วนทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าวแล้ว ผู้ที่มีทัศนคติทางบวกจะเป็นผู้ที่มีความรู้สึกและแสดงออกพฤติกรรมต่างๆ เป็นที่พึงประสงค์ของสังคมโดยส่วนรวม มีจิตใจกว้างขวาง ไม่ทำตนต่อต้านสังคม มีความมั่นคงทางจิตใจ มีเหตุผลยอมรับกติกาของสังคมที่ได้กำหนดขึ้นและปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจริงจัง มีจิตใจเป็นประชาธิปไตยยอมรับและเคารพความคิดเห็นของส่วนรวม เห็นความสำคัญของคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคม มีความสามารถควบคุมจิตใจและภารกิจของส่วนรวมให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เป็นผู้ที่มีความสามารถในการควบคุมจิตใจและมีวินัยในตนเอง อดกลั้น และเผชิญหน้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ประพฤติปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีงามของสังคม มีเจตคติที่ดีต่อการศึกษาและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา การที่สถานศึกษาจะมีประสิทธิผลปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาประกอบด้วยคนหลายกลุ่มหลายฝ่ายในการทำงานร่วมกัน ความขัดแย้งทางความคิดย่อมเกิดขึ้นได้ทั้งนี้เพราะบุคคลแต่ละคนย่อมมีความคิด ค่านิยม ความต้องการ และมีเป้าหมายต่างกัน ซึ่งแท้จริงปัญหาความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ดี ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ แต่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถในการบริหารความขัดแย้งให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมที่จะมีผลต่อการพัฒนางาน เพราะว่าหากมีความขัดแย้งมากเกินไปจะทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจ ขาดความร่วมมือในการทำงาน ทำลายความสามัคคีอันกลมเกลียว สร้างความเป็นศัตรู และนำไปสู่การลดประสิทธิภาพในการทำงานและการลาออกจากงานได้ ซึ่งย่อมมีผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในการแก้ปัญหาให้เกิดประโยชน์ย่อมขึ้นอยู่กับวิธีการแก้ไขของผู้บริหาร

4. ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ในองค์การต่างๆ ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมจะประกอบด้วย “คน” และ “งาน” สถานศึกษาซึ่งเป็นองค์กรทางการศึกษาก็เช่นเดียวกันย่อมประกอบด้วยผู้บริหาร ครู นักเรียน บุคลากรทางการศึกษาและนักการภารโรง ทำ

ให้เกิดการเรียนรู้การสอนอย่างสมบูรณ์ การจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น สถานศึกษาจะต้องมีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม การกำหนดนโยบายต่างๆ ของสถานศึกษาไม่ควรยึดตายตัวจนเปลี่ยนแปลงไม่ได้จะทำให้ล้าสมัย ในขณะที่เดียวกันก็ต้องปรับตัวให้ทันสมัยทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยเฉพาะในด้านการเรียนการสอนควรมีนวัตกรรมและสื่อการเรียนการสอนใหม่ๆ มีการค้นคว้าและพัฒนาสื่อ อุปกรณ์การสอนอย่างสม่ำเสมอ ปรับปรุงอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมให้มีความสะอาด ร่มรื่น เพื่อให้เกิดบรรยากาศทางวิชาการและเกิดบรรยากาศการเรียนรู้

ฮอยและเฟอร์กูสัน (Hoy and Ferguson, 1985 อ้างถึงใน ยุคทัศน์ทิว หวานจำ, 2555, น. 26-28) ในการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับกระบวนการศึกษาของโรงเรียนที่มีความมั่นคงและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ตรงตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากกระทบทั้งภายในและภายนอก การสร้างความพึงพอใจในการทำงานของครู และมีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง การศึกษาและวัฒนธรรม ซึ่งโรงเรียนจะดำรงอยู่ได้ ต้องมีการปรับตัวและบูรณาการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริหารให้เหมาะสมกับสภาวะปัจจุบัน จากแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน เป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดจากความสนใจ ตระหนัก เห็นความสำคัญมีความต้องการจะพัฒนาตนเอง เรียนรู้ด้วยตนเองมีความรับผิดชอบอยากรู้ อยากเห็น รู้จักวางแผน ทำตามแผนที่กำหนดไว้และประเมินผลความก้าวหน้าของตนเอง ใช้เวลาร่างให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า หาความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียนและความรู้ทั่วไป ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและนอกโรงเรียน

2. ความพึงพอใจในการทำงานของครู เป็นความรู้สึกรักของครูที่มีต่อการทำงานภายในโรงเรียน ซึ่งจะช่วยให้การทำงานประสบความสำเร็จ โดยพิจารณาจากสภาพการทำงาน ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ รวมถึงความก้าวหน้าในการทำงานและรายได้ ซึ่งผู้บริหารจึงจำเป็นต้องสร้างและรักษา ระดับความพึงพอใจในการทำงานของครูให้อยู่ในระดับสูง เพราะความพึงพอใจในการทำงานมีอิทธิพลต่อการทำงานของครูมีผลกระทบไปยังกลุ่มอื่น ดังนั้น ถ้าผู้บริหารสร้างสรรคิให้ครูมีความพึงพอใจในการทำงานสูงก็จะมีผลทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คณะครูร่วมมือร่วมใจกันทำงานเพื่อความสำเร็จของโรงเรียน

3. ความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู เป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้ลึกเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ สร้างสถานการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาศักยภาพทางการคิด ได้แก่ การคิด ไตร่ตรอง การคิดสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณตลอดจนเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมให้แก่ผู้เรียน สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนรู้ในปัจจุบันมีอิทธิพลสูงต่อการกระตุ้นให้ผู้เรียนกลายเป็นแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีประโยชน์ต่างๆ มากมาย

4. ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ในการจัดการศึกษา สถานศึกษาโดยผู้บริหารมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่าตรงตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบในการจัดสรรและกระจายทรัพยากรตลอดจนกำกับติดตามผลการใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียน นักเรียน ตลอดจนถึงต่อทางราชการให้มากที่สุด

5. ความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากกระทบทั้งภายในและภายนอก เป็นความสามารถของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ร่วมกันพัฒนาเปลี่ยนแปลงวิธีดำเนินงาน ทั้งด้านวิชาการ การเรียนการสอน เพื่อให้โรงเรียนมีความก้าวหน้า ทันกับสภาพที่เปลี่ยนไปโดยพิจารณาจากลักษณะการยอมรับของครูต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ทั้งการบริหารและการเรียน การสอน ความสามารถ ความรวดเร็วของครูต่อการพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินการของตนเอง

จากแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านที่ได้กล่าวมานี้ สรุปได้ว่า การประเมินประสิทธิผลของสถานศึกษา หมายถึง การตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยการประเมินผลตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งอาศัยเกณฑ์ประเมินเป็นกรอบในการประเมินประสิทธิผลของสถานศึกษา การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์การประเมินประสิทธิผลของสถานศึกษา ซึ่งเป็นแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านมาสังเคราะห์เพื่อหาข้อสรุป โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านบุคลากร และด้านการบริหาร ดังตารางสังเคราะห์ต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงการสังเคราะห์การประเมินประสิทธิผลของสถานศึกษาของนักวิชาการศึกษา

นักวิชาการ	ด้านผู้เรียน	ด้านบุคลากร	ด้านการบริหาร
ชัยณรงค์ สุวรรณสาร	1.ความพึงพอใจของ	1.ความพึงพอใจในการ	1.สุขภาพขององค์การ
และ	นักเรียน/นักศึกษา	ว่าจ้างของครูคณาจารย์	2.ความสามารถในการ
รุ่ง แก้วแดง (2546)	เกี่ยวกับการศึกษา	และผู้บริหาร	ได้มาซึ่งทรัพยากร

ตารางที่ 2 (ต่อ) แสดงการสังเคราะห์การประเมินประสิทธิผลของสถานศึกษาของนักวิชาการศึกษา

นักวิชาการ	ด้านผู้เรียน	ด้านบุคลากร	ด้านการบริหาร
	2.พัฒนาการด้านอาชีพ 3.พัฒนาการส่วนบุคคล 4.พัฒนาการทางวิชาการ	2.การเปิดของระบบและ ปฏิริยาต่อชุมชน 3.พัฒนาการด้านวิชาชีพ	
มอห์ (1972)	-	1.ความสามารถในการ ผลิตนักเรียนที่มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูง 2.ความสามารถในการ ปรับเปลี่ยนและพัฒนา สถานศึกษา 3.ความสามารถในการ พัฒนาทัศนคติทางบวก ของนักเรียน	1.ความสามารถในการ แก้ปัญหาภายใน สถานศึกษา
คลอเวลและสปิงค์ (1990)	1.ด้านผลลัพธ์	1.ด้านการตัดสินใจ 2.ด้านภาวะผู้นำ	1.ด้านหลักสูตร 2.ด้านบรรยากาศ 3.ด้านทรัพยากร
เกอร์ (1993)	-	1.การสอนและการเรียน 2.ความสัมพันธ์ระหว่าง นักเรียนและครู 3.ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	1.ปรัชญาและนโยบาย ของโรงเรียน
ฮอยและ เฟอร์กูสัน (1985)	1.ความใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วย ตนเองของนักเรียน	1.ความพึงพอใจในการ ทำงานของครู 2.ความสามารถในการใช้ สื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีของครู	1.ความสามารถในการ จัดสรรทรัพยากรอย่างมี ประสิทธิภาพ 2.ความสามารถในการ ปรับเปลี่ยนต่อสภาวะ แวดล้อมที่มากกระทบทั้ง ภายในและภายนอก

จากตารางที่ 2 การสังเคราะห์การประเมินประสิทธิผลของสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการ 5 ท่านซึ่งสามารถสังเคราะห์แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านผู้เรียน 2) ด้านบุคลากร และ 3) ด้านการบริหาร

จากการสังเคราะห์สรุปได้ว่า การประเมินประสิทธิผลของสถานศึกษา คือ การตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านผู้เรียน หมายถึง พฤติกรรมของผู้เรียนที่เกิดจากความสนใจ ความต้องการแสวงหาความรู้ การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องให้มีสุขภาพะ สุนทรีย์ภาพที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ มีการพัฒนาศักยภาพทางการคิด อาทิ การคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ และตัดสินใจแก้ปัญหา การมีความรู้ ทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มีทักษะในการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

2. ด้านบุคลากร หมายถึง ครู ผู้บริหาร และคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนที่ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษา

3. ด้านการบริหาร หมายถึง การบริหารจัดการกิจกรรมภายในของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา จุดเน้น นโยบายที่กำหนดขึ้น เพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้มีคุณภาพที่สูงขึ้น โดยมีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีการจัดสภาพแวดล้อม การบริการ รวมไปถึงมีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และสถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในตามกำหนดในกฎกระทรวง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชูศรี ถนอมกิจ (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามวุฒิการศึกษาของผู้บริหาร โดยรวม

และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและด้านงานนิเทศการศึกษา ด้านงานวัดและประเมินผล ด้านงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ด้านงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านงานพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ด้านงาน ส่งเสริมประสานงานวิชาการกับชุมชน องค์กรและสถาบันอื่น และด้านงานพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การเปรียบเทียบประสิทธิผลของสถานศึกษา จำแนกตามเพศ และเขตพื้นที่การศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามวุฒิการศึกษาของผู้บริหาร โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ได้เป็นอย่างดี ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

5. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ขนาดสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันในระดับมาก ยกเว้น ด้านงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้สัมพันธ์กับโรงเรียนขนาดเล็กในระดับปานกลาง

ณัฐดนัย ดวงใจ (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า

1. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก และการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดสถานศึกษา

2. ประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และประสิทธิผลของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหาร และขนาดสถานศึกษา

3. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดาวรรณ เอมนิล (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้กระบวนการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการสอน โรงเรียนบ้านค้าย อำเภอบ้านค้าย จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า ในวงรอบที่ 1

ครูทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาระบบนิเทศภายในทั้ง 5 ขั้นตอน โรงเรียนมีระบบและกระบวนการนิเทศภายในที่ปรับปรุงพัฒนาขึ้นใหม่ ครูมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองมากยิ่งขึ้น แต่พบปัญหาในขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติการนิเทศภายใน ผู้นิเทศขาดทักษะและความชำนาญในการปฏิบัติการนิเทศภายในตามระบบใหม่ที่ยังออกแบบไว้ มีการปฏิบัติการนิเทศข้ามขั้นตอนไม่ต่อเนื่อง และไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ ทำให้ผู้นิเทศขาดความมั่นใจในการให้การนิเทศ จึงนำไปพัฒนาต่อในวงรอบที่ 2 ผลการดำเนินงานกิจกรรมในวงรอบที่ 2 ครูผู้นิเทศมีความรู้ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศประสบผลสำเร็จ มีทักษะและความชำนาญ มีความมั่นใจและสามารถปฏิบัติการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในสถานศึกษาทั้งด้านระบบงานและบุคลากร โรงเรียนจึงจัดตั้งคณะทำงานนิเทศภายในที่กำหนดบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน ครูมีความรู้ ความเข้าใจในโครงสร้างการพัฒนาระบบกระบวนการนิเทศภายใน ในแต่ละด้าน และนำระบบมาใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีเป้าหมายในการปฏิบัติงานชัดเจน มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการนิเทศภายใน ทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในสถานศึกษา ตระหนักในคุณค่าของตนเอง สร้างความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจ มีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศภายใน มีความมั่นใจและพร้อมรับการนิเทศ มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการจัดการเรียนการสอน มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น ทำให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้นตามลำดับและบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้

นารี เต่าสุวรรณ (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะกับกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมสมรรถนะอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือสมรรถนะด้านจริยธรรม สมรรถนะด้านความร่วมมือร่วมใจ สมรรถนะด้านการบริหารที่ดี สมรรถนะด้านการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ และสมรรถนะด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ การสำรวจความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา การวางแผนการนิเทศ การดำเนินการนิเทศภายใน การปรับปรุงแก้ไข และการประเมินผลการนิเทศ และด้านสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรทั้งสองมีความแปรปรวนร่วมกันร้อยละ 44

ปรวัตร แก้วฝ้าย (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการใช้กระบวนการนิเทศภายในกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับสภาพการใช้กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก
2. ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก
3. ผู้บริหาร ครูผู้นิเทศ มีความคิดเห็นต่อสภาพการใช้กระบวนการนิเทศการสอนในโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ผู้บริหาร ครูผู้นิเทศ มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. ผู้บริหาร ครูผู้นิเทศ ในโรงเรียนที่มีลักษณะการเปิดสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการใช้กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
6. ผู้บริหาร ครูผู้นิเทศ ในโรงเรียนที่มีลักษณะการเปิดสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
7. สภาพการใช้กระบวนการนิเทศภายในกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน โดยรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิจัยครั้งนี้ได้นำเสนอแนวทางปรับปรุงและพัฒนาสภาพการใช้กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน 1 ด้าน และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน 9 ด้าน เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้ต่อไป

พีระศักดิ์ ทะธารัมย์ (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาในภาพรวม และรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการสถานศึกษาตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน มีระดับผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารจัดการตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมในเชิงบวกและในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วันเพ็ญ ยศดู่ย (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม รองลงมาคือด้านการเสริมสร้างประสบการณ์วิชาชีพ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 โดยจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ในภาพรวมประสบการณ์ทำงานที่ต่างกันจะมีสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ในภาพรวมโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันจะมีสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

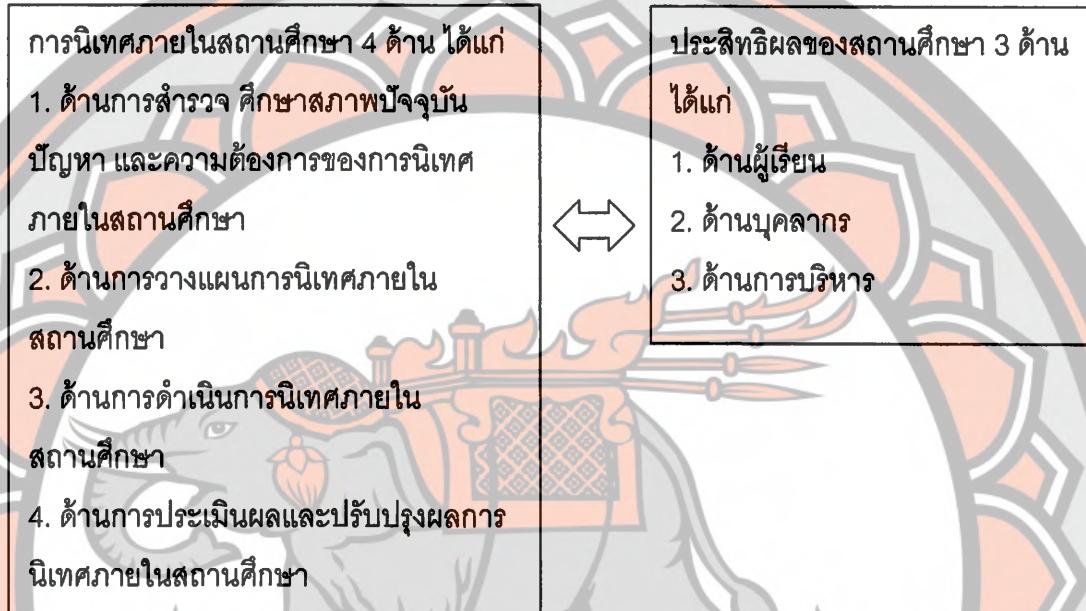
ศุภวัฒน์ บำรุงสวัสดิ์ (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนกับคุณภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณภาพกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก
2. คุณภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก
3. ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร มีความคิดเห็นต่อคุณภาพกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน แตกต่างกัน
4. ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน แตกต่างกัน
5. ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน แตกต่างกัน
6. ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน แตกต่างกัน
7. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนกับคุณภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวก
8. การวิจัยในครั้งนี้ ได้เสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการตรวจสอบประเมินผล ด้านการปรับปรุงพัฒนาและแก้ไขให้เหมาะสม และคุณภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านการนิเทศการศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา

ภาพ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

มหาวิทยาลัยนเรศวร

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูฝ่ายวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ปีการศึกษา 2558 ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 205 คน และครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 205 คน จาก 205 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูฝ่ายวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ปีการศึกษา 2558 กำหนดขนาดตามตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p. 608 อ้างถึงใน เอื้อมพร หลินเจริญ, 2554, น. 143) จำแนกออกเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 136 คน และครูฝ่ายวิชาการจำนวน 136 คน รวม 272 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการสุ่มโรงเรียน 136 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ทำงาน และเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษา ดังนี้

1. ด้านการสำรวจ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของการนิเทศภายในสถานศึกษา
2. ด้านการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา
3. ด้านการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา
4. ด้านการประเมินผลและปรับปรุงผลการนิเทศภายในสถานศึกษา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ดังนี้

1. ด้านผู้เรียน
2. ด้านบุคลากร
3. ด้านการบริหาร

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือโดยมีลำดับดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิดจากเอกสาร ทฤษฎี หลักการ ที่เกี่ยวกับการนิเทศภายในและประสิทธิผลของสถานศึกษา พร้อมทั้งสร้างแบบสอบถาม เพื่อกำหนดขอบเขตและเครื่องมือ
2. สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูฝ่ายวิชาการเกี่ยวกับการนิเทศภายในและประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1
3. แบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อขอคำแนะนำแล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาและประเมินความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า (IOC) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- +1 เห็นด้วยว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสอบถาม
- 0 ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสอบถาม
- 1 ไม่เห็นด้วยว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสอบถาม

5. วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยคัดเลือกแบบสอบถามข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป ปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมตามผู้เชี่ยวชาญแนะนำ เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ โดยมีผลวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง IOC รายข้ออยู่ในช่วง 0.60-1.00

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำผลการตอบแบบสอบถามมาคำนวณค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.964

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้ายแล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง พร้อมทั้งนัดหมายวันเก็บแบบสอบถามกลับคืน และจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ โดยมีการใส่ซองจดหมายพร้อมติดแสตมป์และที่อยู่ของผู้วิจัย เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามคืน
3. ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามด้วยตนเอง ส่วนแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ บุรุษไปรษณีย์นำมาส่งให้กับผู้วิจัย และมีแบบสอบถามที่ไม่ได้รับตามกำหนด ผู้วิจัยได้ติดตามโดยการโทรศัพท์ติดต่อไปยังกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ส่งแบบสอบถามคืน
4. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทั้งหมด 272 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด จำนวน 234 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.03

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ โดยการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป โดยหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูฝ่ายวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายด้าน รายข้อ แล้วนำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปเปรียบเทียบเกณฑ์ การแปลความหมายค่าเฉลี่ย เพื่อหาระดับความคิดเห็น ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2547, น. 43)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายความว่า การนิเทศภายใน อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายความว่า การนิเทศภายใน อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายความว่า การนิเทศภายใน อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายความว่า การนิเทศภายใน อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายความว่า การนิเทศภายใน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูฝ่ายวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายด้าน รายข้อ แล้วนำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปเปรียบเทียบเกณฑ์ การแปลความหมายค่าเฉลี่ย เพื่อหาระดับความคิดเห็น ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2547, น. 43)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายความว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายความว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายความว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายความว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายความว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. นำข้อมูลเกี่ยวกับการนิเทศภายในและประสิทธิผลของสถานศึกษาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน โดยแปลความหมายของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้เกณฑ์การแปลผลของบุญชม ศรีสะอาด (2545, น. 107) ดังนี้

ค่าสหสัมพันธ์ 0.91–1.00 หมายถึง การนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูงมาก

ค่าสหสัมพันธ์ 0.71–0.90 หมายถึง การนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง

ค่าสหสัมพันธ์ 0.51–0.70 หมายถึง การนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าสหสัมพันธ์ 0.31–0.50 หมายถึง การนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับต่ำ

ค่าสหสัมพันธ์ 0.01–0.30 หมายถึง การนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับต่ำมาก

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติในการวิจัย ดังนี้

1. ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
4. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product - moment correlation coefficient)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยนำเสนอเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้ได้เก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูฝ่ายวิชาการที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 234 คน จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ทำงาน

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูล	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน (N = 234)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	127	54.3
หญิง	107	45.7
รวม	234	100
ประสบการณ์ทำงาน		
1-5 ปี	28	12.0
6-10 ปี	46	19.7
11-15 ปี	35	15.0
16 ปีขึ้นไป	125	53.4
รวม	234	100

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูฝ่ายวิชาการจำนวน 234 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 54.3 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 45.7 มีประสบการณ์ทำงานส่วนใหญ่ 16 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 53.4 รองลงมา มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.7 ประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.0 และประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.0

**ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1**

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการศึกษการนิเทศภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยภาพรวม

ข้อ	การนิเทศภายในสถานศึกษา	n = 234		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
1	ด้านการสำรวจ ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการของการนิเทศภายในสถานศึกษา	3.80	0.61	มาก
2	ด้านการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.03	0.62	มาก
3	ด้านการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.09	0.60	มาก
4	ด้านการประเมินผลและปรับปรุงผลการนิเทศภายในสถานศึกษา	3.92	0.65	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.96	0.56	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการดำเนินการนิเทศภายใน
สถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.09$) รองลงมาคือ ด้านการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา
($\bar{X} = 4.03$) และด้านการสำรวจ ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการของการนิเทศภายใน
สถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.80$)

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านการสำรวจ ศึกษาสภาพ ปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของการนิเทศภายในสถานศึกษา

ข้อ	ด้านการสำรวจ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของการนิเทศภายในสถานศึกษา	n = 234		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
1	มีการสำรวจข้อมูลความต้องการจำเป็นการปฏิบัติงานของฝ่ายและกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆมากำหนดความต้องการในการนิเทศภายใน	3.62	0.73	มาก
2	มีการศึกษาการจัดการภายในของสถานศึกษาเพื่อกำหนดขอบเขตความจำเป็นในการนิเทศภายใน	3.84	0.68	มาก
3	ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของสถานศึกษาเพื่อกำหนดขอบเขตความจำเป็นในการนิเทศ	3.81	0.74	มาก
4	นำนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษามาวิเคราะห์เพื่อกำหนดความจำเป็นในการนิเทศภายใน	4.03	0.74	มาก
5	นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบุคลากรในสถานศึกษามาสรุปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดความต้องการในการนิเทศภายใน	3.77	0.79	มาก
6	ศึกษาความต้องการในการนิเทศภายในจากผลประเมินในครั้งที่ผ่านมา	3.88	0.77	มาก
7	ประมวลทางเลือกในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนร่วมกัน เพื่อกำหนดทิศทางการนิเทศภายใน	3.64	0.79	มาก
รวมเฉลี่ย		3.80	0.61	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านการสำรวจ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของการนิเทศภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 4 นำนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษามาวิเคราะห์เพื่อกำหนดความจำเป็นในการนิเทศภายใน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.03$) รองลงมาคือ ข้อ 6 ศึกษาความต้องการในการนิเทศภายในจากผลประเมินในครั้งที่

ผ่านมา ($\bar{X} = 3.88$) และ ข้อ 1 มีการสำรวจข้อมูลความต้องการจำเป็นการปฏิบัติงานของฝ่ายและกลุ่ม
สาระการเรียนรู้ต่างๆ มากำหนดความต้องการในการนิเทศภายใน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.62$)

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการศึกษานิเทศภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านการวางแผนการนิเทศภายใน
สถานศึกษา

ข้อ	ด้านการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา	n = 234		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
1	กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการนิเทศภายในไว้ ชัดเจน	4.14	0.72	มาก
2	กำหนดโครงการนิเทศภายในไว้ในแผนการปฏิบัติการ ของโรงเรียน	4.18	0.74	มาก
3	นำข้อมูลจากการสำรวจการปฏิบัติตามความคิดเห็นของ บุคลากรมาจัดทำโครงการนิเทศภายใน	3.96	0.75	มาก
4	จัดทำแผนการนิเทศโดยระบุขั้นตอนรายละเอียดของ กิจกรรมในการนิเทศที่ชัดเจน	3.98	0.79	มาก
5	ให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในสถานศึกษาก่อน ดำเนินการนิเทศภายใน	3.89	0.70	มาก
รวมเฉลี่ย		4.03	0.62	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 2 กำหนดโครงการนิเทศภายในไว้ในแผนการปฏิบัติการของโรงเรียน มี
ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.18$) รองลงมาคือ ข้อ 1 กำหนดวัตถุประสงค์และ เป้าหมายการนิเทศภายในไว้ชัดเจน
($\bar{X} = 4.14$) และ ข้อ 5 ให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในสถานศึกษาก่อนดำเนินการนิเทศภายใน มี
ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.89$)

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา

ข้อ	ด้านการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา	n = 234		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
1	ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการนิเทศภายใน	4.09	0.74	มาก
2	มีการกระตุ้นให้การนิเทศภายในดำเนินไปอย่างเป็นระบบ	3.97	0.72	มาก
3	มีการกระตุ้นให้บุคลากรทุกฝ่ายเกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.04	0.71	มาก
4	มีการกำกับติดตามในการปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้	4.06	0.72	มาก
5	ดำเนินการเร่งรัดให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้	4.01	0.74	มาก
6	ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่บุคลากรในการปฏิบัติการณ์ภายใน	4.00	0.72	มาก
7	จัดกิจกรรมการนิเทศภายในให้มีบรรยากาศแบบกัลยาณมิตร	4.29	0.69	มาก
8	สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ	4.22	0.73	มาก
รวมเฉลี่ย		4.09	0.60	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 7 จัดกิจกรรมการนิเทศภายในให้มีบรรยากาศแบบกัลยาณมิตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมาคือ ข้อ 8 สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรในการปฏิบัติงานอย่าง

สมำเสมอ ($\bar{X} = 4.22$) และ ข้อ 2 มีการกระตุ้นให้การนิเทศภายในดำเนินไปอย่างเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.97$)

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านการประเมินผลและปรับปรุงผลการนิเทศภายในสถานศึกษา

ข้อ	ด้านการประเมินผลและปรับปรุงผลการนิเทศภายในสถานศึกษา	n = 234		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
1	มีการตรวจสอบปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานนิเทศภายใน	3.91	0.75	มาก
2	ติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินการนิเทศในแต่ละแผนงานหรือโครงการ	3.90	0.75	มาก
3	บุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินผลการนิเทศภายใน	3.95	0.78	มาก
4	ประเมินผลการนิเทศภายในตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในแผนการนิเทศ	3.94	0.77	มาก
5	ประเมินการนิเทศและแจ้งผลให้กับบุคลากรในสถานศึกษาทราบโดยทั่วกัน	3.85	0.78	มาก
6	นำผลการประเมินในแต่ละขั้นตอนของการนิเทศที่เกิดปัญหามาหาสาเหตุเพื่อหาทางแก้ไข	3.89	0.77	มาก
7	ดำเนินการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมาย	3.86	0.75	มาก
8	นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลการนิเทศมาปรับปรุงการปฏิบัติงานการนิเทศภายใน	3.94	0.77	มาก
9	นำผลการประเมินมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.00	0.76	มาก
10	นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานการนิเทศให้มีประสิทธิภาพ	4.00	0.76	มาก
รวมเฉลี่ย		3.92	0.65	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านการประเมินผลและปรับปรุงผลการนิเทศภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 9 นำผลการประเมินมาใช้ให้เป็นประโยชน์ ในการพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ ข้อ 10 นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการ ปฏิบัติงานการนิเทศให้มีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาคือ ข้อ 3 บุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินผลการนิเทศภายใน ($\bar{X} = 3.95$) และ ข้อ 5 ประเมินการนิเทศและแจ้งผลให้กับ บุคลากรในสถานศึกษาทราบโดยทั่วกัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.85$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยภาพรวม

ข้อ	ประสิทธิผลของสถานศึกษา	n = 234		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
1	ด้านผู้เรียน	3.97	0.53	มาก
2	ด้านบุคลากร	4.13	0.56	มาก
3	ด้านการบริหาร	4.17	0.57	มาก
รวมเฉลี่ย		4.09	0.51	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการบริหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.17$) รองลงมาคือ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.13$) และด้านผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.97$)

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านผู้เรียน

ข้อ	ด้านผู้เรียน	n = 234		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
1	ผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ	4.26	0.57	มาก
2	ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	4.09	0.66	มาก
3	ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	3.82	0.68	มาก
4	ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล	3.66	0.71	มาก
5	ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร	3.91	0.65	มาก
6	ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต	4.08	0.72	มาก
รวมเฉลี่ย		3.97	0.53	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 1 ผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.26$) รองลงมาคือ ข้อ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.09$) และ ข้อ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.66$)

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านบุคลากร

ข้อ	ด้านบุคลากร	n = 234		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
1	ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล	4.10	0.64	มาก
2	ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล	4.29	0.61	มาก
3	คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ชุมชนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล	4.00	0.74	มาก
รวมเฉลี่ย		4.13	0.56	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 2 ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมาคือ ข้อ 1 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.10$) และ ข้อ 3 คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ชุมชนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.00$)

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านการบริหาร

ข้อ	ด้านการบริหาร	n = 234		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
1	สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน	4.10	0.65	มาก
2	สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ	4.22	0.66	มาก
3	สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง	4.24	0.60	มาก
4	สถานศึกษามีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้	4.15	0.65	มาก
5	การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนดขึ้น	4.15	0.65	มาก
6	การจัดกิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้น แนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้น	4.20	0.64	มาก
รวมเฉลี่ย		4.17	0.57	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านการบริหาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 3 สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.24$) รองลงมาคือ ข้อ 2 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ ($\bar{X} = 4.22$) และ ข้อ 1 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.10$)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

ตารางที่ 13 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

ข้อ	การนิเทศภายใน สถานศึกษา	ประสิทธิผลของสถานศึกษา			Σy	ระดับ ความสัมพันธ์
		ด้าน ผู้เรียน (y_1)	ด้าน บุคลากร (y_2)	ด้าน การ บริหาร (y_3)		
1	ด้านการสำรวจ ศึกษาสภาพ ปัจจุบัน ปัญหา และความ ต้องการของการนิเทศ ภายในสถานศึกษา (x_1)	.426**	.453**	.452**	.484**	ต่ำ
2	ด้านการวางแผนการนิเทศ ภายในสถานศึกษา (x_2)	.566**	.553**	.569**	.614**	ปานกลาง
3	ด้านการดำเนินการนิเทศ ภายในสถานศึกษา (x_3)	.589**	.516**	.598**	.619**	ปานกลาง
4	ด้านการประเมินผลและ ปรับปรุงผลการนิเทศภายใน สถานศึกษา (x_4)	.594**	.562**	.616**	.645**	ปานกลาง
	รวม Σx	.606**	.581**	.623**	.658**	ปานกลาง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 13 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .658$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ซึ่งด้านที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ

ด้านการประเมินผลและปรับปรุงผลการนิเทศภายในสถานศึกษากับด้านการบริหาร ($r = .616$) รองลงมา คือ ด้านการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษากับด้านการบริหาร ($r = .598$) และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านการสำรวจ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของการนิเทศภายในสถานศึกษากับด้านผู้เรียน ($r = .426$)

บทที่ 5

บทสรุป

ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองครั้งนี้ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 136 คน และครูฝ่ายวิชาการจำนวน 136 คน รวม 272 คน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 136 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X} : Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.: Standard Deviation) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 สามารถสรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 สรุปได้ดังนี้

การนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา และด้านการสำรวจ ศึกษาสภาพปัจจุบัน

ปัญหา และความต้องการของการนิเทศภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านการสำรวจ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของการนิเทศภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 4 นานโยบายของเขตพื้นที่ การศึกษามีวิเคราะห์เพื่อกำหนดความจำเป็นในการนิเทศภายใน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อ 6 ศึกษาความต้องการในการนิเทศภายในจากผลประเมินในครั้งที่ผ่านมา และ ข้อ 1 มีการสำรวจข้อมูล ความต้องการจำเป็นการปฏิบัติงานของฝ่ายและกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ มากำหนดความต้องการ ในการนิเทศภายใน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.2 ด้านการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า ข้อ 2 กำหนดโครงการนิเทศภายในไว้ในแผนการปฏิบัติการของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อ 1 กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการนิเทศภายในไว้ชัดเจน และ ข้อ 5 ให้ความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรในสถานศึกษาก่อนดำเนินการนิเทศภายใน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.3 ด้านการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย ข้อ พบว่า ข้อ 7 จัดกิจกรรมการนิเทศภายในให้มีบรรยากาศแบบกัลยาณมิตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อ 8 สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และ ข้อ 2 มีการ กระตุ้นให้การนิเทศภายในดำเนินไปอย่างเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.4 ด้านการประเมินผลและปรับปรุงผลการนิเทศภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 9 นำผลการประเมินมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนางานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และ ข้อ 10 นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานการนิเทศให้มี ประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อ 3 บุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินผลการนิเทศ ภายใน และ ข้อ 5 ประเมินการนิเทศและแจ้งผลให้กับบุคลากรในสถานศึกษาทราบโดยทั่วกัน มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ผลการศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 สรุปได้ดังนี้

ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับ มาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการบริหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านบุคลากร และด้านผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

2.1 ด้านผู้เรียน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ และ ข้อ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.2 ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 2 ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อ 1 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และ ข้อ 3 คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ชุมชนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.3 ด้านการบริหาร อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 3 สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อ 2 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ และ ข้อ 1 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ซึ่งด้านที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ ด้านการประเมินผลและปรับปรุงผลการนิเทศภายในสถานศึกษากับด้านการบริหาร รองลงมา คือ ด้านการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษากับด้านการบริหาร และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำที่สุด คือ ด้านการสำรวจ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของการนิเทศภายในสถานศึกษากับด้านผู้เรียน

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 สามารถอภิปรายผลการศึกษาดังนี้

1. ผลการศึกษากการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมการนิเทศภายใน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหาร

สถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในมีความตระหนัก ให้ความสำคัญกับการดำเนินการนิเทศภายใน รวมไปถึงการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา และให้ความร่วมมือในการวางแผนและการดำเนินการนิเทศภายใน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวนิดา กุลสุวรรณ (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินงานการนิเทศภายในตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบการนิเทศภายในและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ผู้รับผิดชอบการนิเทศภายใน และครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้าน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2542 อ้างถึงใน ธีรสิทธิ์ วิเศษ, 2554, น. 98-99) ที่ได้กล่าวไว้ว่า “การนิเทศต้องถือหลักการมีส่วนร่วมในการทำงาน คือ ให้ความสำคัญประชาธิปไตย เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นความร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินงาน และใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานนั้นไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ” ส่วนด้านการสำรวจ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของการนิเทศภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในยังขาดการสำรวจ ศึกษาสภาพ ปัญหาต่างๆ และความต้องการของครูและนักเรียนภายในโรงเรียน

2. ผลการศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่าประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ดีและตรงตามวิสัยทัศน์ที่ได้กำหนดไว้ อีกทั้งมีการพัฒนาคุณภาพและปรับปรุงโรงเรียนในทุกด้านอยู่ตลอดเวลาเพื่อนำโรงเรียนไปสู่การประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษา และรองรับการตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 อ้างถึงใน ศิริวรรณ หวลกระสินธุ์, 2549, น. 99) ที่ได้กำหนดให้การบริหารจัดการศึกษาทุกระดับต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก โดยให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของยุกตพันธ์ หวานจ๋า (2555) เรื่องการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน ในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ที่พบว่าระดับประสิทธิผลของโรงเรียน ในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องจากหลายสาเหตุ อาทิ สาเหตุจากนักเรียนขาด

ความพร้อมในการเรียน ขาดทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ ขาดความรู้ที่จำเป็นตามหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกรณีศึกษาในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประเมินผลและปรับปรุงผลการนิเทศภายในสถานศึกษากับด้านการบริหาร มีความสัมพันธ์กันสูงสุด และด้านที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ ด้านการสำรวจ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของการนิเทศภายในสถานศึกษากับด้านผู้เรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภวัฒน์ บำรุงสวัสดิ์ (2551) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนกับคุณภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ที่พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ข้อเสนอแนะ

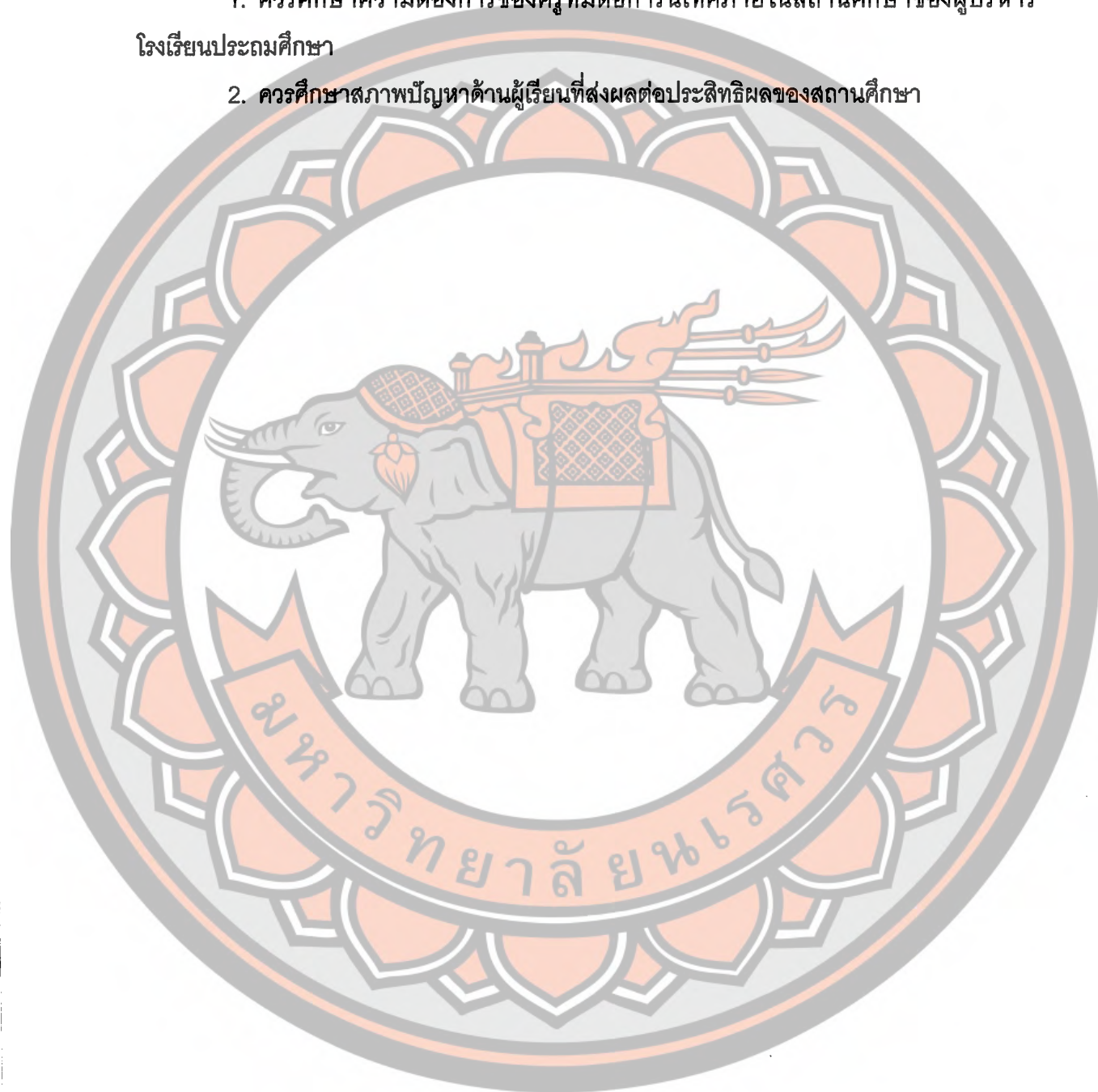
จากข้อค้นพบของการศึกษากรณีศึกษาในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. ด้านการสำรวจ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของการนิเทศภายในควรให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาและบุคลากรมีบทบาทหน้าที่ในการนิเทศภายในสำรวจความต้องการของครูในโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น เพื่อจะได้พัฒนาการนิเทศภายในของสถานศึกษาในด้านนี้ให้ดียิ่งขึ้น
2. ด้านผู้เรียน ควรส่งเสริม พัฒนา และดูแลให้มากขึ้น โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้บริหารในการบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกการเรียน ครูในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ
3. ความสัมพันธ์ระหว่างกรณีศึกษาในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า การนิเทศภายใน ด้านการสำรวจ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของการนิเทศภายในสถานศึกษา กับประสิทธิผลของสถานศึกษา ด้านผู้เรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกน้อยที่สุด ดังนั้นผู้อำนวยการสถานศึกษาและบุคลากรควรให้ความรู้และจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นผู้เรียน และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความต้องการในการนิเทศภายในของสถานศึกษามากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความต้องการของครูที่มีต่อกรณีพิเศษภายในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
2. ควรศึกษาสภาพปัญหาด้านผู้เรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา

คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

บรรณานุกรม

- กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กำแพงเพชร เขต 1. (2557). *การรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา
ปีการศึกษา 2557*. กำแพงเพชร: ม.ป.พ.
- กรองทอง จิรเดชากุล. (2550). *คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.
- เกษมาพร ทองเอื้อ. (2555). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากล
(วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จันทธานี สงวนนาม. (2553). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. นนทบุรี: บิ๊ค พอยท์.
- จิตติมา วรณศรี. (2557). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.
- ชัยณรงค์ สุวรรณสาร และรุ่ง แก้วแดง. (2546). หน่วยที่ 11 *แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลและ
ประสิทธิภาพขององค์กรในประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการ
บริหารการศึกษา*. (เอกสารประกอบการสอน). นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชาลิสา แลเชอญ์. (2555). *สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่ส่งเสริมความถนัด
และความสนใจของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เขียงราย เขต 2 (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต)*. พิษณุโลก:
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชูศรี ถนอมกิจ. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผล
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต)*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2552). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. นนทบุรี: ไทเนรมิตกิจ อินเตอร์ โปรดักส์ซีฟ.
- ณัฐดนัย ดวงใจ. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ
ผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สุรินทร์ เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต)*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐพงษ์ จันทรมณี. (2556). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร
กับประสิทธิผลโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุตรดิตถ์ (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต)*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- ดาววรรณ เอมินิล. (2555). การใช้กระบวนการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการสอน
โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดนตรี ศรีสุวรรณ. (2549). การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
พังงา (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธวัชชัย ยวงคำ. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผล
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานาน เขต 2 (วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ธีรสิทธิ์ วิเศษ. (2554). การศึกษาสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 (การศึกษา
ค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นารี เต่าสุวรรณ. (2554). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะกับกระบวนการนิเทศภายใน
ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
(วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนครศรีอยุธยา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2547). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. กรุงเทพฯ: ศรีวิยาสาน.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). เกณฑ์การประเมินสถิติและวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญผล.
- ประกิต สิงห์ทอง. (2552). การดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาเลข เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). เลย: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเลย.
- ประยูร ลังการ์พินธุ์. (2552). การนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา. สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1. เอกสารสำนักงานฯ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- เปรมฤดี รักษา. (2556). บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 (การศึกษาค้นคว้าด้วย
ตนเองปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปรวิตร แก้วฝ้าย. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการใช้กระบวนการนิเทศภายในกับประสิทธิผล
การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3
(วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- ฝ่ายวิชาการ สำนักพิมพ์เดอะบุคส์. (2556). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: เดอะบุคส์.
- พิมพ์พรณ สุริโย. (2552). ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 9 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต). เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- พีระศักดิ์ ทะราชรัมย์. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). นงทนูรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เพชร กิติศรีวรพันธุ์. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิผลการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). นครพนม: มหาวิทยาลัยนครพนม.
- ภควีต เทศน์ธรรม. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษากับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- यरรอง ศิริภูมิ. (2551). การดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). เลย: มหาวิทยาลัย ราชภัฏเลย.
- ยุกตนันท์ หวานล้ำ. (2555). การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน ในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- รังสิวุฒิ ปาโลม. (2556). การบริหารความขัดแย้งกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- เรียม สุขกล้า. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูกับประสิทธิผล โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วนิดา กุลสุวรรณ. (2545). การดำเนินงานการนิเทศภายในตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบการนิเทศ ภายในและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.

- วันเพ็ญ ยศด้อย. (2556). การศึกษาสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 (การศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิจิตร ละอองเดช. (2551). การศึกษาสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ศิริวรรณ หวลกระสินธุ์. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลโรงเรียนที่ เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 (สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศุภวัฒน์ บำรุงสวัสดิ์. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนกับ คุณภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ศุภย์ประสานงานการจัดการมัธยมศึกษา ศูนย์ที่ 19 อุตรดิตถ์. (2552). การนิเทศภายในสถานศึกษา สำหรับครูผู้ร่วมนิเทศ เครือข่ายนิเทศการมัธยมศึกษาที่ 10. อุตรดิตถ์: ศูนย์ประสานงาน การจัดการมัธยมศึกษา ศูนย์ที่ 19.
- สดายุ กวยทิ. (2556). ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงเปลี่ยนผ่านทางสังคมกับประสิทธิผลการ บริหารงานและการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 39 (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.
- สงวนพงศ์ ชวนชม. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของ สถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2541). การนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกัน คุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

- สุรพล สีขาวอ่อน. (2550). การดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุริยะ ศรีสุโคตร. (2552). การพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านกระเบื้องโนนทิง อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อาทิตย์ เขียมศรี. (2547). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางการบริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดขอนแก่น (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อำรุง จันทวานิช. (2547). แนวทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- เอี่ยมพร หลินเจริญ. (2554). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยพระเชตุвр

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแก้ไขเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

1. รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทร์ศิลา ภาควิชาบริหารและพัฒนาศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอี่ยมพร หลินเจริญ ภาควิชาการศึกษา (สาขาวิชาการวิจัยและ
ประเมินผล) คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
3. ดร.วิเชียร ธำรงโสทธิสกุล ภาควิชาการศึกษา (สาขาวิชาหลักสูตรและ
การสอน) คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
4. ดร.ประจักษ์ ศรสาลี ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และ
ประเมินผลการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร
เขต 1
5. ดร.วรวิทย์ สิทธิโสภณ ผู้อำนวยการโรงเรียน ชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนบ้านไตรตรึงษ์ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร
เขต 1

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย งานวิชาการ โทร. ๘๘๓๙

ที่ ศธ ๐๕๒๗.๐๒/ว ๔๑๘๕

วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทร์ศิลา

ด้วย นางสาวนพวรรณ เทศกุล รหัสประจำตัว ๕๗๐๗๐๙๔๕ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อ้อมพร หลินเจริญ)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยนเรศวร

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย งานวิชาการ โทร. ๘๘๓๙

ที่ ศธ ๐๕๒๗.๐๒/ว ๔๑๘๕

วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอี่ยมพร หลินเจริญ

ด้วย นางสาวนพวรรณ เทศกุล รหัสประจำตัว ๕๗๐๗๐๙๕๕ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างกรณีศึกษาในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอี่ยมพร หลินเจริญ)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยนเรศวร

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย งานวิชาการ โทร. ๘๘๓๓

ที่ ศธ ๐๕๒๗.๐๒/ว ๕๑๘๕

วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรียน ดร.วิเชียร ชำรงโสถลิสกุล

ด้วย นางสาวพวรรณ เทศกุล รหัสประจำตัว ๕๗๐๗๐๙๕๕ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างกรณีศึกษาในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตมา วรรณศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอี่ยมพร หลินเจริญ)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ที่ ศธ ๐๕๒๗.๐๒/ว ๔๑๘๕

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุญาตรื้อถอนเก้าอี้เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
เรียน ดร.ประจักษ์ ทรสกลี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จำนวน ๑ ฉบับ

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาวนพวรรณ เทศกุล รหัสประจำตัว ๕๗๐๗๐๙๕๕ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างกรณีศึกษาในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต ๑” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้
ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้
ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอี่ยมพร หลินเจริญ)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐-๕๕๙๖-๘๘๓๓

โทรสาร ๐-๕๕๙๖-๘๘๒๖

๒. นางสาวนพวรรณ เทศกุล

โทร ๐๘-๕๐๕๓-๙๔๗๕

ที่ ศธ ๐๕๒๗.๐๒/ว ๔๑๘๕

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรียน ดร.วรวิทย์ สิทธิโสภณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จำนวน ๑ ฉบับ

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาวนพวรรณ เทศกุล รหัสประจำตัว ๕๗๐๗๐๑๔๕ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างกรณีศึกษาในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับศึกษากำแพงเพชร เขต ๑” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัย โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอี่ยมพร หลินเจริญ)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐-๕๕๙๖-๘๘๓๑

โทรสาร ๐-๕๕๙๖-๘๘๒๖

๒. นางสาวนพวรรณ เทศกุล

โทร ๐๘-๕๐๕๓-๙๔๗๕

ภาคผนวก ค ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	สรุป
		1	2	3	4	5		
การนิเทศภายใน								
ด้านการสำรวจ ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการของการนิเทศภายในสถานศึกษา								
1	มีการสำรวจข้อมูลความต้องการจำเป็นการปฏิบัติงานของฝ่ายและกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ มากำหนดความต้องการในการนิเทศภายใน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2	มีการศึกษาการจัดการภายในของสถานศึกษาเพื่อกำหนดขอบเขตความจำเป็นในการนิเทศภายใน	0	+1	+1	+1	0	0.6	ใช้ได้
3	ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของสถานศึกษาเพื่อกำหนดขอบเขตความจำเป็นในการนิเทศ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4	นำนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษามาวิเคราะห์เพื่อกำหนดความจำเป็นในการนิเทศภายใน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5	นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบุคลากรในสถานศึกษามาสรุปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดความต้องการในการนิเทศภายใน	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
6	ศึกษาความต้องการในการนิเทศภายในจากผลประเมินในครั้งที่ผ่านมา	0	+1	+1	+1	0	0.6	ใช้ได้
7	ประมวลทางเลือกในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนร่วมกัน เพื่อกำหนดทิศทางในการนิเทศภายใน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
ด้านการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา								
1	กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการนิเทศภายในไว้ชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	สรุป
		1	2	3	4	5		
2	กำหนดโครงการนิเทศภายในไว้ในแผนการปฏิบัติการของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3	นำข้อมูลจากการสำรวจการปฏิบัติตามความคิดเห็นของบุคลากรมาจัดทำโครงการนิเทศภายใน	0	+1	+1	+1	0	0.6	ใช้ได้
4	จัดทำแผนการนิเทศโดยระบุขั้นตอนรายละเอียดของกิจกรรมในการนิเทศที่ชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5	ให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในสถานศึกษา ก่อนดำเนินการนิเทศภายใน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
ด้านการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา								
1	ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการนิเทศภายใน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2	มีการกระตุ้นให้การนิเทศภายในดำเนินไปอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3	มีการกระตุ้นให้บุคลากรทุกฝ่ายเกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานการนิเทศภายในสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4	มีการกำกับติดตามในการปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้	0	+1	+1	+1	0	0.6	ใช้ได้
5	ดำเนินการเร่งรัดให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6	ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่บุคลากรในการปฏิบัติการนิเทศภายใน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7	จัดกิจกรรมการนิเทศภายในให้มีบรรยากาศแบบกัลยาณมิตร	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
8	สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
ด้านการประเมินผลและปรับปรุงผลการนิเทศภายในสถานศึกษา								
1	มีการตรวจสอบปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานนิเทศภายใน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	สรุป
		1	2	3	4	5		
2	ติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินการนิเทศในแต่ละแผนงานหรือโครงการ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3	บุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินผลการนิเทศภายใน	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
4	ประเมินผลการนิเทศภายในตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในแผนการนิเทศ	0	+1	+1	+1	0	0.6	ใช้ได้
5	ประเมินการนิเทศและแจ้งผลให้กับบุคลากรในสถานศึกษาทราบโดยทั่วกัน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6	นำผลการประเมินในแต่ละขั้นตอนของการนิเทศที่เกิดปัญหามาหาสาเหตุเพื่อหาทางแก้ไข	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7	ดำเนินการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
8	นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลการนิเทศมาปรับปรุงการปฏิบัติงานการนิเทศภายใน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
9	นำผลการประเมินมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
10	นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานการนิเทศให้มีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
ประสิทธิผลของสถานศึกษา								
ด้านผู้เรียน								
1	ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพ	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
2	ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
3	ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
4	ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล	0	0	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้
5	ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร	0	0	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	สรุป
		1	2	3	4	5		
6	ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต	0	0	+1	+1	+1	0.6	ใช้ได้
ด้านบุคลากร								
1	ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
2	ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
3	คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ชุมชน ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
ด้านการบริหาร								
1	สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
2	สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
3	สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
4	สถานศึกษามีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
5	การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนดขึ้น	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
6	การจัดกิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้น แนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้น	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้

ภาคผนวก ง ตัวอย่างหนังสือขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๒๗.๐๖/ว ๐๕๗๕

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๒๖ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน.....ฉบับ

ด้วย นางสาวนพวรรณ เทศกุล รหัสประจำตัว ๕๗๐๗๐๕๕๕ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างกรณีศึกษาภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับศึกษากำแพงเพชร เขต ๑” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา นิสิตบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ในการศึกษาค้นคว้าเรื่องนี้ จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน บัณฑิตวิทยาลัย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอ๋อมพร หลินเจริญ)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑.งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐-๕๕๕๖-๘๘๓๑

โทรสาร ๐-๕๕๕๖-๘๘๒๖

๒.นางสาวนพวรรณ เทศกุล

โทร ๐๘-๕๐๕๓-๙๔๓๕

แบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้า

**เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1**

**แบบสอบถามสำหรับครูฝ่ายวิชาการ/ผู้อำนวยการโรงเรียน
คำชี้แจง**

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์
ระหว่างการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 มีจำนวน 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ จะนำไปใช้ในวิจัย ผู้วิจัยมิได้มุ่งศึกษาสถานศึกษา
ใดโดยเฉพาะ แต่เป็นการศึกษาโดยภาพรวม คำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านหรือ
หน่วยงานของท่านไม่ว่ากรณีใดๆ ดังนั้นในการตอบแบบสอบถาม ขอความกรุณาจากท่านตอบให้
ครบทุกข้อ และตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือสามารถ
นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูง ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม มา ณ โอกาสนี้

นางสาวนพวรรณ เทศกุล

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันของท่าน

1. เพศ

ชาย หญิง

2. ประสบการณ์ทำงาน

1-5 ปี 6-10 ปี
 11-15 ปี 16 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ประกอบด้วยข้อคำถาม 30 ข้อ จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านการสำรวจ ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการ ของการนิเทศภายในสถานศึกษา จำนวน 7 ข้อ

ด้านการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา จำนวน 5 ข้อ

ด้านการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา จำนวน 8 ข้อ

ด้านการประเมินผลและปรับปรุงผลการนิเทศภายในสถานศึกษา จำนวน 10 ข้อ

2. โปรดกรุณาตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษา ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยพิจารณาจากเกณฑ์ ดังนี้

5 หมายถึง การนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง การนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง การนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง การนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง การนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การนิเทศภายในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านการสำรวจ ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการของการนิเทศภายในสถานศึกษา					
1. มีการสำรวจข้อมูลความต้องการจำเป็นการปฏิบัติงานของฝ่ายและกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ มากำหนดความต้องการในการนิเทศภายใน					
2. มีการศึกษาการจัดการภายในของสถานศึกษาเพื่อกำหนดขอบเขตความจำเป็นในการนิเทศภายใน					
3. ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของสถานศึกษาเพื่อกำหนดขอบเขตความจำเป็นในการนิเทศ					
4. นำนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษามาวิเคราะห์เพื่อกำหนดความจำเป็นในการนิเทศภายใน					
5. นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบุคลากรในสถานศึกษามาสรุปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดความต้องการในการนิเทศภายใน					
6. ศึกษาความต้องการในการนิเทศภายในจากผลประเมินในครั้งที่ผ่านมา					
7. ประมวลทางเลือกในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนร่วมกัน เพื่อกำหนดทิศทางในการนิเทศภายใน					
ด้านการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา					
1. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการนิเทศภายในไว้ชัดเจน					
2. กำหนดโครงการนิเทศภายในไว้ในแผนการปฏิบัติการของโรงเรียน					
3. นำข้อมูลจากการสำรวจการปฏิบัติตามความคิดเห็นของบุคลากรมาจัดทำโครงการนิเทศภายใน					

การนิเทศภายในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
4. จัดทำแผนการนิเทศโดยระบุขั้นตอนรายละเอียดของกิจกรรมในการนิเทศที่ชัดเจน					
5. ให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในสถานศึกษาก่อนดำเนินการนิเทศภายใน					
ด้านการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา					
1. ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการนิเทศภายใน					
2. มีการกระตุ้นให้การนิเทศภายในดำเนินไปอย่างเป็นระบบ					
3. มีการกระตุ้นให้บุคลากรทุกฝ่ายเกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานการนิเทศภายในสถานศึกษา					
4. มีการกำกับติดตามในการปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้					
5. ดำเนินการเร่งรัดให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้					
6. ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่บุคลากรในการปฏิบัติการนิเทศภายใน					
7. จัดกิจกรรมการนิเทศภายในให้มีบรรยากาศแบบกัลยาณมิตร					
8. สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ					
ด้านการประเมินผลและปรับปรุงผลการนิเทศภายในสถานศึกษา					
1. มีการตรวจสอบปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานนิเทศภายใน					

การนิเทศภายในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
2. ติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินการนิเทศในแต่ละแผนงานหรือโครงการ					
3. บุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินผลการนิเทศภายใน					
4. ประเมินผลการนิเทศภายในตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในแผนการนิเทศ					
5. ประเมินการนิเทศและแจ้งผลให้กับบุคลากรในสถานศึกษาทราบโดยทั่วกัน					
6. นำผลการประเมินในแต่ละขั้นตอนของการนิเทศที่เกิดปัญหาหาสาเหตุเพื่อหาทางแก้ไข					
7. ดำเนินการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมาย					
8. นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลการนิเทศมาปรับปรุงการปฏิบัติงานการนิเทศภายใน					
9. นำผลการประเมินมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
10. นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานการนิเทศให้มีประสิทธิภาพ					

**ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1
คำชี้แจง**

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)
ประกอบด้วยข้อคำถาม 15 ข้อ จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านผู้เรียน	จำนวน 6 ข้อ
ด้านบุคลากร	จำนวน 3 ข้อ
ด้านการบริหาร	จำนวน 6 ข้อ

2. โปรดกรุณาตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยพิจารณาจากเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายถึง ประสิทธิผลของสถานศึกษาตามรายการนี้อยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง ประสิทธิผลของสถานศึกษาตามรายการนี้อยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง ประสิทธิผลของสถานศึกษาตามรายการนี้อยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง ประสิทธิผลของสถานศึกษาตามรายการนี้อยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง ประสิทธิผลของสถานศึกษาตามรายการนี้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ประสิทธิผลของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านผู้เรียน					
1. ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดีและมีสุนทรีย์ภาพ					
2. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์					
3. ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง					
4. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล					
5. ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร					

ประสิทธิผลของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
6. ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต					
ด้านบุคลากร					
1. ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล					
2. ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล					
3. คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ชุมชน ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล					
ด้านการบริหาร					
1. สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน					
2. สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ					
3. สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง					
4. สถานศึกษามีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้					
5. การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนดขึ้น					
6. การจัดกิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้น แนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้น					

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล นพวรรณ เทศกุล
วัน เดือน ปี เกิด 01 สิงหาคม 2531
ที่อยู่ปัจจุบัน 27 หมู่ 1 ตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง
จังหวัดกำแพงเพชร 62000
ที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนบ้านป่าแก้ว
หมู่ 8 ตำบลมหาชัย อำเภอไทรงาม
จังหวัดกำแพงเพชร 62150
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ครู
ประสบการณ์การทำงาน
พ.ศ. 2555 โรงเรียนบ้านป่าแก้ว
หมู่ 8 ตำบลมหาชัย อำเภอไทรงาม
จังหวัดกำแพงเพชร 62150
ประวัติการศึกษา
พ.ศ. 2550 คบ. (ภาษาอังกฤษ) สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร

มหาวิทยาลัยนเรศวร

